

SOCIALE MØDESTEDER I NATUREN

Søren Andkjær og Astrid Hadberg

2017:3

Sociale mødesteder i naturen

Kvalitative casestudier af udendørs steder for børn og unge

Søren Andkjær

Astrid Hadberg

Sociale mødesteder i naturen - Kvalitative casestudier af udendørs steder for børn og unge

Søren Andkjær og Astrid Hadberg
Institut for Idræt og Biomekanik,
Syddansk Universitet

Udgivet 2017
ISBN 978-87-93496-55-2

Serie: Movements, 2017:3
Serieudgiver: Institut for Idræt og Biomekanik

Fotos: Maiken Hadberg, Astrid Hadberg og Søren Andkjær
Forsidefoto: Getty Images

Tryk: Print & Sign, Odense

NatureMoves projektet er støttet af Nordea-fonden og Friluftsrådet

Forord

I denne rapport præsenteres resultaterne fra et kvalitativt multi-casestudie af udvalgte uden-dørs steder for børn og unge. Undersøgelsen er en del af projektet NatureMoves (www.sdu.dk/naturemoves), som overordnet har til hensigt at udvikle børn og unges friluftsliv og naturoplevelser i hverdagen gennem forskningsmæssige såvel som innovative indsatser. Projektet er forankret på Institut for Idræt og Biomekanik, **Syddansk Universitet** (SDU) i forskningsenheden Active Living. Projektet, og dermed denne undersøgelse, er støttet af **Nordea-fonden** og **Friluftsrådet**.

Der er til projektet knyttet en referencegruppe bestående af repræsentanter fra Friluftsrådet, Lokale og Anlægsfonden (LOA), Danmarks Naturfredningsforening, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Dansk Idrætsforbund, Ungdomsringen samt Spejderne (DDS). Tak for støtten og deltagelsen i projektet.

Tak til nøglepersonerne fra kommuner og projekter samt ikke mindst børnene og de unge som er blevet interviewet på stederne. Tak også til Sessel Elmstrøm (VIA University College, Viborg), Jan Arvidsen (SDU) og Jakob Færch (LOA) for gennemlæsning af dele af manus samt til Lone Bolwig (SDU) for opsætning og færdigbehandling af rapporten.

Søren Andkjær & Astrid Hadberg

Indholdsfortegnelse

Baggrund og sammenhæng med NatureMoves	7
Læsevejledning.....	7
Design og metoder, teori og begreber	9
Metoder.....	9
Udvælgelse af cases	10
Analyse	10
Metodekritik	11
Centrale begreber	11
Teoretisk ramme	12
Socialøkologisk model.....	12
Affordance.....	13
Steder for børn.....	14
Udfordring og mestring.....	14
Praksisfællesskab	15
Tilknytning til et særligt sted	15
Faaborg Havnebad.....	17
Stedets udformning og faciliteter	18
Hvordan bliver stedet brugt af målgruppen?	19
Oplevelser og betydning for målgruppen	20
Socialt mødested.....	20
Oplevelsen af et frirum.....	21
Leg, udfordring og kropslig mestring	23
Oplevelsen af et særligt sted – deres sted.....	25
Oplevelsen af natur.....	26
Hvordan kan stedet udvikles?.....	26
Vedligehold og basisfaciliteter.....	26
Flere aktivitetsmuligheder og større udfordringer	26
Opsummering	27
Amager Strandpark.....	29
Stedets udformning og faciliteter	30
Hvordan bliver stedet brugt af målgruppen?	31
Oplevelser og betydning for målgruppen	33
Socialt mødested.....	33
Oplevelsen af et frirum.....	33
Leg, udfordring og mestring	34
Idræt og motionsaktiviteter	35
Æstetik og natur	36

Hvordan kan stedet udvikles?.....	36
Faciliteter som understøtter det sociale.....	37
Faciliteter til udfordring og mestring.....	37
Faciliteter til leg og idræt.....	38
Bedre kommunikation om muligheder og arrangementer	39
Opsummering	39
Munkebo Multipark	42
Stedets udformning og faciliteter	43
Hvordan bliver stedet brugt af målgruppen?	44
Oplevelser og betydning for målgruppen	45
Socialt mødested.....	45
Leg, mestring, selviscenesættelse og udfordring	47
Andre aktiviteter.....	50
Hvordan kan stedet udvikles?.....	50
Bedre sociale mødesteder.....	50
Forbedringer af skateranlægget.....	51
Andre ideer og ønsker	52
Opsummering	52
Skt. Jørgens Parken i Odense	54
Stedets udformning og faciliteter	55
Hvordan bliver stedet brugt af målgruppen?	56
Oplevelser og betydning for målgruppen	58
Socialt mødested.....	58
Leg, mestring, selviscenesættelse og udfordring	59
Oplevelsen af frirum	62
Andre oplevelser og aktiviteter	63
Hvordan kan stedet udvikles?.....	63
Vedligehold og basis faciliteter	63
Forbedring af skateranlægget.....	63
Nye tiltag – andre aktiviteter og oplevelsesmuligheder	64
Opsummering	66
Opsummering og diskussion på tværs af cases.....	69
Stederne som sociale mødesteder.....	69
Kønsforskelle – drenge og pigers forskellige aktiviteter og behov	70
Andre centrale tendenser	71
Oplevelse af leg, udfordring og mestring	71
Stederne som frirum.....	72
Naturoplevelse og æstetik	73
Basis faciliteter	74
Modsetninger og kontraster	74
Afrunding	77
Referencer	79

Baggrund og sammenhæng med NatureMoves

Projektet NatureMoves knytter an til forskningstraditionen Active Living (Sallis et al., 2006; Troelsen et al., 2008, 2010; Schipperijn et al., 2010) og har som hovedmål at fremme børn og unges aktive udeliv. De kvalitative studier af udendørs steder for børn og unge består af en række casestudier, som har til hensigt at give viden om børn og unges udeliv og afdække deres brug af, oplevelser med og ønsker til særlige udendørs steder. Studierne er en del af den forskning, som skal levere viden til og dermed kvalificere udviklingen og implementeringen af en række visionsprojekter (Andkjær et al., 2014). Studierne supplerer dels den kvantitative undersøgelse af børns hverdagsfriluftsliv (Andkjær et al., 2016) og dels et kommende PhD-studie om børns relation til særlige steder i naturen.

Studierne fokuserer på særlige steder for børn og unge i naturen (Rasmussen, 2004, 2006) og relaterer sig til udvalgte dele af de overordnede forskningsspørgsmål i NatureMoves. Intentionen er at undersøge en række udvalgte steder, som i større eller mindre grad er udviklet og designet med henblik på at skabe gode rammer for børn og unges hverdagsfriluftsliv og aktive udeliv. Stederne undersøges med fokus på at skaffe viden om, hvordan de bruges og opleves og hvordan de stimulerer til at målgruppen er aktive i uderummet. Målet er således at lære af erfaringerne fra stederne og undersøge, hvordan de i kraft af deres fysiske struktur og organisering tilgodeser og faciliterer målgruppens behov og ønsker.

Intentionen er at undersøge og besvare følgende konkrete forskningsspørgsmål:

- Hvad tilbyder stederne gruppen af børn og unge?
- Hvordan bruger gruppen af børn og unge stederne?
- Hvilke oplevelser og ønsker har gruppen af børn og unge til stederne?

Læsevejledning

Det empiriske materiale er omfattende, hvilket har resulteret i en omfattende rapport, hvor de vigtigste resultater fra undersøgelsen præsenteres og diskuteres. I rapporten præsenteres og diskuteres de vigtigste resultater fra undersøgelsen.

Rapporten indledes med præsentation af design, metoder og teori, hvorved læseren får mulighed for at følge den analytiske vej frem mod resultater og konklusioner. Af hensyn til læsbarheden er der for hver casestudie lavet en opsummering indsat i særlig tekstboks. I den afsluttende opsummering og perspektivering er de centrale resultater ligeledes fremhævet grafisk. Ønsker man den hurtige vej til resultaterne, kan man derfor nøjes med at læse de særlige tekstbokse med opsummeringer. Det skal dog understreges, at denne læsning nødvendigvis vil resultere i en kraftig forenkling, hvor baggrund og argumenter såvel som detaljer og nuancer forsvinder.

Indholdsfortegnelsen er relativt detaljeret og omfattende, hvilket giver mulighed for, at man kan gå direkte til de udvalgte og relevante afsnit, som har interesse.

Del 1 indeholder præsentation og diskussion af design og anvendte metoder samt den teoretiske ramme og de centrale begreber, som er anvendt i undersøgelsen. Denne del har til formål at give videnskabelig baggrund for at forstå vejen frem til resultaterne.

I **del 2-5** præsenteres analyse og resultater fra de fire casestudier. Der er her valgt en grundig præsentation af de enkelte casestudier med tydelig reference til det empiriske materiale. Denne form kan give en oplevelse af enkelte gentagelser, men muliggør til gengæld at man kan gå i dybden med en case eller evt. vælge to cases som fx begge er knyttet til kystmiljøet og vandaktiviteter.

I **del 6** opsummeres undersøgelsens resultater og de vigtigste resultater diskuteres på tværs af de fire cases. Det afsluttende skema, med perspektiver i relation til det fysiske miljø, kan ses som endelig konklusion og rummer ideer og anbefalinger til kvalitativt begrundede fokuspunkter til udvikling og etablering af udendørs steder til børn og unge.

Design og metoder, teori og begreber

Casestudiet er anvendt som gennemgående metodisk tilgang med en række udforskende casestudier (Flyvbjerg, 1991, 2001; Maaløe, 1996; Ramian, 2007) og med en kvalitativ og hermeneutisk videnskabelig tilgang. Resultaterne fra den kvantitative undersøgelse i NatureMoves danner baggrund for den kvalitative undersøgelse ift. begrebsapparat og ift. udvælgelse af cases (Andkjær et al., 2016). Der er tale om metodetriangulering med casestudier, som tager udgangspunkt i særlige steder og som tager en række udvalgte videnskabelige metoder i anvendelse. Der fokuseres således på særlige steder for børn med anvendelse af observation, enkelt- og gruppeinterviews som metoder (Kvale & Brinkmann, 2009; Hviid Jacobsen & Quotrup Jensen, 2012; Kristensen & Krogstrup, 1999). I forskningsprocessen er der således arbejdet med triangulering gennem inddragelse af flere forskellige kvalitative metoder og med flere forskere involveret i forskellige dele af processen (Launsøe & Rieber, 2011).

Metoder

Ved hver case er der gennemført en undersøgelse bestående af to dele:

- 1) Undersøgelse af stedet, bl.a. baggrund, intentioner og erfaringer. Her er der foretaget et dokumentstudie, hvor intentionen har været at kortlægge stedets karakter, historie, omfang, placering og tilgængelighed ved hjælp af dokumenter og hjemmesider. Derudover er der gennemført et interview med en nøgleperson, som har været central i udviklingen af stedet, fx fra kommunen eller en lokal organisation. Interviewet er gennemført som *go-along* på stedet og fokuserer på intentioner og erfaringer med stedet (Kusenbach, 2003).
- 2) Brug af stedet og ønsker til udvikling. Ved hvert sted er der gennemført observation med uformelle feltsamtaler 3-6 dage (fx 2-3 hverdage og 1-2 weekenddag¹). Der er tale om ikke-deltagende observation med fokus på aktiviteter, steder, grupper og stemninger (Kristensen & Krogstrup, 1999). De uformelle feltsamtaler med målgruppen fokuserer på børnenes og de unges aktiviteter og brug af området samt på deres oplevelser med stedet. Hvert sted er der gennemført et gruppeinterview med en gruppe børn og unge i alderen 10-15 år, som kan betegnes som regelmæssige brugere. Interviewet er gennemført som semistruktureret gruppeinterview med interviewguide og med informeret samtykke fra forældrene. Fokus er på børnenes brug af, oplevelser med, samt ønsker til stedet. Interviewet er efterfølgende transskriberet og analyseret tematisk med inspiration fra teorien.

¹ Der er ikke tale om hele dage, men fx eftermiddage hvor børnene har fri fra skole. Den endelige fastlæggelse af observationstidspunkter og omfang er sket ift. casens karakter.

Udvælgelse af cases

Intentionen har været at vælge en række forskellige cases som tilfredsstillende flg. udvælgelses-kriterier:

- Steder for børn (Rasmussen, 2004, 2006), dvs. steder som er anlagt for at aktivere eller skabe fysiske rammer for børn og unges hverdagsfriluftsliv og aktive udeliv.
- Naturområder eller udendørs steder, dvs. *udendørsområder og landskaber, hvor større dele er relativt upåvirkede af menneskelig indgriben* og som ligger i det offentlige rum (Andkjær et al., 2016)
- Steder som kan knyttes til børns hverdagsfriluftsliv (Skår et al., 2014; Andkjær et al., 2016).

Intentionen har desuden været at udvælge cases, som er forskellige i forhold til karakter, funktion, geografi, landskabstype og indhold samt evt. organiseringsform, størrelse og alder. Ved identifikationen af mulige cases og udvælgelsen af de aktuelle cases har forskergruppen (Active Living, Institut for Idræt og Biomekanik, SDU) samt projektets referencegruppe været inddraget og givet konstruktive indspil.

Analyse

Undersøgelsen relaterer sig til et hermeneutiske forskningsparadigme (Vallgård & Koch, 2007; Järvinen & Mik-Meyer, 2017), hvor det handler om at forstå en kompleks virkelighed og hvor man i analysen bevæger sig mellem del og helhed, samt hvor forskerens forforståelse har betydning. I analysen er der arbejdet med en 4-trins analysemetode som foreslået af Vallgård & Koch (2007). I processen bearbejdes materialet - både observationer og interviews – i forhold til helhedsindtryk, meningskategorisering, operationalisering samt rekontekstualisering og fortolkning. Den valgte teoretiske ramme har informeret og fokuseret analysen bl.a. i forhold til valg af kategorier og tematikker. Samtidigt har der været åbenhed for, at empirien og materialet har kunne pege på nye tematikker. Citater og eksempler fra observationerne er udvalgt og indsat i teksten for at vise tydelige og generelle træk fra empirien. Alle citater og observationer er dateret, og informanter og nøglepersoner er anonymiseret. Nedenstående tabel viser hvordan forkortelser er anvendt i teksten.

Metode	Forkortelse	Case	Forkortelse
Observation	OBS	Fåborg Havnebad	FH
Feltsamtaler	FS	Odense Skaterpark	OS
Gruppe interview	GI	Amager Strandpark	AS
Nøgleperson interview	NI	Munkebo Multipark	MM

Metodekritik

Den systematiske udvælgelse af cases viste sig i praksis at rumme en række udfordringer. Først og fremmest er det ikke enkelt at identificere og finde steder for børn, som har fokus på de 10-15 årige. Der er gennem de seneste år blevet udviklet mange nye udendørs steder (Andkjær et al., 2013, Andkjær et al., 2016), men de er ofte rettet mere specifikt mod en yngre aldersgruppe (som det fx er tilfældet med en naturlegeplads), eller de har et væsentligt bredere sigte fx i forhold til familiegrupper. Det betyder, at det snævre fokus på aldersgruppen de 10 – 15 årige er vanskeligt at forfølge. Det har endvidere vist sig overraskende vanskeligt at finde steder for børn, hvor man kan være sikker på at møde børn og unge fra målgruppen. Det giver ikke mening at gennemføre studier på meget naturnære steder, fx i skoven, hvor der kun sjældent eller uregelmæssigt kommer børn og unge fra målgruppen. Hertil kommer en række andre forhold, som fx skolereformen og børn og unges generelt manglende tid, som bl.a. betyder, at det er vanskeligt at finde naturområder og udendørs steder, hvor børn og unge kommer regelmæssigt og i et større antal (Andkjær et al., 2016; Skår, 2010). Konkret har disse forhold betydet, at de valgte cases er relativt urbane udendørs steder for børn og unge med et mindre natur-indhold end det var tænkt fra starten. To cases har karakter af havnebad og to cases rummer skater-anlæg, og indenfor hver kategori ligger den ene case i en storby og den anden i en mindre provinsby.

Nogen vil muligvis finde rapportens titel forvirrende eller misvisende og mene at de valgte steder ikke har meget med natur at gøre. Modargumentet er imidlertid at der dels tages udgangspunkt i et bredt begreb om natur og dels at børnene og de unge opfatter stederne som en form for natur, og endelig at det er her vi møder børn og unge udendørs i fritiden.

I forhold til at observere hverdagsfriluftsliv og aktivt udeliv, fx i forbindelse med et havnebad, er årstid, ugedag og tidspunkt på dagen samt ikke mindst vejret af afgørende betydning. Observationer såvel som interviews er forsøgt gennemført på forskellige dage og tidspunkter og med forskellige vejrtyper. Det har imidlertid været centralt at vælge tidsrum, hvor det har været muligt at møde børn og unge og opleve aktivt udeliv.² Alle de valgte cases er offentlige og åbne steder, hvor børn og unge kommer mere eller mindre spontant og uorganiseret. Dette forhold har samtidigt betydet, at det var relativt vanskeligt at rekruttere informanter til de planlagte gruppeinterviews.³ Specielt var det vanskeligt at finde piger, som havde lyst til og mulighed for at deltage, hvilket konkret har betydet, at undersøgelsen og resultaterne overordnet set i højere grad har fokus på drenges oplevelser og ønsker.

Centrale begreber

Gennem undersøgelsen anvendes en række centrale begreber som kort præsenteres her.

Undersøgelsen har ambition om at skabe viden om børn og unges hverdagsfriluftsliv og aktive udeliv på særlige steder. Begrebet *hverdagsfriluftsliv* forstås som børns *spontane, lystbetonede (autoteliske) aktiviteter og ophold i naturen - alene eller sammen med andre - der muliggør kropslige, følelsesmæssige og/eller kognitive interaktioner med omgivelserne* (Andkjær et al., 2016). Anvendelsen af begrebet er inspireret af Skår (2010), og tjener til at rette fokus mod aktiviteter og oplevelser i lokalområdet samt på det spontane og lystbetonede, hvil-

2 Det betyder fx at der ikke er observeret eller interviewet i regnvejr.

3 Ikke mindst kravet om informeret samtykke fra forældre har besværliggjort dette.

ket adskiller det fra oplevelser knyttet til ferieture og skole- og institutionssammenhænge.

Begrebet *aktivt udeliv* placerer sig betydningsmæssigt mellem friluftsliv (Andkjær, 2005, 2008), udendørs idrætsaktiviteter og hverdagsmotion (Larsen, 2003). Begrebet anvendes om lystbetonede og kropslige aktiviteter som foregår i uderummet, og hvor oplevelsen af krop og natur står centralt (Arvidsen et al., 2012; Andkjær et al., 2013).

I undersøgelsen anvendes begrebet udendørs steder og naturområder om ”*udendørs områder og landskaber, hvor større dele er relativt upåvirkede af menneskelig indgriben*”. Denne forståelse er ikke teoretisk funderet, men relaterer sig til de andre dele af projektet (Andkjær et al., 2016). Forskellige mennesker vil opfatte begrebet natur på forskellige måder (Fink, 2002), og den anvendte forståelse er ikke uproblematisk, hvilket bl.a. afspejles i valget af cases.

I undersøgelsen af de fysiske omgivers betydning set i forhold til børn og unges aktiviteter, oplevelser og ønsker anvendes begrebet *oplevelsesmotiver*. Oplevelsesmotiver forstås som de motiver, der knyttes til det aktive udeliv, som motiverer og driver brugerne, og som de, mere eller mindre bevidst, søger i de specifikke aktiviteter (Andkjær et al., 2013, 2016).

Teoretisk ramme

Undersøgelsen og projektet NatureMoves bygger på og relaterer til en række forskellige studier og teorier. Teorierne har dannet den overordnede baggrund for undersøgelsen og har samtidigt rettet fokus i særlige retninger i forhold til bl.a. interviewguides og analyse. Der præsenteres dels en række overordnede teorier, som knytter sig til baggrunden for og målet med NatureMoves, og dels en række teorier, som mere konkret knytter sig til forskning i relationen mellem børn og natur eller sted. Teorierne er valgt, fordi de skaber et fundament for at kunne analysere empirien og finde relevante svar på forskningsspørgsmålene. Dermed rummer de elementer af hypoteser fx om betydningen af udfordringer og sociale fællesskaber i børn og unges hverdagsfriluftsliv.

Socialøkologisk model

Nyere forskning dokumenterer en nær sammenhæng mellem de fysiske rammer og befolkningens fysiske aktivitetsniveau i hverdagen (Troelsen, 2010; Schipperijn et al., 2010). Det betyder, at det er interessant at se på de fysiske rammer, hvis man fx. ønsker at fremme børn og unges deltagelse i friluftsliv og aktivt udeliv. Menneskets adfærd og aktiviteter er bestemt af både individuelle og miljømæssige faktorer, hvor de individuelle er biologiske, demografiske og psykologiske forhold hos det enkelte individ, mens de miljømæssige faktorer relaterer til kulturelle, politiske, sociale og fysiske forhold i det omgivende miljø (Sallis et al., 2006). Den social-økologiske model er udviklet i forbindelse med forskning i sundhedsadfærd og præsenterer en nuanceret forståelse for sammenhængen og kompleksiteten i spillet mellem individets interaktion med de fysiske og sociale omgivelser og de psykologiske processer (Sallis et al., 2006; Nielsen & Breum, 2010).

Strukturelle tiltag og forandringer i det fysiske miljø antages at have betydning for individets oplevelser og valg og dermed for deltagelse i aktivt udeliv. Det har betydning, hvordan

de fysiske rammer er udformet, hvorvidt og på hvilken måde de er tilgængelige, samtidig med at æstetik, oplevelse af sikkerhed og placering m.m. kan have forskellige betydninger for forskellige grupper af mennesker (Troelsen, 2010; Arvidsen et al., 2012). Ændring og udvikling af det fysiske miljø (strukturelle tiltag) virker sammen med kampagner og pædagogiske tiltag, og kan inspirere og stimulere til aktivitet. De strukturelle ændringer og tiltag er dermed sandsynligvis en effektiv måde at skabe aktivitet og påvirke befolkningens sundhed, men de kan sjældent stå alene (Marcus & Forsyth, 1999). Nyere studier viser således, at det ofte er nødvendigt at inkludere organisatoriske eller pædagogiske tiltag, når målet er at skabe varige ændringer i adfærd og aktivitetsmønstre. Ofte er det nødvendigt at arbejde for at strukturelle ændringer i form af nye faciliteter eller anlæg aktiveres fx med events, kampagner eller organisatoriske eller pædagogiske tiltag (Pawlowski et al., 2013).

Den socialøkologiske model tilbyder en teoretisk baseret model, som viser betydningen af en række faktorer i forhold til at skabe adfærdsændringer fx i retning af aktivt udlev. Strukturelle ændringer i form af udvikling af nye faciliteter eller anlæg i naturen ses som en vigtig metode til påvirkning og ændring af adfærd. I dette studie fungerer den socialøkologiske model som overordnet teoretisk ramme og inspiration, bl.a. i forhold til at fokusere på miljøet og de strukturelle tiltag set i forhold til gruppen af børn og unges oplevelser og adfærd. Der er følgelig i denne sammenhæng mindre fokus på aktivering, organisering og pædagogiske tiltag.

Affordance

Den socialøkologiske model viser, at det fysiske miljø har betydning for menneskers adfærd, men siger ikke noget om, hvordan denne betydning kommer i stand. Begrebet *affordance* er interessant i denne sammenhæng og tilbyder en teoretisk forståelse knyttet til arkitekturpsykologien og økopsykologien. Begrebet eller forestillingen om rummets affordance tilskrives den amerikanske psykolog Gibson, og henviser til de mulige handlinger, som de fysiske omgivelser, dvs. de konkrete rum og genstande i hverdagen, inviterer til (Gibson, 1979; Roessler, 2003). Affordances kan derfor forstås som omgivelsernes betydningsfulde handlingsmuligheder, som opstår i forholdet mellem omgivelser og person, og som er relationelle og løbende ændrer sig. Affordance er derfor afhængig dels af tingens eller rummets beskaffenhed og dels af den enkelte person og dennes krop, færdigheder, interesser og viden. Et rums affordance peger dermed på, hvad rummet inviterer til, dvs. hvilken form for aktivitet, man får lyst til ved mødet med et særligt rum, anlæg eller landskab. Incitamentet til aktivitet forstås som et samspil mellem på den ene side perceptionen af det fysiske rums materialitet, dvs. bl.a. form, farver, materialer, og på den anden side den personlige og kulturelle baggrund (Larsen, 2005).

Inspireret af Gibsons tanker præsenterer Heft en funktionel taksonomi for børns udendørs miljøer, hvor en række affordances knyttes til bestemte miljøer og genstande (Heft, 1988). Rum eller genstande kan således være velegnede til at klatre på, svinge i, hoppe over osv. Dette kan ses i sammenhæng med børn og unges relation til natur og landskab som generelt er meget funktionsrettet og knyttet til leg og kropslige muligheder (Bjerke, 1994; Grahn, 2000; Vigsø & Nielsen, 2006; Fjørtoft, 2001, 2004; Fjørtoft & Reiten, 2003; Fasting, 2012). Dette forhold afspejles i sproget som rummer mange sammensatte ord, der knytter en gen-

stand eller et rum til bestemte handlinger og dermed henviser til dets affordance, fx klatretræ, gyngestol og legeplads.

I forbindelse med affordance og miljøer skabt af eller for mennesker kan man tale om hård og blød funktionalisme (Roessler, 2003; Larsen, 2005). Et rum kan være karakteriseret ved overvejende hård eller blød funktionalisme, afhængig af hvor arkitektonisk veldefineret og hvor hårdt funktionelt kodet det er. Et rum præget af hård funktionalisme er karakteriseret ved at være arkitektonisk veldefineret og funktionelt stærkt kodet, hvilket betyder, at brugsmåderne er relativt begrænsede og ikke umiddelbart står til forhandling. Et rum eller miljø, hvor man kan tolke brugsmulighederne på flere måder, og hvor rummet og genstandene kan anvendes på mange forskellige måder, kan omvendt karakteriseres som præget af blød funktionalisme. Hård og blød funktionalisme henviser dermed til hvor tydelig den tiltænkte funktion eller brug af rummet træder frem og relaterer sig til den *intenderede affordance* (Specht Pedersen, 2014).

Steder for børn

I forbindelse med undersøgelsen af hvordan forskellige rum og miljøer opleves af og påvirker børn og unge er det relevant at skelne mellem et børne- og et voksenperspektiv. Rasmussen præsenterer her en vigtig distinktion mellem børns steder og steder for børn (Rasmussen, 2004, 2006). Børns steder henviser til børns tilknytning til afgrænsede områder, som børnene tillægger en særlig betydning. Stedernes betydning er afhængig af barnets erfaringer med stedet, dets anvendelsesmuligheder, samt barnets kreativitet og behov. Voksne kan lave steder til børn, men det er ikke før barnet tager stedet i anvendelse og tillægger det mening, at det bliver til barnets sted (ibid.). Steder for børn viser på denne måde voksnes perspektiv på børn og voksnes intentioner i forhold til at skabe rammer fx om det gode børneliv. Omvendt viser børns egne steder børnenes perspektiv og er ofte overraskende og anderledes, end det voksne forestiller sig. Børns ibrugtagning og tillæggelse af mening til et sted sker uafhængigt af voksnes tilrettelæggelse og intentioner, og børns steder i naturen kan være mange og ofte overraske: et godt klatretræ, en hule bag en busk eller en særlig sti i skoven. Eksempler på steder for børn er legehuset, trampolinen, naturlegepladsen og skateanlægget. Her træder de voksnes perspektiv tydeligt frem i kraft af, at pædagogiske tanker og intentioner er synlige i ordvalg såvel som i fysisk materialitet. Stedet (de voksne) vil noget med børnene og de unge, og det er udviklet og designet med en tydelig intention, som henvender sig til målgruppen. Der er en tydelig intenderet affordance (Specht Petersen, 2014), og stedet kan være præget af en relativ hård funktionalisme.

Denne undersøgelse har bl.a. til formål at undersøge, hvorvidt og på hvilken måde udvalgte steders intentionalitet, dvs. de voksnes intentioner, opleves af målgruppen.

Udfordring og mestring

Nogle miljøer og fysiske rum – ofte i naturlige omgivelser – inviterer i særlig grad til vild leg og voldsom aktivitet. Den norske forsker Sandseter har på baggrund af empiriske studier og ud fra et psykologisk perspektiv undersøgt børns lege og aktiviteter i udemiljøet. Hun præsenterer begrebet *risky play*, farlige og risikofyldte lege, som en samlet betegnelse for de aktiviteter børn foretager sig for at opleve spænding og risiko og identificerer seks forskel-

lige kategorier af risikofyldt leg (Sandseter, 2009; Sandseter & Kennair, 2011).⁴ Sandseter viser, at børn helt ned til 1-årsalderen gennem aktivitet og leg hele tiden vil forsøge at bryde grænser og tage chancer. De risikofyldte lege er barnets måde at lære dels det fysiske miljø og dels egne kompetencer at kende, og det er en måde at tilegne sig verden og opnå mestring og kropslig kompetence. Legene udvikler børnene motorisk og sætter dem i stand til at håndtere risici senere i livet og er på den måde en nødvendig del af barnets udvikling, som det er vigtigt at give barnet lov til at opleve. Det er derfor vigtigt, at børnene præsenteres for et fysisk miljø, som stimulerer til udfordrende leg og aktivitet, hvilket naturlige omgivelser ofte gør. Forskningen i farlige eller risikofyldte lege tager udgangspunkt i mindre børn i alderen 1 – 8 år og kan ikke umiddelbart overføres til aldersgruppen 10 – 15 år. Der er imidlertid studier knyttet til friluftslivsdeltagelse, som viser, at unge i dag i stigende grad motiveres af action, udfordring og risiko i forbindelse med friluftsliv (Andkjær, 2008; Bentsen et al., 2009), hvilket giver baggrund for at have fokus på udfordring, risiko og mestring i undersøgelserne af de særlige steder for børn.

Praksisfællesskab

En række teorier fremhæver sociale fællesskaber som en vigtig forudsætning for trivsel og læring (Wenger, 2000; Lave & Wenger, 2003). Læring ses her som en social aktivitet, der involverer opbygning af fællesskaber, som kan kaldes praksisfællesskaber. Disse praksisfællesskaber kan have varierende karakteristika og være formelt organiserede eller flydende og uformelle. Praksisfællesskaber bestemmes ikke af ydre forhold, men er noget man gør og skaber sammen. Wenger (2000) definerer praksisfællesskaber som noget, der skabes over tid gennem en proces af legitim perifer deltagelse (Wenger, 2000; Lave & Wenger, 2003), hvor en gruppe deltager i og forhandler om den samme aktivitet. I Banduras (1997) teori om self-efficacy som i højere grad knyttes til trivsel er de sociale relationer på samme måde i fokus. Ifølge Bandura er self-efficacy den enkeltfaktor, som har størst betydning for velvære og motivation og medvirkende til self-efficacy er i høj grad de sociale relationer med bl.a. rollemodeller og vikarierende erfaringer (Bandura, 1997). Sociale relationer og praksisfællesskaber kan ses som væsentlige faktorer for menneskets sundhed, trivsel og identitet generelt og for børn og unge i særdeleshed (Baumeister & Leary, 1995).

Tilknytning til et særligt sted

Et konkret område kan have en betydning, som rækker ud over den konkrete udformning og funktion. En række studier peger på betydningen af det særlige sted i naturen, forstået som en konkret lokalitet, som knyttes til særlige oplevelser, rummer en historie og har betydning (Tuan, 1974; Relph, 1976; Raffan, 1993; Kyle et al., 2003; Fasting, 2012). Begrebet *place attachment* rummer dels *place dependence*, der beskriver den funktionelle afhængighed af stedet og dels *place identity*, der angår stedets identitetsmæssige betydning (Kyle et al., 2003; Moore et al., 1994). Oplevelsen af ejerskab og tilhørsforhold til et særligt sted er betinget af en række forhold, bl.a. nærhed, tilgængelighed og den særlige udformning af stedet. Ejerskab og

4 Lege som handler om: højde (fx at klatre, balancere højt oppe eller hoppe ned), fart (fx at kælke, cykle eller rutsje), brug af farligt værktøj (fx knive, økser eller tændstikker), farlige omgivelser (fx bål eller dybt vand), slagsmålslege, gå alene på togt og fare vild.

oplevelsen af et særligt sted har sandsynligvis betydning for graden af involvering og dermed for omfanget af deltagelse og aktivitet. Kendskabet til betydningen af det særlige sted i naturen – specielt for grupper af børn og unge – er imidlertid begrænset (Hart, 1979; Fog Olwig & Gulløv, 2003; Cele, 2006).

Faaborg Havnebad

Faaborg Havnebad blev indviet i 2014 og ligger centralt i Faaborg på Sydfyn i sammenhæng med byens industri- og lystbådehavn. Anlægget blev etableret som resultat af en arkitektkonkurrence, hvor 5 projekter blev valgt ud, og hvor vinderforslaget⁵ blev realiseret med støtte fra Realdania og Lokale og Anlægsfonden. Faaborg-Midtfyn kommune står bag anlægget og intentionen var dels at skabe mulighed for maritime aktiviteter og oplevelser og dels at skabe et centrum og mødested i byen, som kunne medvirke til at genskabe byens maritime identitet. Derudover var der fokus på turisme og på branding af byen i turismesammenhæng. Målet var således at skabe et møde- og aktivitetssted og en identitet for byens borgere og foreninger og samtidigt understøtte udviklingen af byens turistpotentiale (FH/NI-140916). Der var høje ambitioner knyttet til etableringen af det nye havnebad i Faaborg, og intentionen var at badet skulle ramme bredt og understøtte mange forskellige former for vandaktivitet med særligt fokus på leg og nye aktiviteter, som kan dyrkes hele året.

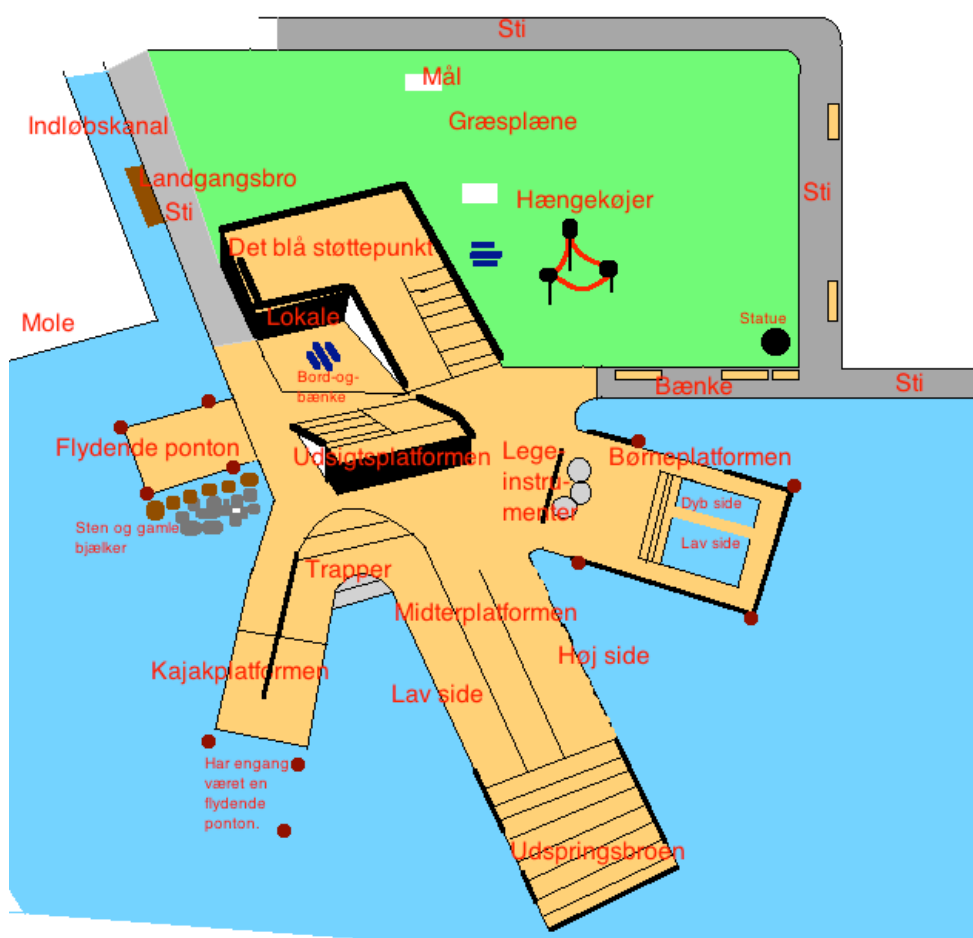
Dette er badet, hvor blinde, svagtseende og gangbesværede selv kan komme i vandet uden hjælp. Det er her de unge mødes og solbader, leger og laver udspring. Det er også her de små kan færdes med spand, skovl og baderinge og det er her de voksne føler sig velkomne og har rammer, der matcher deres behov ved aktiviteter og ophold i og omkring vandet (Faaborg Midtfyn Kommune, 2010).

⁵ Forslag 13297, fra Julien De Smedt Architects, KLAR, Sloth Møller, Esbensen og Creo Arkitekter (Dommerbetænkning 2011)

Stedets udformning og faciliteter

Den overordnede ide med udformningen af havnebadet ses i dommerbetænkningen og i begrundelsen for valget.

Forslaget kan ses som en fortolkning af den klassiske badebro. Der er her en fin balance mellem det samlede rum hvor folk krydser hinanden og mødes, samtidig med at broernes funktioner er klart adskilt. Kendetegnende for Faaborg Havnebad er, at det består af tre 'fingre', som hver tjener en forskellig funktion (Niras, 2015).

Skitse over Faaborg Havnebad (A. Hadberg)

Badet består overordnet af to dele: havnebadets aktivitetsområde og det blå støttepunkt. Det er inddelt i forskellige rum eller zoner rettet mod forskellige aktiviteter og målgrupper, hvilket tilsyneladende fungerer efter hensigten.

N: *"Stedet kan noget med de forskellige zoner og alle kan sådan set opholde sig trygt."*
(FH/NI-140916)

Aktivitetssområdet består dels af et åbent græsareal med enkelte bænke og dels af tre "fingre" i form af buede trædæk, som rækker ud i havnen og rummer forskellige funktioner og aktivitetsmuligheder. Børneplatformen rummer børnebassin og redskaber til forskellige vandlege for de mindste børn. Den centrale platform har udspringsmuligheder i forskellig højde samt siddepladser i flere niveauer. På den ene side af udspringsdelen er der afsat mærker, som kan bruges til svømmetræning. Kajakplatformen er tænkt og designet til isætning og optagning af kajakker m.m. De tre platforme er konstrueret i dansk egetræ og har en buet form, som giver associationer til vand og bølger. Platformene tilbyder gode muligheder for at sidde forskellige steder i området og giver samtidigt gode åbne adgangsveje til vandet. Det blå støttepunkt for friluftslivet i øhavet rummer faciliteter til foreningsbårne aktiviteter bl.a. kajakroning og vinterbadning. Her er bl.a. klubhus, omklædningsfaciliteter og sauna. Faaborg Havnebad er åbent hele døgnet året rundt og henvender sig til både organiserede og uorganiserede brugergrupper. Det er gratis at bruge havnebadet, men for at anvende saunaen og det blå støttepunkt skal man betale eller være medlem af en forening (fx kajak- eller vinterbadeferien). Der er meget få skilte eller anvisninger i havnebadet, og man har også valgt, at der ikke skal være en livredder i badet. Begge dele er bevidste valg fra kommunens side, med henvisning til forældrenes ansvar og til, at de samme forhold gælder, hvis man bader ved stranden. Hidtil har der ikke været problemer (FH/NI-140916).

Hvordan bliver stedet brugt af målgruppen?

Der kommer mange forskellige brugere i Faaborg Havnebad - både børn, ældre mennesker, badende gæster, pokemonspillende drenge, sejlsportsudøvere og fitnesshold, og havnebadet henvender sig dermed til en bred målgruppe. Havnebadet benyttes primært af lokalområdets beboere, men fungerer også som en attraktion for folk fra andre steder på Fyn, hvorved stedet får karakter af destination, som bl.a. involverer planlægning og længere transporttid. Havnebadet bruges meget af børn og unge i alderen 10 – 15 år, og aldersgruppen opleves i kraft af havnebadet som mere synlige i bybilledet.

N: *"Der skete det mærkelige da vi åbnede havnebadet – at lige pludselig blev børnene og de unge synlige i bybilledet – lige pludselig var de der. Nu ser det jo ud til at hele byen er fyldt med dem - det var ret fedt at opleve. Det har ramt noget som vi gerne ville."* (FH/NI-140916)

På baggrund af observationerne anslås det at der, i godt vejr, gennemsnitligt kommer ca. 40 børn og unge om dagen.⁶ Pigerne udgør omkring en tredjedel af de børn og unge, der anvender havnebadet, og der kommer generelt flere drenge end piger. Børnene og de unge, specielt

⁶ De følgende optællinger er fremkommet ved under observationerne at tælle besøgende i området. Der er talt antal besøgende børn (vurderet i alderen 10-15 år) i løbet af fem dage/observationer og herefter udregnet et gennemsnit.

pigerne, kommer sjældent alene i området, men kommer oftest enten i grupper, sammen med venner og klassekammerater, eller sammen med nogle voksne, fx forældre eller bedsteforældre.

Børnene og de unge kommer ofte i badet, når det er godt vejr og specielt, når solen skinner, og de kommer typisk flere gange i løbet af en uge. Selvom aktiviteten ved havnebadet handler om andet end at bade og svømme er det tydeligt, at vejret spiller en stor rolle for aktiviteten og antallet af besøgende. Børnene og de unge kommer ofte direkte efter skole, i tidsrummet mellem 15.00 og 16.30. Nogle bliver hængende på havnebadet i flere timer, andre nøjes med at bade eller snakke lidt, hvorefter de går hjem. Nogle af børnene og de unge er også på havnebadet om aftenen. Hvis vejret er godt, kommer en del også i weekenderne, hvor de ofte bliver i længere tid. Børnene og de unges brug af havnebadet er typisk ikke planlagt, men snarere resultatet af mere eller mindre spontane indskydelser, som kommer i løbet af skoledagen, når vejret og situationen er til det.

Børnene og de unge bruger havnebadet til flere forskellige aktiviteter og formål. Når vejret er godt, er der mange som svømmer og bader, ligesom udspring fra platformen er populært. Der er mange, som hænger ud forskellige steder i området og snakker med vennerne og evt. kommunikerer via mobiltelefoner. I området omkring børnebassinet leger børnene af og til, og på græsarealet spiller de fodbold eller hænger ud. Der er forskel på, hvordan drenge og piger bruger havnebadet, og hvor de færdes og opholder sig. Drengene er generelt mere aktive og søger typisk de mere kropsligt udfordrende aktiviteter som fx udspring. Pigerne indtager ofte en passiv og mindre iøjnefaldende rolle fx som tilskuer til aktiviteterne. N: *"Pigerne er lidt i baggrunden, men er der jo også."* (FH/NI-140916).

Oplevelser og betydning for målgruppen

Havnebadets betydning for børnene og de unge centrerer sig om en række oplevelsesmotiveer: 1) socialt mødested; 2) oplevelsen af frihed samt 3) leg, udfordring og kropslig mestring. Børnene og de unge oplever endvidere at stedet er deres eget, samtidigt med at oplevelsen af natur spiller en mindre rolle.

Socialt mødested

Sociale oplevelser og muligheden for at mødes med andre jævnaldrende har stor betydning for børnene og de unge og det er tydeligt, at havnebadets vigtigste funktion er at være et socialt mødested.

De kommer med vennerne for at hænge ud og hygge. (FH/FS-250816).

"Desuden er det et fedt sted, fordi man kan hænge ud med vennerne." (FH/GI-010916).

Havnebadet ligger centralt i bybilledet, og det er her mange børn og unge mødes, når vejret tillader det. Havnebadet er et vigtigt samlingspunkt for målgruppen, og mange kommer for at slappe af, hænge ud og hygge sig med vennerne og ikke primært for at svømme eller bade.

Børnene og de unge laver forskellige sociale aktiviteter, mens de er ved havnebadet. En

del sidder og snakker sammen mens de nyder udsigten. De sidder fx ofte på trapperne, på trædækket, på udsigtsplatformen, på græsarealet eller ligger i hængekøjerne.⁷

Der kommer tre piger (...) De sætter sig på trappen på det blå støttepunkt. Den ene af pigerne spiser en is. De sidder og kigger ud over havet, mens de snakker. (FH/OBS-240816).

Aktivitetmulighederne er en del af oplevelsen, men det centrale oplevelsesmotiv er vennerne og det sociale liv, som udspiller sig på stedet. De fysiske rammer – fx trædækkene, græsplænen og hængekøjerne - giver gode muligheder for at være sammen på forskellige måder, og understøtter dermed, sammen med den centrale placering, stedets funktion som socialt mødested.

Oplevelsen af et frirum

Havnebadet fungerer både som et socialt mødested og samtidigt som en form for frirum for børnene og de unge. De oplever, at stedet er deres eget, og at de her selv kan bestemme, hvad de skal lave. Det betyder at havnebadet dels opleves som et frirum af børnene og de

⁷ Hængekøjerne er opstillet denne sommer som et forsøg og er tilsyneladende en stor succes. Derfor overvejes det at opstille dem mere fast og evt. med flere køjer næste år (FH/NI-140916)

unge og dels at de oplever det som et særligt sted som er deres eget (Moore et al., 1994; Kyle et al., 2003). Børnene og de unge kommer sjældent i området sammen med familien, og det er derfor vigtigt at forældrene giver dem lov til at være sammen med jævnaldrende på egne præmisser. Oplevelsen af sikkerhed og tryghed samt fraværet af konflikter har sandsynligvis betydning for at mange forældre lader børnene komme i området på egen hånd og for børnenes og de unges oplevelse af stedet. Den udstrakte grad af frihed, bl.a. i kraft af fraværet af skilte med anvisninger eller forbud samt fravalget af livredder har sandsynligvis betydning i denne sammenhæng.

Børnene og de unge oplever, at havnebadet kan bruges til mange forskellige aktiviteter, og at det giver mulighed for mange forskellige oplevelser. De sætter pris på de aktivitetsmuligheder, som stedet tilbyder, fx udspringsplatformen, men værdsætter også stedets åbenhed. De åbne områder, som er mindre stramt strukturerede og præget af blød funktionalisme, fx trædækkene og græsarealet, giver nemlig mulighed for, at de selv kan vælge, hvad de vil lave. I kraft af sin fysiske struktur åbner stedet desuden op for at børnene og de unge selv kan finde på egne lege og aktiviteter, som opstår spontant i samværet. Børnene og de unge bliver inspireret af hinanden, stedet eller genstande, til velkendte aktiviteter (fx udspring) og til at udvikle nye lege og aktiviteter.

D1: *"... det er sådan meget forskelligt alt efter, hvad vi lige finder på..."*

D2: *"... vi kommer bare og så finder vi et eller andet at lave... der er masser at lave jo..."* (FH/GI-010916).

Mange børn og unge bruger deres mobiltelefoner aktivt og tager billeder eller lytter til musik, når de er ved havnebadet.

Ni piger kommer ned på havnebadet (...) Syv af pigerne sætter sig i en halvcirkel omkring trappen, et par af dem tager skoene af og dypper tæerne i vandet (...) Nogen af dem har mobiltelefonerne fremme og kigger på disse. De syv piger går lidt rundt mellem hinanden. Viser hinanden ting på mobiltelefonerne, snakker og griner. (FH/OBS-250816).

En del bruger mobiltelefonerne til at spille pokémon-go, og er typisk kun kort tid i området, inden de skal videre på pokémonjagt⁸.

De [drengene] sætter sig sammen med de andre drenge på trappen. Alle sidder med deres mobiltelefoner fremme. De snakker om pokémon, mens de kigger i telefonerne. (FH/OBS-230816)

Der er imidlertid også børn og unge som meget sjældent bruger mobiltelefonen, og som synes at glemme den eller bevidst vælger den fra.

⁸ Der er placeret et specielt pokémonspot ved havnebadet, som især tiltrækker drengene.

D2: *"Jeg tænker ikke så meget over det, når jeg... ja... er her... når jeg alligevel har noget andet at lave."*

D1: *"Jeg bruger ikke min mobil, når jeg er hernede. Jeg ser kun hvad klokken er..."*

D2: *"Normalt er jeg rimelig afhængig af min telefon, men... ikke når jeg bader, så er det som om, man helt glemmer den..."* (FH/GI-010916).

Uanset brug af mobiltelefon synes badet at fungere som et frirum, hvor børnene og de unge oplever selv at kunne bestemme og hvor de selv kan vælge aktivitet og fokus.

Leg, udfordring og kropslig mestring

Udspring og det at hoppe i vandet er populært blandt børnene, og udspringsplatformen, hvor man kan hoppe i vandet fra flere forskellige højder, er en central attraktion i havnebadet. Der er mulighed for at udfordre egne grænser kropsligt såvel som mentalt, og børnene udfordrer sig selv og konkurrerer om at springe i vandet på forskellige måder - fra det højeste sted, at springe længst ud i bassinet eller at lave det sjoveste eller vildeste spring. Udspringene handler dermed også om mestring, hvor de kropslige udfordringer og eksperimenter er en vej frem mod at kunne mestre udspring og højder. Set på denne måde relaterer børnene og de unges brug af området sig til Sandseters teser om betydningen af vilde og udfordrende leg (Sandseter 2009; Sandseter & Kennair, 2011).

De to drenge bader videre. De går op på udspringsbroen og hopper i vandet fra det højeste plateau. Derefter klatrer de op ad stigen på udspringsbroen. De står længe på det nederste plateau og snakker. Så klatrer de ud, så de står på ydersiden af gelænderet med front mod vandet. Sådan står de et stykke tid og kigger på vandet, snakker og peger. Så hopper først den ene, så den anden i vandet. De svømmer ind til midterplatformens lave side og klatrer op ad en stige. De sætter sig et øjeblik og holder pause, hvorefter de hopper i igen og igen og igen fra den lave side af midterplatformen. De finder på en leg, hvor skal snurre rundt, mens de hopper i. Efter lidt tid sætter de sig igen ved cyklerne og snakker. (FH/OBS-240816)

Børnene og de unge skubber hinanden i vandet fra forskellige højder, hvilket giver legen og aktiviteten et ekstra krydderi og bliver en form for selvopfundne leg, som rummer elementer af drilleri og udfordring. Legen og drilleriet giver tilsyneladende ikke anledning til negative oplevelser, og børnene er indforstået med legens præmisser, og de respekterer hinanden og de personlige grænser.

D2: *"Hmm jeg har... altså ikke som sådan, fordi folk har respekt for hinanden... eller ja, de har så meget respekt for hinanden, at de ikke skubber hinanden..."*

D1: *"De kan jo godt skubbe dernedefra (peger på udspringsplatformens lave del), men de gør det ikke oppe fra vipperne..."*

D3: *"... nej... der kan det gå rigtig galt. Men de skubber hinanden engang imellem hernede."* (FH/GI-010916).

Børnene svømmer af og til rundt i bassinet mellem platformene, og det er tilsyneladende vigtigt at der er noget at svømme imellem, fx en platform eller en tømmerflåde. Der er ikke tale om svømning i traditionel idrætslig forstand med fokus på motion eller konkurrence, men snarere om at svømningen indgår som element i deres leg og aktiviteter.

Pigen står og kigger lidt. Så hopper hun i på benene, mens hun hviner. Hun svømmer hen til den lave del af midterplatformen, hvor hun kravler op. Derefter springer hun i igen. Faderen tørrer sig lidt og kigger på. Pigen svømmer over til kajakplatformen, hvor hun klatrer op. Hun vender rundt, tager tilløb og springer i og svømmer tilbage til midterplatformen, hvor hun klatrer op.” (FH/OBS-240816)

Vandet som element giver sammen med udspringsplatformenes udformning børnene og de unge en god mulighed for at udfordre sig selv og opleve kropslig mestring. Udspringsplatformene tilbyder, i kraft af form, materiale og placering, børnene og de unge en affordance, som handler om udspring i vandet (Gibson 1979; Heft, 1988), hvor de kan springe fra forskellige højder og har mulighed for at vælge graden af udfordring. I bestræbelserne på at opleve udfordring og mestring overskrider børnene og de unge indimellem planlæggerens intentioner med stedet. De finder på udfordrende lege og aktiviteter, hvor de bruger rummets elementer på en ny måde, fx ved at balancere på midterbjælken over børnebassinet, klatre

ud på rækværket ved udspringsplatformen eller hoppe på og mellem pælene og stenene ved den flydende ponton. Dette viser at mødet mellem børn og omgivelser altid er til forhandling, og at stedets betydning bliver til i et konkret møde mellem rummets affordance og barnets evner og færdigheder. De legende og udfordrende aktiviteter er attraktive for børnene og de unge, og stedets muligheder og affordance rammer et behov for kropslighed og udfordring, som er centralt for målgruppen (Sandseter, 2009, Sandseter & Kennair, 2011). Det er overvejende drenge, som søger de risikofyldte lege og aktiviteter og i højere grad de lidt ældre børn. Pigerne vælger typisk mere rolige og sociale aktiviteter, mens de yngre børn i højere grad vælger de mere legende og udforskende aktiviteter.

D2: *"Ja men det er også at springe og sådan noget, fordi at når du springer fra især femmeren, der giver det dig et stort adrenalinsus, og det føles godt, det er virkelig godt for mig sån med noget vildt..."*

I: *"Er det godt fordi at... det giver det der sus i maven eller er det godt fordi, det ser sejt ud eller?"*

D2: *"Der er vel sådan lidt af hvert, altså... Det, det er bare fedt og kunne gøre det... og udfordre sig selv..."* (FH/GI-010916).

Oplevelsen af et særligt sted – deres sted

Børnene og de unge oplever, at havnebadet er et særligt sted, og at det er deres eget sted, hvilket kan sættes i relation til oplevelsen af frirum. De mange muligheder og stedets åbenhed (blød funktionalisme) medvirker sammen med fraværet af regler og påbud sandsynligvis til, at børnene oplever det som deres sted (Rasmussen, 2004, 2006). Nærheden og tilgængeligheden har endvidere stor betydning for børnenes og de unges oplevelse af badet som deres eget sted. Hvis området havde ligget længere væk, ville det kræve mere planlægning og transport, og deres brug af området ville ikke i samme grad have relation til hverdagsfriluftslivet.

D2: *"Så det er super rart, at det er så tæt på, for det ligger så'n lige i nærheden af os alle sammen, sådan så jeg synes, vi kan bare lige hurtigt (...) tage vores cykler, og så lige cykle herved, i stedet for at man hurtigt..., i stedet for at man skal spørge far, om han lige kan køre os et eller andet sted hen..."* (FH/GI-010916).

Børnene og de unge oplever, at stedet er noget særligt, og at det dermed får betydning for dem. Områdets fysiske udformning og struktur – det specielle og måske unikke - giver tilsyneladende en oplevelse af ejerskab og tilknytning til stedet (Andkjær et al., 2013)

D2: *"Altså, det er unikt, kan man sige. Det er noget som ikke er lavet før på samme måde, med de der bølger og ja det der bølger og det der... og det er jo nok det, der gør, at folk de kommer... fordi, det sådan er noget nyt."* (FH/GI-010916)

Oplevelsen af natur

Havnebadet ligger midt i Fåborg med udsigt til Bjørnø og det Sydfynske Øhav. Naturen og omgivelserne har en vis betydning for de unge, og de værdsætter bl.a. udsigten, ligesom de får en form for kropslig betonet (natur)oplevelse i kraft af interaktionen med vandet og vejret, når de fx bader eller springer i vandet. Samtidig snakker børnene og de unge ikke ret meget om naturen og naturoplevelser, og det er ikke det, der optager dem mest. Havnebadets centrale placering i byen og de sociale og kropslige aktiviteter er tydeligvis vigtigere end muligheden for naturoplevelser.

AH: *"Men det betyder mere for jer, at det er let at komme hertil... (drengene bekræfter dette ved at sige ja) ... end at det ligger et flot sted med en masse træer og..."*

D: *"Ja (alle tre drenge svarer ja i munden på hinanden)."*

D2: *"... fordi du tænker jo ikke over omgivelserne, når du er her, altså du tænker jo mere bare over at svømme og have det sjovt..." (FH/GI-010916).*

Hvordan kan stedet udvikles?

Børnene og de unge er generelt glade for havnebadet, men har alligevel en del forslag til hvordan kan gøres bedre bl.a. med udvikling af flere aktivitetsmuligheder med større udfordringer samt bedre vedligeholdelse af områdets faciliteter

Vedligehold og basisfaciliteter

Det er vigtigt for børnene og de unge at stedet er rent og vedligeholdt, ligesom de værdsætter, at der er de mest basale faciliteter på stedet.

De [børnene og de unge] kunne godt tænke sig, at trapper og stiger blev udskiftet eller rensset. De er ulækre og man skærer sig hurtigt på muslinger og andet, som sidder på trapperne. (FH/OBS-240816).

Naturens elementer i form af muslinger m.m. opfattes tydeligvis som ulækre og forstyrrende for den gode oplevelse af stedet. Det er tilsvarende vigtigt for børnene og de unge at stedet opleves som rent og sikkert, og at der er toiletter og mulighed for omklædning – gerne med lås på omklædningsrummene.

Flere aktivitetsmuligheder og større udfordringer

De kropslige udfordringer og oplevelser er vigtige for børnene og de unge, og en del ønsker sig endnu større udfordringer og endnu bedre muligheder for kropslige oplevelser, fx med flere udspringssteder med mere varierede højder, så man i højere grad kan variere og tilpasse udfordringen.

De [drengene] kunne godt tænke sig, at det var muligt at springe fra begge sider af

udspringsbroen⁹ og så måtte det godt være højere. Nu har de ligesom vænnet sig til det, der er, så nu prøver de alt muligt andet, for at det skal være sjovt. De klatrer fx ud på rækværket osv. (FH/FS-280816)

Derudover nævner børnene og de unge, at de gerne vil have noget at svømme ud til. Helt konkret ønsker de sig en flydende ponton, som kan vippe, så balancen udfordres eller en ponton, som har vipper monteret, som der kan springes fra: D1: ”... ja så også lave sådan en ponton med vipper og sådan noget...” (FH/GI-010916). Yderligere nævnes en rutsjebane, hvor man ender i vandet.

Den ene pige kunne godt tænke sig, at der var en rutsjebane ud i vandet fra udspringsbroen. Den anden pige kunne godt tænke sig, at der var en rutsjebane i børnebassinet. (FH/FS-240816)

Det er tydeligt, at det som er vigtigt for børnene ikke er flotte udsigter og store naturoplevelser. De ønsker sig mest af alt aktivitetsmuligheder, dvs. steder, hvor de kan mødes og lege udfordrende lege: springe ned fra, balancere på, osv. Det er stedets, rummets og de enkelte genstandes affordance i relation til deres kropslige aktiviteter, som er i fokus.

Opsummering

Fåborg Havnebad fungerer som et centralt maritimt aktivitetssted i byen som tilbyder en række forskellige aktiviteter til en bred målgruppe.¹⁰ Intentionen er, at det både skal facilitere hverdagsfriluftslivet og samtidig være et udflugtssted for turister og andre med fokus på leg og nye aktiviteter. Havnebadets centrale placering samt udformningen med tre platforme til forskellige former for aktivitet giver god tilgængelighed og god organisering af aktiviteterne i området. Havnebadet rummer faciliteter til svømning, vandlege, udspring samt vandsportsrelaterede aktiviteter, og de sociale funktioner er indtænkt i form af siddemuligheder bl.a. på trædæk. Havnebadet bruges relativt meget af børn og unge i aldersgruppen 10-15 år, men det er overvejende drenge, som kommer i området. Børnene og de unge kommer i havnebadet efter skoletid og nogen gange i weekenderne, og deres besøg er ofte spontane, fx aftalt i løbet af skoledagen, hvor vejret har stor betydning for deres lyst og motivation til at komme. Børnene og de unge er overvejende godt tilfredse med stedet, og de oplever det som et socialt mødested, hvor de har udstrakt grad af frihed til at mødes med vennerne og lave spændende aktiviteter.

Afslutningsvis præsenteres to tabeller som i stikordsform opsummerer de væsentligste resultater fra analysen med særligt fokus på:

⁹ Der er rækværk hele vejen rundt om udspringsbroen – undtagen på de to plateauer, hvor der er lavet hul i rækværket i den ene side, så man kan springe ud.

¹⁰ Dette bekræftes i evalueringen, hvor havnebadet ift. tilfredshed scorer højere end andre nyere og sammenlignelige havnebade (Niras, 2015)

- Hvilke oplevelsesmotiver har betydning for børnene og de unge, og hvordan bliver de tilgodeset i rummet og det fysiske miljø;
- Hvilke forslag til forbedring af rummet og det fysiske miljø har børnene og de unge.

Oplevelsesmotiver	Eksempler - uddybning	Krav til rum og faciliteter
Socialt mødested	Børnene og de unge hænger ud, slapper af og hygger sig med vennerne forskellige steder i området. De bevæger sig rundt i området og er indimellem aktive.	Central placering i byen og dermed god tilgængelighed. Gode velegnede og varierede rum og faciliteter til at hænge ud - fx trædækkene, trapperne, græsplænen og hængekøjerne. Der er mange muligheder for at hænge ud og de unge vælger selv.
Oplevelsen af frirum	Børnene og de unge kan både være meget aktive, lave forskellige ting og også selv finde på aktiviteter. De oplever badet som en form for frirum, hvor de selv kan bestemme, hvad de skal foretage sig, og hvor de både kan koble af og koble på.	Balance mellem klart definerede rum og aktivitetsmuligheder, fx udspringsplatformen, og mere åbne rum, fx trædækkene og græsarealet. Et trygt sted, hvor børnene og de unge må komme på egen hånd. Fravær af anvisninger og påbud, (livredder), nærhed og tilgængelighed. Mulighed for at være online med mobilen, men også vælge at være offline.
Leg, udfordring og kropslig mestring	Børnene og de unge leger og svømmer rundt i bassinet mellem platformene. De springer fra forskellige højder og laver mange forskellige spring. De leger og konkurrerer indbyrdes om de vildeste og sjoveste spring	Det er vigtigt at der er noget at svømme imellem, dvs. nogle støttepunkter fx i form af platformene, pæle eller en flydende ponton. Udspringsplatformen giver mulighed for forskellige udspring i forskellig højde. Udformningen som platform synes at tiltale de unge – det giver en afslappet atmosfære, som ikke signalerer sport eller idræt.
Oplevelsen af et særligt sted – deres sted	Børnene og de unge oplever det som et særligt sted, de kan bruge i hverdagen, og samtidigt som deres eget sted.	Nærhed og tilgængelighed Det unikke i formgivning Fravær af (voksen)kontrol

Tematik - ønsker	Eksempler – uddybning – kommentar
Vedligehold og basisfaciliteter	Bedre vedligehold og rengøring af området Rene og aflåselige toiletter
Flere aktivitetsmuligheder og større udfordringer	Flere udspringssteder - mere varierede højder Muligheden for at kunne svømme ud til flydende ponton – gerne med en vippe En rutsjebane, hvor man ender i vandet

Amager Strandpark

Amager Strandpark fungerer som et multifunktionelt bynært strandområde beliggende i umiddelbar nærhed af København. Strandparken blev åbnet i 2005, og der er løbende blevet tilført nye faciliteter til området. Strandparken administreres af Københavns Kommune, og kan frit benyttes af alle. På grund af den relativt korte afstand til centrum og gode transportmuligheder¹¹ er strandparken tilgængelig og benyttes af rigtig mange mennesker. Amager Strand er fredet og udlagt til rekreativt brug, og har været anvendt til rekreative aktiviteter siden 1930'erne. I 2000 fik man tilladelse til at anlægge strandparken og Amager Strandpark I/S blev dannet. I den videre udvikling af området er der i vid udstrækning forsøgt taget hensyn til eksisterende aktiviteter i området og forskellige brugergrupper er blevet inddraget. I administrationen og udviklingen af strandparken inddrages således et parkbrugerråd med repræsentanter fra store organisationer, brugere af stranden og forskellige lokale foreninger (AS/NI-150917). Strandparken fremstår som en urban strandpark med et moderne og rå arkitektonisk formsprog, og den tilbyder aktivitetsmuligheder for mange målgrupper både på land og i vandet.

Der er forholdsvis mange mennesker i strandparken (...) men der er stadig ikke propet og der er masser af fri plads over det hele. Der er ikke larm, nærmere ro og stille summen og snak hist og her og få anlæg der spiller afdæmpet musik. God stemning, afslapning og plads til alle mennesker og alle aktiviteter (AS/OBS-270816).

¹¹ Man kan komme til strandparken i bil, på cykel, til fods eller tage Metroen.

Stedets udformning og faciliteter

Amager Strandpark består af en anlagt strandø, der har skabt en lagune mellem kysten og øen. Lagunen og strandøen fungerer som et aktivitetsområde med sandstrand stort set hele vejen rundt. Strandøen er forbundet med fastlandet via fire broer, hvoraf kun en er åben for biltrafik. Amager Strandpark består af tre områder, som er forskellige i forhold til landskab, graden af natur og funktion: 1) den gamle strand, som er fredet, 2) nordstranden, som er en klassisk badestrand og 3) bystranden, hvor man kan lave mange aktiviteter, og hvor der afholdes arrangementer. Bystranden med område 3, 4 og 5 henvender sig i særlig grad til gruppen af børn og unge, hvorfor den er genstand for dette studie (se tegning)

Skitse over område 3, 4 og 5 på Amager Strandpark.¹²

Hovedstierne og strandpromenaden er asfalt- eller betonbelagte og velegnede til fx skateboard og rulleskøjter. Amager Strandpark tilbyder i kraft af lagunen og den åbne kyst gode beskyttede men også mere udfordrende muligheder for vandaktivitet: bl.a. havsvømning, havkajak, kitesurfing, dykning og stand-up paddling (SUP). Amager Strandpark (bystranden) rummer desuden en række specialiserede faciliteter, fx en minigolfbane, beachvolleybaner, basketkurve, fodboldmål, en træningspavillon samt en dykkerbane. Endelig rummer strandparken en del støttefaciliteter som parkeringsfaciliteter til biler og cykler, strandstationer med toiletter, brusere og udkigsplatforme, cafeer og ishuse.

¹² <http://www.kk.dk/amagerstrandpark>

Hvordan bliver stedet brugt af målgruppen?

Amager Strandpark er et stort område, som henvender sig til mange forskellige målgrupper, og der er fra planlæggernes side en stor åbenhed overfor forskellige målgrupper og behov. Der er således i udviklingen af området kun i begrænset omfang tænkt i specifikke målgrupper og specifikke aktiviteter. N: *"... jeg må indrømme, at vi egentlig ikke har tænkt meget i specifikke grupper, altså f.eks. nu skal vi lave noget til de unge eller nu skal vi lave noget til børnene..."* (AS/NI-150917). Indstillingen er at man planlægger et spændende og varieret område, som efterfølgende tages i brug af forskellige målgrupper, som gør området til deres eget.

N: *"En strand hvor man kan meget mere end at lægge sig på sit håndklæde og gå i vandet. Det er en form for eksperimentarium for alle mulige udendørs aktiviteter. Vi vil helst ikke afgrænse og øremærke nogle områder til nogen bestemte grupper - vil hellere have at alt skal kunne ske. Hvis det ikke er direkte forbudt eller livsfarligt så må man godt, det var holdningen!"* (AS/NI-150917)

Forvalterne (kommunen) fremhæver at der kommer mange unge i strandparken, og at de især opholder sig ved område 5 (5'eren), hvor der er mulighed for udspring og vandaktiviteter samt ved område 3 (3'eren), hvor der primært foregår skater aktiviteter. Derudover kommer der mange grupper af indvandrere på familierelaterede picnics i området omkring 5'eren. Børnene og de unge kommer typisk i strandparken sammen med jævnaldrende venner. De kommer sjældent sammen med familien, og det er de færreste, som tager ud i parken alene. Det er især de yngre børn, som kommer i parken sammen med familien fx i forbindelse med besøg i weekender og ferier.

D1: *"Jamen jeg er her sammen med D2 og D3 [DIs jævnaldrende kammerater], meget, rigtig meget og så sammen med nogle andre venner og så nogle gange piger, men ikke så meget sådan med familien, det er sådan nogle gange, men mest med min far, men det er også sjældent..."* (AS/GI-310816)

De daglige og hverdagsrelaterede besøg i strandparken er ikke planlagt lang tid i forvejen, men er sjældent helt spontane. De unge aftaler typisk i skolen, at de skal mødes i parken om eftermiddagen eller de ringer eller SMS'er sammen kort forinden.

D2: *"Naarj, bare i frikvarteret, spørger om der er nogen, der kan være sammen efter skole og så tager vi så bare på stranden." (...)*

D1: *"Jae det, altså man aftaler i skolen eller snakker i telefonen i weekenderne eller så nogle gange hvis man havde en aftale med en anden ven og så mødes tilfældigt, men det er meget sjældent." (AS/GI-310816)*

En del børn og unge kommer fortrinsvis i strandparken i weekenderne, og når vejret er godt. Det gælder specielt de børn og unge som bor længere væk fra parken, hvorimod de som bor

tættere på eller hvor tilgængeligheden er lettere, har et andet brugsmønster. De kommer ofte på hverdage, og vejret betyder ikke så meget for dem. Der er tydeligvis to forskellige brugergrupper: de faste daglige brugere, som bor tæt på parken, og de tilbagevendende brugere, som kommer i weekends og når vejret er godt

D2: *"Vi har været herude næsten hver dag (de griner lidt og smiler alle tre)."*

D3: *"Siden sommerferien der har vi været herude hver dag."*

D2: *"Vi skal jo nyde det i sommerferien eller når sommeren er ved at være slut." (AS/FS-300816).*

I hverdagene er børnene og de unge i området nogle timer (2-5 timer), typisk efter skole og frem til aftensmadstid. I weekenderne, og når vejret er godt, kan de være i strandparken det meste af dagen. D1: *"... i weekenderne tager jeg nok afsted om morgenen, spiser noget aftensmad når jeg kommer hjem og tager afsted igen, så det er mange timer." (AS/GI-310816)* Børnene og de unge foretrækker tre aktivitetsområder i området omkring parken: 1) bade- og udspringsområdet ved havneområdet tæt på 5'eren, 2) skate-området ved 3'eren og 3) badesneglen, som er en del af Kastrup Søbad og hører under Tårnby Kommune¹³. En del børn, især de yngre, bruger endvidere parkouranlægget til leg og klatring.

N: *"Øhh så kan man sige at parkouranlægget det også er blevet, rigtig meget en familieting, der hænger nok ti gange flere børn end der hænger parkourudøvere på det stativ..." (AS/NI-150917).*

13 <http://www.taarnby.dk/oplevel-taarnby/idraetslivet-i-taarnby/kastrup-soebad>

Oplevelser og betydning for målgruppen

Amager Strandpark er et stort område, og børnene og de unge giver udtryk for at stedet giver mulighed for mange forskellige aktiviteter og oplevelser. Parkens betydning for børnene og de unge centrerer sig om en række oplevelsesmotiver, som til dels er sammenhængende, men som også kan ses som adskilte tematikker: 1) Socialt mødested; 2) Oplevelsen af et frirum; 3) Leg, mestring og udfordring; 4) Idræt og motionsaktiviteter; 5) Æstetik og natur.

Socialt mødested

Børnene og de unge kommer primært i strandparken for at være sammen med vennerne, og det sociale betyder tydeligvis mest for dem. Parken fungerer som et socialt mødested, og de kommer sammen med vennerne og snakker og hygger sig forskellige steder i området. Indimellem laver de forskellige aktiviteter, fx bader eller skater, men det primære er det sociale samvær. D1: ”... *det [sociale] betyder virkelig meget, altså det er selvfølgelig hyggeligt at være hernede og det er en stor del af mit liv, at være sammen med mine venner (AS/GI-310816).* Børnene og de unge bevæger sig rundt i området langs stierne, mens de snakker sammen. Det er vigtigt for dem, at der er gode steder at sidde og hænge ud fx på stranden, ved havneområdet eller iskiosken.

En gruppe med tre drenge og tre piger kommer gående for enden af promenaden. En af drengene hopper og danser imens han højt synger med på en sang fra en lille højtaler som de har med. De går over til 5'eren og sætter sig i nogle sækkestole og liggestole foran isbutikken. De sidder og hygger sig og synger med på musikken fra deres lille højtaler. (AS/OBS-060916).

Oplevelsen af et frirum

Det virker som om mange børn og unge oplever strandparken som en form for tiltrængt frirum, hvor de kan slappe af og være sammen, uden at der stilles forventninger eller krav til dem. Børnene og de unge kommer primært i området for at være sammen og slappe af, og det at bade eller skate har karakter af aktiviteter, som ofte opstår mere eller mindre spontant i samværet. For mange af børnene og de unge har området karakter af et frirum, hvor de kan være sig selv og slappe af. Der er ikke nogen dagsorden eller plan for, hvad der skal ske, og de kan selv bestemme om de vil deltage i aktiviteterne.

D1: ”Jeg bader eller så kører vi bare rundt og hører musik eller slapper af.”

D2: ”Spiser en is, bader, altså D1 bader sindssygt meget og vi andre bader måske engang imellem ellers så kører vi bare rundt og hører musik som D1 sagde og så bare chiller (...)

D3: ”Altså nogle gange så kører vi ned her ved træerne og så (...) ja og så kører vi på løbehjul og så nogle gange så bader vi også lidt...” (AS/GI-310816)

Områdets mange muligheder og faciliteter kan ses som et element i børnenes og de unges oplevelse af frirum. Strandparken tilbyder mange aktivitetsmuligheder, og måske netop fordi

der er så mange muligheder, bliver det ikke påtrængende og opleves ikke som en forventning eller et krav om, at man skal være aktiv, fx bade eller skate. Mange er ikke aktive og det opleves ikke som påfaldende eller forkert, hvis man ikke deltager i aktiviteterne. Dette styrkes yderligere gennem forvalterne og planlæggernes åbne tilgang til området. Der har ikke været en klar ide eller forestilling om, hvem der præcist skal bruge de enkelte områder og til hvad. Dette perspektiv kommer til udtryk dels i den åbne formgivning og dels i fraværet af anvisninger på stedet. Forvalternes og planlæggernes åbne tilgang til området kommer dermed til udtryk i kraft af den relativt bløde funktionalisme og åbne intenderede affordance (Specht Pedersen, 2014), som er lagt ned i områdets formgivning og administration. Intentionen er, at målgruppen (og andre) skal tage området i brug på deres egen måde og gøre det til deres eget sted. Dette har tilsyneladende betydning for børnene og de unges oplevelse af stedet som et frirum, og det betyder muligvis også, at de i højere grad oplever det som et særligt sted.

Det betyder tydeligvis noget for børnene og de unge, at det er trygt og sikkert at komme i området, og det kan relateres til oplevelsen af stedet som et fristed, hvor det er rart at komme. Det handler her både om tilstedeværelsen af politi og om livredderne, som er i området i særlige tidsrum og perioder. Politiets tilstedeværelse har indflydelse på børnene og de unges oplevelse af tryghed i forhold til andre mennesker og ift. kriminalitet og vold:

D3: *"Ja altså jeg har selvfølgelig hørt at der har været mange sådan voldelige ting hernede og så har jeg også hørt at politiet også kører hernede nogle gange."*

I: *"Og hvad gør det, gør det dig tryg?"*

D3: *"Det gør mig meget mere tryk for så ved jeg at der er overvågning."* (AS/GI-310816)

Tilstedeværelsen af livreddere på stranden giver børnene og de unge en oplevelse af sikkerhed i forbindelse med deres vandaktiviteter:

I: *"Og hvad med også sådan noget at der er livreddere, er det også noget der..?"*

D2: *"Mmmhmm (nikker), så det er dejligt når de er der for så når jeg bader så ved jeg at jeg kan være sikker på at hvis jeg drukner eller sådan noget, så kunne de komme og redde mig."* (AS/GI-310816)

Det kan synes lidt paradoksalt – og modsat børnene og de unges oplevelse ved Faaborg Havnebad – at kontrol og overvågning kan medvirke til en oplevelse af fristed. Muligvis har størrelsen af stedet og omfanget af mennesker som besøger det betydning i denne sammenhæng (jf. opsummering og diskussion).

Leg, udfordring og mestring

I strandparken er der gode muligheder for at være aktiv, og mange børn og unge bader, laver udspring og skater i området. Aktiviteterne rummer elementer af både leg, udfordring og mestring og foregår typisk på skaterbanen, på vipperne eller på broen ved vandet i område 5. Det virker som om, det er interessant og motiverende at afsøge grænserne fx for hvor højt

man tør springe fra. Børnene og de unge springer bl.a. på hovedet fra broen ved område 5, hvor der står skilte med udspring forbudt.

Fem børn står for enden af promenaden. Gruppe består af fire drenge og en pige. De har alle sammen badetøj på undtagen en af drengene, der i stedet har shorts og T-shirt på. Gruppen står og skal til at hoppe i vandet. Der er ca. 2 meter ned til vandet fra den kant de står ved. Der er mange skilte der tydeligt viser at det er forbudt at hoppe i vandet i det område hvor de står. De hopper skiftevis i vandet, kravler op igen og hopper igen i vandet. Der kommer nogle voksne mennesker forbi som siger til gruppen at det er farligt og at de bør lade være med at hoppe derfra. De stoppe med at hoppe da de snakker med de voksne, men de begynder igen lige så snart det voksne begynder at gå videre. En højtråbende dreng fra gruppen råber til de andre ”der sker ikke noget, jeg har gjort det 100 gange, hop nu bare”. Han hopper selv (AS/OBS-300816).

Aktiviteterne bliver således yderligere attraktive og tiltrækkende, når de er forbundet med noget lidt ulovligt og farligt, hvilket kan sættes i relation til teorier om risky play (Sandseter 2009, 2011, 2015). Børnene og de unge vil tydeligvis gerne mestre svære øvelser med kroppen, fx tricks og manøvrer på skateanlægget eller udspring fra vippen. Det er motiverende for børnene og de unge og tilsyneladende også forbundet med prestige at kunne mestre fx høje udspring eller vanskelige tricks på skateboard.

Der er stor forskel mellem kønnene, og det er især drengene, som opsøger de risikobetonede aktiviteter og som udfordrer sig selv. Det er også dem, der er optaget af at mestre særlige teknikker og tekniske elementer, og som gerne vil vise sig frem.

En gruppe på 5 drenge står og spiller lidt med en bold på bådbroen. En af dem laver en salto ned i vandet, imens en af de andre filmer det. Drengene hujer og råber opmuntrende og imponeret af ham der hoppede. (AS/OBS-270816).

Lysten til kropslig og teknisk mestring samt udfordring af egne grænser kan således især knyttes til drengenes motiver og oplevelser. Pigerne deltager i mindre grad i denne type aktivitet og deres aktiviteter er tydeligvis mindre vilde og grænsesøgende.

Drengene vil gerne vise hvor gode de er. Nogle af dem prøver at overgå hinanden ved at hoppe ned fra høje ting, mens andre prøver at lave andre svære tricks. Pigerne står lidt mere stille og kigger. (AS/OBS-070916).

Idræt og motionsaktiviteter

En del børn og unge i strandparken laver andre aktiviteter, som har en vis sammenhæng med leg, men som i højere grad handler om idræt og motion end om mestring og udfordring. På græs-, beton- og strandarealerne bliver der spillet fodbold, frisbee og andre boldspil og en del af børnene og de unge er aktive her. Enkelte børn og unge laver mere målrettet fysisk træning enten på træningspavillonerne i parkour-anlægget eller andre steder i området.

En dreng ligger på kanten af promenaden og laver rygbøjninger. Han har musik i ørene. Han holder en lille pause for derefter at gå i gang med at lave armbøjninger. Han holder igen pause og begynder derefter på øvelsen kaldet planken. Han stopper og tager rulleskøjter på og kører væk. (AS/OBS-060916).

Æstetik og natur

Det betyder noget for børnene og de unge at stedet ser ordentligt ud og er vedligeholdt. Dette ses bl.a. i deres forslag til forbedringer af området i form af bedre vedligeholdelse samt i deres beskrivelser af stederne, fx stierne.

D1: "... hvis der f.eks. bare var en sti der bare gik lige igennem, så ville det nok ikke være så fedt at være her, fordi man tænker også lidt på sådan hvor meget der er og hvordan det ser ud og om det ser hyggeligt ud, fordi man går også mest efter udseende..." (AS/GI-310816)

Det handler imidlertid om mere end bare vedligeholdelse. Børnene og de unge tillægger det æstetiske en betydning, og de giver udtryk for at det ville være kedeligt, hvis der bare var anlagt en lang lige sti igennem det hele. Det skal være hyggeligt, hvilket også hænger sammen med deres sociale behov. Små rum og snoede stier giver god mulighed for at være sammen i mindre grupper på forskellige måder forskellige steder i området.

Det er tydeligt, at natur er et positivt ord – samtidigt med at børnene og de unge har relativt vide rammer for, hvad de oplever som natur. Naturen opfattes overvejende i en funktionel sammenhæng, hvilket kan knyttes til begrebet om affordance (Gibson, 1979). Det centrale er, hvad stedet eller genstanden kan bruges til, og naturen tilbyder en god funktionalitet i form af muligheden af at man fx kan sidde i græsset og bade i vandet.

D2: "... altså det betyder lidt i hvert fald fordi, stranden det er jo en strand og stranden det er et naturnavn og så, altså der skal jo også være noget grønt, og det er jo hyggeligt at sidde her, hvor der er et bord og så er der en grill ved siden af, man kunne grille med sine forældre og så er der skov. Eller sådan en lille skov, så kunne man sidde derinde..." (AS/GI-310816).

Hvordan kan stedet udvikles?

Børnene og de unge har en del forslag til hvordan Amager Strandpark kan gøres bedre bl.a. med bedre vedligeholdelse af området og nye faciliteter og aktivitetsmuligheder. De nye faciliteter og aktivitetsmuligheder handler dels om bedre muligheder for at være sammen socialt og dels om bedre muligheder for at udfordre sig selv og lave tekniske elementer primært i relation til skating og udspring. Endelig ønsker flere børn og unge bedre og nye muligheder for at spille bold, klatre og hoppe på trampolin.

Faciliteter som understøtter det sociale

Børnene og de unge vil gerne have nogen steder, hvor de kan mødes, sidde sammen, hygge sig og hænge ud. Her tænker de relativt traditionelt på bænke og måske også borde.

D1: "... og det er også bare fedt hvis der er bænke, for så kan man sidde med vennerne på bænkene og så kan man måske købe en sodavand eller et eller andet." (AS/FS-300816).

De har også nogle ønsker og ideer, som handler om faciliteter som en iskiosk, et madsted og musik i området. Disse ønsker kan alle ses som ønsker til forbedringer, som kan understøtte deres sociale liv i området.

D2: "... måske hvis de kunne skaffe sådanne nogle høje lygtepæle med sådan nogle højtalere oppe i med sådan lidt lav musik ned ad stranden... (...) ... de kunne måske lave et lille sted, centralt, hvor der var en lille slikbod, eller også en isbod, butik, som der er andre steder..." (AS/GI-310816).

Faciliteter til udfordring og mestring

Børnene og de unge har en række ønsker, som dels sigter mod at forbedre forholdene for deres skating og dels handler om at gøre udfordringerne større i forhold til badning og udspring. Helt konkret ønsker de et andet og bedre materialevalg og en bedre konstruktion af skaterbanerne. Banerne skal være lavet af beton, og der skal ikke være sand i området.

D3: ” ... og også i stedet for at det [skateranlægget] ligger midt i sandet at det så ligger på asfalt, fordi løbehjul har ikke godt af sand (AS/GI-310816)

I forhold til udspringsområdet ønsker de sig flere vipper, så udfordringerne bliver større og kravene til egen mestring øges.

D2: ”... lidt flere vipper tænker jeg (...) der er ikke nogen, hvor man sådan kan stå og vippe, kun nogen hvor man skal hoppe direkte (AS/FS-270816).

Faciliteter til leg og idræt

Børnene og de unge har yderligere en række ønsker, som dels er relativt traditionelle og dels handler om at skabe bedre aktivitetsmuligheder knyttet til leg, idræt og motion. De ønsker sig bl.a. boldbaner til basketball og fodbold og trampoliner.

D1: ”... jeg synes godt at der måtte være en fodboldbane herude,” (AS/FS-280816).

D2: ”... en basketballbane, fordi der er kun én basketballkurv og de kunne godt lave en til.” (AS/GI-310816)

D1: ”... altså bare sådan nogle små trampoliner, som der er også ovre f.eks. i Fælledparken som er sådan nogle runde nogen...” (AS/GI-310816)

De har tydeligvis vanskeligt ved at forestille sig noget helt nyt, hvorfor de ofte sammenligner med steder de kender, fx som her med faciliteterne i Fælledparken.

Bedre kommunikation om muligheder og arrangementer

Børnene og de unge har en række konkrete ideer til, hvordan man kan udbrede kendskabet til strandparken og få endnu flere til at bruge området. Det handler primært om at forbedre kommunikationen af de muligheder, strandparken allerede tilbyder, og om at fortælle, når der sker noget nyt. De foreslår således både traditionel skiltning og plakater i området, og mere moderne kommunikation fx via Instagram, Facebook, Snapchat og hjemmesider.

D3: "... så kunne stranden jo lave en Instagram, så kunne de jo få en masse følgere og så kunne de lægge noget op hver uge, ny aktivitet." (AS/GI-310816)

På den ene side kommer de således med konkrete forslag til promovning af strandparken, og på den anden side ønsker de en form for platform eller portal, hvor de kan komme i kontakt med dem, der driver stedet og løbende komme med forslag til forbedringer og nye tiltag.

D1: "... der kunne laves en internetside, hvor man kunne skrive en kommentar, en video øhh, et forslag til hvad der kunne gøres bedre eller, og så kunne dem der ejer stranden tage det ind og så stemme om, hvad der skulle ske (AS/GI-310816)

Opsummering

Amager Strandpark fremstår som et moderne bynært multifunktionelt aktivitetsområde, som tilbyder en række aktivitetsmuligheder for en bred målgruppe. Området er stort og rummer mange mindre aktivitetsområder, som imidlertid kun i begrænset omfang er målrettet bestemte aktiviteter eller bestemte målgrupper. Strandparken er et populært område, som, når vejret er godt, besøges af mange mennesker både fra det nære lokalområde og fra et større område i og omkring storbyen. Der kommer mange børn og unge i området og kombinationen af den rå og urbane stil, naturen og de mange aktivitetsmuligheder synes at tiltale dem. De bruger først og fremmest strandparken som et socialt mødested, hvor de mødes, hænger ud, snakker, hygger og indimellem laver forskellige aktiviteter. Skater- og vandaktiviteterne er de mest populære aktiviteter for gruppen af børn og unge.

Børnene og de unge er overvejende glade for strandparken, men har en række forslag til, hvordan den kan udvikles og hvordan deres aktiviteter og oplevelser kan optimeres.

Afslutningsvis præsenteres to tabeller som i stikordsform opsummerer de væsentligste resultater fra analysen med særligt fokus på:

- Hvilke oplevelsesmotiver har betydning for børnene og de unge, og hvordan bliver de tilgodeset i rummet og det fysiske miljø;
- Hvilke forslag til forbedring af rummet og det fysiske miljø har børnene og de unge.

Oplevelsesmotiver	Eksempler - uddybning	Krav til rum og faciliteter
Socialt mødested	Parken fungerer som et socialt mødested. Børnene og de unge kommer sammen med vennerne og snakker og hygger sig sammen	Der er mange mindre rum og aktivitetsmuligheder i strandparken. Der er gode snoede stier rundt i området, hvor man kan gå, skate eller cykle rundt. Der er mange gode både åbne og mere intime steder, hvor man kan sidde og snakke fx i sækestole og liggestole eller på betonkanterne ved stierne.
Oplevelsen af et frirum	Børnene og de unge oplever, at området har karakter af et frirum, hvor de kan slappe af og være sig selv. De kan bl.a. selv bestemme, om de vil være aktive og hvad de skal lave.	Strandparken er et åbent område med mange aktivitetsmuligheder og meget få anvisninger, hvilket medvirker til oplevelsen af frirum. Generelt er der ikke tænkt konkret i, hvad de enkelte dele lige præcis skal bruges til. ¹⁴ Dette giver en afslappet atmosfære, hvor børnene og de unge har mulighed for at opleve et frirum fra det formålsrettede og evt. voksenbestemte. For nogle af børnene og de unge har det betydning, at de i kraft af tilstedeværelsen af politi og livreddere har en god fornemmelse for sikkerhed og tryghed i området.
Leg, mestring og udfordring	Indimellem er børnene og de unge aktive fx med skating eller udspring. Leg, udfordring og mestring er vigtige oplevelsesmotiver knyttet til deres aktiviteter. Det er især drengene, som er optaget af disse ting.	Stierne og strandstationerne (område 2 og 3) indbyder til skating og cykling. Vipperne og trædækkene ved vandet er gode til forskellige former for udspring. Der er generelt i området god mulighed for både afslappende og mere udfordrende aktiviteter.
Idræt og motion	Når børnene og de unge er i området spiller de også forskellige boldspil og enkelte laver fysisk træning i form af fx styrketræning og parkour	Strandparkens volumen, åbenhed og mange aktivitetsmuligheder giver mulighed for, at de unge kan vælge forskellige aktiviteter. Åbne græsarealer samt træningspavilloner og parkouranlæg
Æstetik og natur	Det har betydning, at området opleves pænt og vedligeholdt. Hyggelige stier og rum til socialt samvær. Stranden og vandet er vigtig for børnenes leg og badning og opleves endvidere som natur.	Oprydning og vedligehold af området. Snoede stiforløb og mindre rum. Hele stranddelen med vand og sand er vigtig.

¹⁴ Med enkelte undtagelser, fx. vipper, dykkerbaner og træningspavilloner.

Tematik - ønsker	Eksempler – uddybning - kommentar
Faciliteter som understøtter det sociale	Flere og bedre steder hvor man kan mødes og hænge ud. Basis faciliteter som borde og bænke, musik m.m.
Faciliteter til udfordring og mestring	Bedre konstruktion og bedre materialevalg til faciliteterne (skating og udspring), samt flere og højere udfordringer – fx højere og bedre vipper til udspring
Faciliteter til leg og idræt	Traditionelle boldbaner til basketball og fodbold samt trampoliner.
Bedre kommunikation om muligheder og arrangementer	Bedre information og kommunikation om mulighederne i strandparken og arrangementer og events. Brug af opslag i området, hjemmeside, samt sociale medier. Mulighed for at komme med forslag til forbedringer og nye tiltag.

Munkebo Multipark

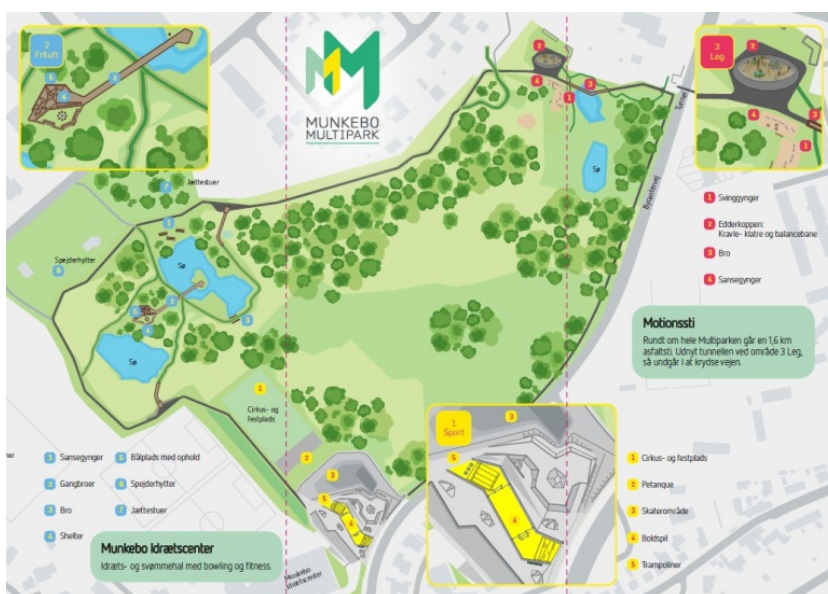
Munkebo Multipark blev indviet i 2015 og ligger i den mindre provinsby Munkebo nord for Odense. Parken ligger i forbindelse med det lokale idrætscenter, der rummer idræts- og svømmehal, og den ligger tæt på skole og privatboliger. Parken ejes og forvaltes af kommunen, og er åben for alle byens borgere såvel som for andre. Multiparken er blevet udviklet og etableret i et bredt samarbejde mellem foreninger og institutioner gennem den selvejende institution Munkebo Multipark. Parken er støttet af Lokale og Anlægsfonden, A. P. Møller Fonden og Friluftsrådet. I processen med udvikling af parken er der blevet afholdt åbne borgermøder, samt møder med naboer og brugergrupper. Målet har været at skabe et samlings-, møde- og aktivitetssted for hele byen med fokus på trivsel og social sundhed.

Målet med den nye aktivitets og naturpark er at skabe et levende og dynamisk uderum, hvor byens borgere - børn, unge, voksne og ældre kan mødes på tværs af institutioner, interesser, kulturer, sociale lag, fysiske handicap mv. Parken skal skabe den fysiske og sociale ramme om mangfoldige aktiviteter med fokus på sundhed og trivsel gennem aktiv brug af krop og sanser. Et område der åbner op for såvel organiserede som mere uorganiserede former for aktiviteter indenfor kultur, natur og kropsligt udfordrende aktiviteter (Munkebo Bypark, 2014)

Planlæggerne fremhæver den positive proces med inddragelse af borger- og brugergrupper i planlægningen og udviklingen af multiparken – ikke mindst involveringen af unge i forbindelse med udviklingen af skaterbanen har været succesfuldt. Planlæggerne kommunikerer med brugerne og borgerne i Munkebo via de sociale medier bl.a. om kommende arrangementer og om tilfælde af hærværk. Der er planer om at videreudvikle multiparken med nye skaterramper, anlæg til frisbeegolf, udendørs fitness-træning, samt skøjteløb om vinteren.

Stedets udformning og faciliteter

Multiparken er etableret på et gammelt eng- og moseområde og rummer tre aktivitetsområder (platforme), der bindes sammen af en asfalteret 1,5 km lang motionssti (loopet) (Munkebo Bypark, 2014)

Skitse over Munkebo Multipark.¹⁵

Platform I, som har temaet *sport*, karakteriseres med stikordene træning, konkurrence og fællesskab. Området henvender sig til de større børn med faciliteter til streetaktiviteter, bevægelse og leg. Det centrale er her et stort skateranlæg, og herudover er der mulighed for streetfodbold, trampolinaktiviteter, streetbasket og andre boldspil på multibanen (Munkebo Bypark, 2014).

Platform II med temaet *friluftsliv* beskrives med stikordene 'sansning og naturoplevelse' og henvender sig bredt til familier, børn og voksne. Det er det mest naturnære område i multiparken med relativt traditionelle faciliteter til friluftsliv, bl.a. shelters, bålplads, stier og boardwalks omkring og ud i søen. I umiddelbar tilknytning til friluftsområdet er der en spejderhytte og et spejderområde (ibid).

¹⁵ <http://munkebo.dk/Multiparken.html>

Platform III handler om temaet *leg* og beskrives som et gyngemecca for alle, men henvender sig primært til de mindre børn, selvom voksne også kan få sig en gyngetur. Området består af et stort legepladsområde med forskellige former for gynger og faciliteter til leg med fokus på klatring og balance (edderkoppen) (ibid).

De forskellige områder bindes visuelt sammen i kraft af en gennemgående genkendelig gul farvemarkering på installationer og faciliteter. På motionsstien er der – med gul skrift – skrevet en række gode råd og kommentarer til brugerne, fx: *... sms til din mor; din cykel er meget værd, stil den her; pas på parken, jeg ved ikke hvor jeg er på vej hen, men jeg ved, at jeg er på vej...* (MM/OBS-130916). Faciliteterne i multiparken såvel som hele parken fremstår nye, velholdte og indbydende. Der er med multiparken tænkt på mange målgrupper og mange aktiviteter, ligesom der er tænkt nyt og visionært.

Hvordan bliver stedet brugt af målgruppen?

Multiparken i Munkebo bliver brugt af mange forskellige målgrupper fra lokalområdet. Der er både en del motionister, som træner på motionsstien, og der kommer grupper af børn fra institutioner og familiegrupper, som leger på legeområdet. Shelter- og spejderområdet ligger lidt længere væk og bliver bl.a. brugt til overnatning og spejderaktivitet omend i mindre omfang. Multiparken ligger centralt placeret i Munkebo, hvorfor området også bliver brugt som transport og genvej rundt i lokalområdet.

Der kommer en del børn og unge i multiparken, primært for at skate og være sammen med vennerne. Parken opleves som et trygt sted, og børnene og de unge må gerne komme i området både alene og sammen med venner. Ifølge observationerne kommer der i gennemsnit ca. 15 drenge og 3-5 piger dagligt, og der er således en klar overvægt af drenge, som bruger multiparken. De fleste børn og unge kommer fra lokalområdet, men der kommer også børn med bus fra Kerteminde og Odense.

Den ene dreng bor i Kerteminde og er her næste hver dag og kommer altid med bus (ca. 15 min). Den anden dreng kommer nogle gange, da han ikke har så meget tid mere. Han tager også altid bussen og bor i Odense (MM/FS-130916).

Børnene og de unge kommer typisk i multiparken direkte efter skoletid. De er næsten altid i parken i nogle timer (2-4 timer), indtil de skal hjem og spise aftensmad. Enkelte kommer igen efter aftensmad og fortsætter aktiviteterne. I weekenderne kommer en lidt anden gruppe i form af børnefamilier, og besøgene har her mere karakter af udflugt. For familierne har det betydning, at vejret er godt – ellers tager de typisk ikke afsted. Børnene og de unge kommer oftest sammen med nogle venner, men det sker også at de kommer alene, med forventning om at møde nogen de kender. Turen til multiparken er ofte planlagt og aftalt med vennerne, men kan også være mere spontan.

I: "... når du så kommer herved, er det så altid noget som du har planlagt med venner eller kan det godt bare være på dagen?

D1: *"Det kan godt bare være på dagen, men altså for det meste har jeg også planlagt det med venner..."* (MM/GI-210916).

Der er mange forskellige aktivitetsmuligheder i området og det virker til, at børnene og de unge værdsætter muligheden for at lave forskellige ting. Mange kommer således primært i området for at skate men det er også vigtigt at de kan hænge ud sammen og slappe af.

Drengene kommer her for at skate. De ved godt, at der er to andre områder og den ene dreng, har været der et par gange, den anden har aldrig været der (MM/FS-130916).

D3: *"Altså når jeg er her efter skole, så er det mest skate og så senere, så er det bare at sidde og snakke..."*

D2: *"... skate og slappe af..."* (MM/GI-210916).

Oplevelser og betydning for målgruppen

Børnene og de unges aktiviteter og brug af Multiparken centrerer sig om en række oplevelsesmotive: 1) socialt mødested; 2) leg, udfordring og kropslig mestring og iscenesættelse; 3) andre aktiviteter.

Socialt mødested

En stor del af tiden bruger børnene og de unge på at snakke og hænge ud. Det virker som om, det er en vigtig del af det at være sammen - måske den vigtigste grund til at komme i multiparken. Det er ikke aktiviteten, der er i centrum, men snarere fællesskabet og snakken, hvilket gælder for både drenge og piger. Der er generelt en hyggelig stemning og de unge griner meget. *Der er rigtig god stemning og folk snakker med hinanden, selvom de er forskellige aldre* (MM/FS-130916). De unges sociale liv udfoldes primært i nærheden af skateanlægget, men også andre steder i området, fx i shelter- og klatreområdet. Der er en vis vekselvirkning mellem den fysiske aktivitet og de mere afslappede sociale aktiviteter. Skateraktiviteterne skaber et samlingspunkt og en ramme, hvor det sociale liv kan udfolde sig. Mange af børnene og de unge veksler således mellem at skate og hænge ud og snakke med vennerne.

Der er 3 drenge med løbehjul, der skiftevis kører rundt på banen og sidder og slapper af ved "hænge ud stedet" ved skatebanen (MM/OBS-170916).

En del af børnene og de unge kommer dog mest for at mødes med vennerne og hænge ud, og de deltager kun sjældent i aktiviteterne. Dette gælder i særdeleshed for pigerne, hvor de fleste drenge veksler mellem at være aktive og hænge ud.

Shelter og klatreområdet bruges også af de unge til at mødes og hænge ud om end i mindre grad end skaterområdet. Børnene og de unge sidder typisk og snakker og den sociale aktivitet er her mere rolig og måske også mere intim end i skaterområdet, hvor der ofte er flere unge og mere aktivitet. Enkelte har prøvet at sove i shelterne enten sammen med familien eller med vennerne.

I: *"Er der andre af jer der bruger shelterne eller klatrer eller...?"*

D3: *"Ja jeg bruger shelterne, øhh her den anden, sidste weekend der var jeg ude og sove med nogle venner i shelterne."*

I: *"Okay, så det er også engang imellem eller hvad?"*

D3: *"Ja, øhmm, vi tog nogle dyner og nogle madrasser over skuldrene og så tog vi derover."* (MM/GI-210916).

Børnene og de unge i området omkring skaterbanen er både sammen med dem de kender og sammen med nogen, de ikke kender. Der er tilsyneladende en form for inkluderende og åbent fællesskab omkring skaterbanen. Man behøver ikke at kende nogen, når man kommer og man bliver en del af fællesskabet i kraft af interessen for aktiviteten. At mestre skatingen giver således adgang til fællesskabet ligesom det også giver prestige. På denne måde kan man se fællesskabet omkring skating som en form for praksisfællesskab (Wenger, 2000; Lave & Wenger, 2003), hvor man er sammen og lærer af hinanden.

D1: *"... altså når man er her med sine venner og der så kommer nogen, de kender, så lærer man jo ligesom dem at kende..."* (MM/GI-210916).

Børnene og de unges brug af området som socialt mødested understreges af, at de nogen gange spiller musik på medbragte højttalere, mens de skater og hænger ud.

En af drengene som har været her flere dage, tager en højtaler frem og begynder at spille hiphopmusik (MM/OBS-190916).

Leg, mestring, selviscenesættelse og udfordring

Det er primært drengene, der er aktive på skateboard eller løbehjul, mens pigerne kigger på. Skateaktiviteterne synes at have flere betydninger for børnene og de unge, hvilket peger på forskellige oplevelsesmotiver. For det første kan aktiviteterne have karakter af *leg*, hvor den legende tilgang er i fokus og der leges kendte såvel som nye lege. For det andet kan fokus være på *mestring* af tekniske elementer og tricks. For det tredje kan det handle om *selviscenesættelse* og det at vise sig frem for andre. Sidst men ikke mindst kan aktiviteterne have karakter af *udfordring*, hvor grænser flyttes og risikobetonede tricks afprøves. Oplevelsesmotiverne - leg, mestring, selviscenesættelse og udfordring - veksler og smelter sammen i aktiviteterne og indgår i det sociale liv på stedet.

Når oplevelsesmotivet *leg* er i centrum, laves både traditionelle lege som fx fangeleg på løbehjul og nye selvopfundne lege, hvor de fx *battler* på løbehjul eller skateboard. En selvopfundne leg er eksempelvis 'skate', hvor man laver - "sætter" - et trick, som den anden skal forsøge at efterligne. Hvis ikke det lykkes har det en konsekvens:

To af skateboarddrengene leger en leg der hedder SKATE, hvor de "battler" i at skate. De skiftes til at vælge et trick som de skal "sætte". Hvis de sætter tricket skal den anden også forsøge at sætte det. Hvis det ikke bliver sat så får man et bogstav. Den der først har bogstaverne, SKATE, har tabt. De spiller bare om æren (MM/OBS-160916).

Legene rummer elementer af indbyrdes konkurrence og handler i høj grad om at mestre og udfordre sig selv og hinanden. I legene bruges et udvalg af de elementer, som findes på skatebanen, og børnene og de unge er generelt gode til at vælge de ramper og udfordringer, som passer til deres kropslige kompetence og niveau.

Skating er en relativt teknisk aktivitet, hvorfor det er vigtigt for børnene og de unge at kunne *mestre* en række forskellige tricks. De enkelte tricks har specielle navne, som børnene og de unge kender. Det er tydeligt, at der er prestige forbundet med at kunne de svære tricks og manøvrer. Børnene og de unge snakker meget om de enkelte tricks og om, hvem der *mestrer* dem.

Der er mange af drengene der snakker om andre skatere (både løbehjul og skateboardere) og om hvilke tricks de har sat. Det virker som om at der er meget prestige i at lave svære tricks og drengene kender hinanden og taler om hvem der kan hvad (MM/OBS-170916).

Det virker samtidigt til, at der er en meget åben og hjælpsom stemning blandt børnene og de unge, hvor man snakker sammen om de tekniske detaljer og hjælper hinanden med at blive bedre.

D2: "... altså hvis man ikke kan noget selv og så synes at det kunne være fedt, så får man måske en anden til det som kan det." (MM/GI-210916).

En vigtig del af det at skate og mestre vanskelige tricks er *selviscenesættelsen* for andre. Tekniske hjælpemidler som smartphones og GoPro er naturlige hjælpemidler i børnenes og de unges skateaktiviteter.

Tre-fire af drengene kører rundt på skateboards og optager video på et Gopro kamera. En kører og laver tricks imens en anden kører tæt efter ham og filmer. De starter forfra på samme sted mange gange fordi de forskellige tricks mislykkes (MM/OBS-190916).

De ser på hinanden, taler om og diskuterer hinandens og andres mestring af tricks. De tager billeder og video af tekniske detaljer og tricks, som de efterfølgende kan lægge ud på de sociale medier.

En af de andre drenge råber til ham den første "jeg filmer dig og lægger det på YouTube" Et par ældre drenge kommer til. De unge drenge snakker med dem. De unge drenge driller hinanden og snakker om en de kender som har taget en video af en anden og lagt den på YouTube selvom ham der blev filmet ikke ville have det. De store drenge siger at det ikke er noget man skal lave sjov med og at man er en dårlig ven hvis man gør det. (MM/OBS-130916)

Selviscenesættelsen og det at vise sig frem er en del af børnenes og de unges sociale liv og en del af det at være sammen i området. Samtidigt viser eksemplet, at specielt de unge har respekt for medierne og forsøger at opdrage på de yngre.

Udfordringer er en vigtig del af skatingen, og det er tydeligvis en del af drivkraften og attraktionen – især blandt drengene. Det hænger samtidigt sammen med mestring og det at vise sig frem. Når man udfordrer sig selv og sine grænser, lærer man at mestre vanskelige tricks, og det er de vanskelige tricks og manøvrer, som er interessante at vise frem for andre. Udfordringen synes at have en selvstændig tiltrækning og flere af de unge søger tydeligvis denne oplevelse gennem deres aktivitet bl.a. ved at køre uden beskyttelsesudstyr. En del børn og unge skater konsekvent uden beskyttelsesudstyr, hvorved aktiviteten bliver mere udfordrende og konsekvenserne ved forkerte vurderinger eller manglende teknik bliver væsentligt større.

Han viser også, at han lige er faldet og at han har fået nogle småskrammer på ryggen. Han kører i shorts og bar mave og uden beskyttelse. En af de andre drenge har også bar mave. Ingen af drengene har beskyttelse på (MM/OBS-130916).

Fravalget af sikkerhedsudstyr kan dels være udtryk for en særlig stil og dels kan det sættes i relation til teorier om børn og unges optagethed af og søgen mod risikofyldte lege og aktiviteter i *risky play* (Sandseter, 2009; Sandseter & Kennair, 2011). Udfordringen får en særlig mening og betydning i kraft af den sociale sammenhæng, hvor vennerne ser på (og evt. filmer), mens man laver de svære aktiviteter.

D1: *"Jeg kan godt lide at være her med mine venner, for det får mig til at udfordre ting som jeg ikke, nok ikke ville have gjort alene og med folk jeg ikke kendte."* (MM/GI-210916).

Det er vigtigt at rammerne passer til aktiviteterne, og børnene og de unge er meget bevidste om, hvilke konkrete faciliteter, der passer til deres kropslige og tekniske kompetencer. Dette øger deres bevidsthed om, hvilke dele af skaterbanen, de kan udfordre sig selv eller hinanden på.

D2: *"Jeg vil sige, at alle parker er forskellige jo og du finder altid en eller anden udfordring til, som man kan lave jo. F.eks. mig og en af de andre drenge stod deroppe [på toppen af en rampe] og ventede, der fandt vi noget, som jeg tror, at ingen af os turde."* (MM/GI-210916).

Andre aktiviteter

Børnene og de unge laver indimellem andre aktiviteter, som kan ses som en del af deres sociale liv og som også relaterer sig til leg. De bruger her ofte andre dele af området. Således benyttes trampolinerne på legeområdet af og til af børnene og de unge i målgruppen. Ligeledes benyttes fodboldbanen, hvor der af og til bliver spillet fodbold især af drengene. Det er en løs og uorganiseret form for fodbold, hvor holdene er tilfældigt sammensat, og hvor der ikke tælles mål eller findes en vinder. Det virker til, at boldspillet er en aktivitet eller leg, som starter spontant og tilfældigt og som slutter lige så tilfældigt.

Der er 5-6 drenge der spiller på gummibanen. De spiller for sjov, men de lyder som om, de går op i det. De bander ad hinanden og skubber meget. De tæller ikke mål, men spiller bare... Det virker som om, at der bare er dukket et par stykker op med en bold og så er der kommet nogle andre, som gerne ville spille med. Kampen slutter uden en vinder omkring kl.18:00, da nogle er gået, fordi de skulle hjem og spise.” (MM/OBS-170916).

Børnene og de unge cykler af og til rundt i området, og det virker som om, det både handler om transport rundt i området og om selve aktiviteten at cykle en tur. Det sker også, at området og skaterbanen bliver brugt på uautoriseret og ikke helt planlagt vis, fx til knallertkørsel og leg med indkøbsvogne. Det er imidlertid ikke indtrykket, at denne form for adfærd dominerer eller forstyrrer indtrykket af en velfungerende park for mange aktiviteter og mange målgrupper.

Hvordan kan stedet udvikles?

Børnene og de unge er generelt godt tilfredse med området, men har alligevel ideer og ønsker til forbedringer af anlægget. Deres ønsker og ideer handler primært om to ting: Dels vil de gerne have faciliteter, der i højere grad understøtter deres sociale liv og dels ønsker de sig bedre faciliteter til skating.

Bedre sociale mødesteder

Anlægget er designet og skabt til bl.a. skateraktiviteterne, og det sociale liv udfoldes i høj grad omkring banen. Børnene og de unge efterlyser i den forbindelse bedre faciliteter til deres sociale liv og til at mødes. De tænker konkret og relativt traditionelt bl.a. på bænke, bord-bænkesæt og på stationære grillsteder. Et andet ønske er, at der kommer lys på stedet, så det i højere grad kan bruges om aftenen. D1: *”... bedre lys selvfølgelig og måske lige et lille areal med 2-3 borde/bænkesæt... (...) ... og så nogle grill.” (MM/GI-210916).* Børnene og de unges ønsker peger på et mindre socialt hænge-ud-område eller mødested i tilknytning til skateranlægget, som ikke bliver adskilt fra aktiviteterne og dermed energien på stedet. Deres ønsker indfries til dels af faciliteterne i shelterområdet, som imidlertid ligger langt væk fra skaterområdet og som derfor bruges i mindre omfang. Tanken er, at de foreslåede faciliteter – bænke, bord-bænkesæt, stationære grills og bedre lys – kan skabe rammer om, at de kan

mødes, være sammen, hænge ud og lave mad m.m., og at det kan spille tæt sammen med aktiviteterne, som forgår på skateranlægget.

Forbedringer af skateranlægget

Børnene og de unge vil gerne have bedre forhold til skating bl.a. ved at få området bedre belyst om aftenen og ved at forbedre mulighederne for at træne og udføre de tekniske detaljer og tricks. Det handler her om at lave særlige ramper, boxes og rails, som kan give nye og bedre udfordringer for skateaktiviteten.

Den ene af drengene... (...) ... vil gerne have en lukket "bowle" og nogle trapper, som han kan hoppe over og skate på... (...) ... Drengene synes, at der mangler streetskate faciliteter, rails, boxes, gelændere og trapper mm. De synes, at der er plads nok til det ved siden af skatebanen (MM/FS-130916).

Børnene og de unge sammenligner med andre skateranlæg, som de kender og efterlyser bl.a. flere muligheder for street-aktiviteter og også en skumgrav, som man kan falde ned i og som de kender fra indendørs anlæg. Det virker dog til, at de har forståelse for, at disse ting – specielt skumgraven – ikke vil passe ind i multiparken. Det er interessant, at de sammenligner med en indendørs hal og tilsyneladende ikke gør sig overvejelser om uderummets betydning. Børnenes og de unges ønsker til forbedringer af skateranlægget går tydeligvis i retning af mere by-præg, flere urbane elementer og nye og bedre faciliteter, samt en form for overdækning af rummet. Børnene og de unge kommer tydeligvis ikke i området for at få naturoplevelser eller pga. dets naturkarakter. Det er aktiviteterne og det sociale liv, som har deres interesse, og deres forslag til udvikling af området handler om at forbedre mulighederne for at være sammen og for at skate – på trods af vejr og natur.

I: "DI hvis du skulle kunne ønske nogle nye ting eller forbedringer af ting her, og det kunne være alt, hvad skulle det så være?"

D1: "En W rampe."

I: "Ja og det må du lige forklare, hvad er det?"

D1: "Det er en U-rampe med en spine i midten."

I: "Okay men det er en speciel udformning af en rampe og det er noget der ikke er her nu eller hvad?"

D1: "Ja og så vil jeg også gerne have en normal U-rampe og så kunne det også være fedt nok med en lidt, med en boks der, ligesom den inde i skatehallen... (...) ..."

I: "Hvad med sådan noget som det vi snakkede om med lys og sådan noget..."

D1: "Ja, der skulle også i hvert fald være bedre lys og så hvis det her havde været en hal så også en skumgrav." (MM/GI-210916).

Andre ideer og ønsker

Trampolinerne, som ligger ved fodboldbanen, benyttes kun i begrænset omfang af målgruppen. Enkelte af børnene og de unge mener, at de er for dårlige og efterlyser trampoliner, som ligner dem, der kan købes til haven.

D1: *"Nogle bedre trampoliner."*

I: *"Der er nogle trampoliner henne ved fodboldbanen..."*

D1: *"Ja, de er vildt dårlige."* (MM/GI-210916).

Derudover har det betydning for børnene og de unge, at der er rent og pænt i området og at der ikke bliver røget hash. De foreslår således skiltning med forbud mod hashrygning. Ønsket om bedre belysning i området, kan ligeledes ses som et forslag til at modvirke dette.

Han synes at der burde være skilte, hvor der stod, at man ikke måtte ryge hash. Det sker tit i weekenderne (MM/FS-130916).

Opsummering

Målet med Munkebo Multipark har været at skabe et samlings-, møde- og aktivitetssted for hele byen. Det fungerer tydeligvis efter hensigten og en del børn og unge kommer regelmæssigt i området. Det sociale betyder rigtig meget for børnene og de unge og er den væsentligste grund til, at de kommer i multiparken. De hænger ud og er sammen primært omkring skaterbanen, men også i shelterområdet og andre steder i parken. Skateranlægget giver mulighed for at børnene og de unge kan være sammen og deltage i udfordrende kropslige aktiviteter. Det er især drengene, som er i området og som er mest aktive. De kommer typisk efter skole i hverdagen eller i weekenderne, hvor der også kommer familier på udflugt. Aktiviteterne – primært skatingen – kan ses som en del af det at være sammen, og det skaber rammen om en stor del af det sociale liv. Skatingen rummer elementer af leg, mestring, selviscenesættelse og udfordring.

Afslutningsvis præsenteres to tabeller som i stikordsform opsummerer de væsentligste resultater fra analysen med særligt fokus på:

- Hvilke oplevelsesmotiver har betydning for børnene og de unge, og hvordan bliver de tilgodeset i rummet og det fysiske miljø;
- Hvilke forslag til forbedring af rummet og det fysiske miljø har børnene og de unge.

Oplevelsesmotiver	Eksempler - uddybning	Krav til rum og faciliteter
Socialt mødested - Hænge ud og snakke	Børnene og de unge bruger skateanlægget og shelter- og klatreområdet som socialt mødested. Der er mest liv omkring skaterbanen og mange hænger ud her.	I skaterområdet er der mange samlet og man kan skifte mellem at være aktiv og hænge ud. I shelterområdet, som ligger lidt længere væk, er der mere ro og man kan snakke sammen mere intimt i mindre grupper. Shelterne og boardwalks indbyder til at sidde sammen to og to eller i mindre grupper..
Skateaktiviteten - leg, mestring, selviscenesættelse og udfordring	Skateaktiviteten foregår både med skateboard og løbehjul. Det er mest drengene der skater. Aktiviteten handler både om leg, mestring, selviscenesættelse og udfordring, og er et løst organiseret socialt praksisfællesskab omkring skaterbanen og –aktiviteterne.	For at det skal fungere og børnene og de unge skal kunne opleve leg, mestring, selviscenesættelse og udfordringer det nødvendigt at selve anlægget rummer de rette udfordringer, og at der er forskellige udfordringer og faciliteter til forskellige niveauer af mestring og mod. En gruppe af de unge har selv været med til at udvikle anlægget. Dette har uden tvivl betydning både ift. at skabe de optimale rammer, men også ift. at skabe et tilhørsforhold og ejerskab til stedet.
Andre aktiviteter	Børnene og de unge hopper af og til på trampolin, spiller fodbold eller cykler rundt i området. Disse aktiviteter synes ikke at være centrale i børnene og de unges brug af området.	Trampoliner m.m. virker ikke særligt vel-fungerende hvilket kan have betydning for brugen. Muligheden for at lave andre aktiviteter og variere brugen af området har betydning for målgruppen.

Tematik - ønsker	Eksempler – uddybning - kommentar
Bedre sociale mødesteder	Et mindre socialt hænge-ud-område eller mødested i tilknytning til skateranlægget med bænke, bord-bænkesæt og stationære grills samt lys, så man kan være der om aftenen.
Forbedringer af skateranlægget	Flere tekniske skater faciliteter som svarer til dem der findes på andre (by-nære eller indendørs) anlæg (ramper, boxes og rails m.m.) Ønskerne til forbedringer skal ses i sammenhæng med børnenes og de unges mestringsniveauet, som løbende bliver udviklet.
Andre ideer og ønsker	Enkelte børn efterspørger bedre trampoliner. En del børn og unge vægter trygheden og det æstetiske i området og foreslår bedre belysning og skilte med forbud m.m.

Skt. Jørgens Parken i Odense

Skt. Jørgens Parken i Odense ligger tæt på centrum i tilknytning til et ældre villakvarter. Parken er del af en gammel teglgrav og blev etableret med legeplads i 1930'erne, hvor den blev kaldt Børnenes Jord (OS/Ni-061016). For ca. 15 år siden blev parken udviklet til skaterpark og der blev bygget ramper til forskellige former for skating. Skaterparken er senere blevet renoveret og udviklet yderligere i en proces, hvor lokale unge skatere har været involveret, og der er bygget flere og bedre faciliteter til forskellige former for skating. Parken ejes og administreres af kommunen og her fremhæves skaternes indsats som en positiv ting

N: *"Efterfølgende har de [skaterne] søgt en pulje og fået penge. Det kræver en hel del - det var ret flot, at de fik stablet det på benene."* (OS/Ni-061016)

Intentionerne med parken har været at skabe et multifunktionelt område for lokalområdets beboere, hvor der også er oplevelses- og aktivitetsmuligheder for de unge teenagere.

N: *"Ideen om at man kan kombinere det – når man går en tur kan man både have sin hund og sit barn med. Sådan er det vel at være familie? Nogen gange er man afsted hele*

flokken og så er det rart, at der er noget til alle. Typisk er der ikke noget til teenagere.”
(OS/NI-061016)

Parken henvender sig primært til kvarterets beboere men, bl.a. i kraft af skaterområdet, opsøges den også af børn og unge fra andre dele af byen.¹⁶ Ifølge planlæggerne ligger skaterparken ikke ideelt, og man ville i dag have placeret den tættere på bymiljøet som en mere urban park.

N: ”Hvis det var i dag ville man aldrig ha placeret sådan en byting her. Det ligger lidt afsides her. Der er ikke langt til centrum, men man kan ikke rulle hened – ingen asfalt. Der for 10-20 år siden – der tænkte man det grønne meget stærkere.” (OS/NI-061016)

Stedets udformning og faciliteter

På afstand kan man høre, at der er aktivitet i skaterparken. Der er i hvert fald stemmer fra parken. Parken er et stort firkantet asfaltstykke med forskellige rails, hop og andet på. På to af siderne er parken omgivet af træer og skov, og på de to andre sider er der græs og spredte træer, dvs. mere parklignende forhold. Nord for skaterdelen er et legepladsområde. Øst for skaterdelen ligger en interimistisk fodboldbane (OS/OBS-100916)

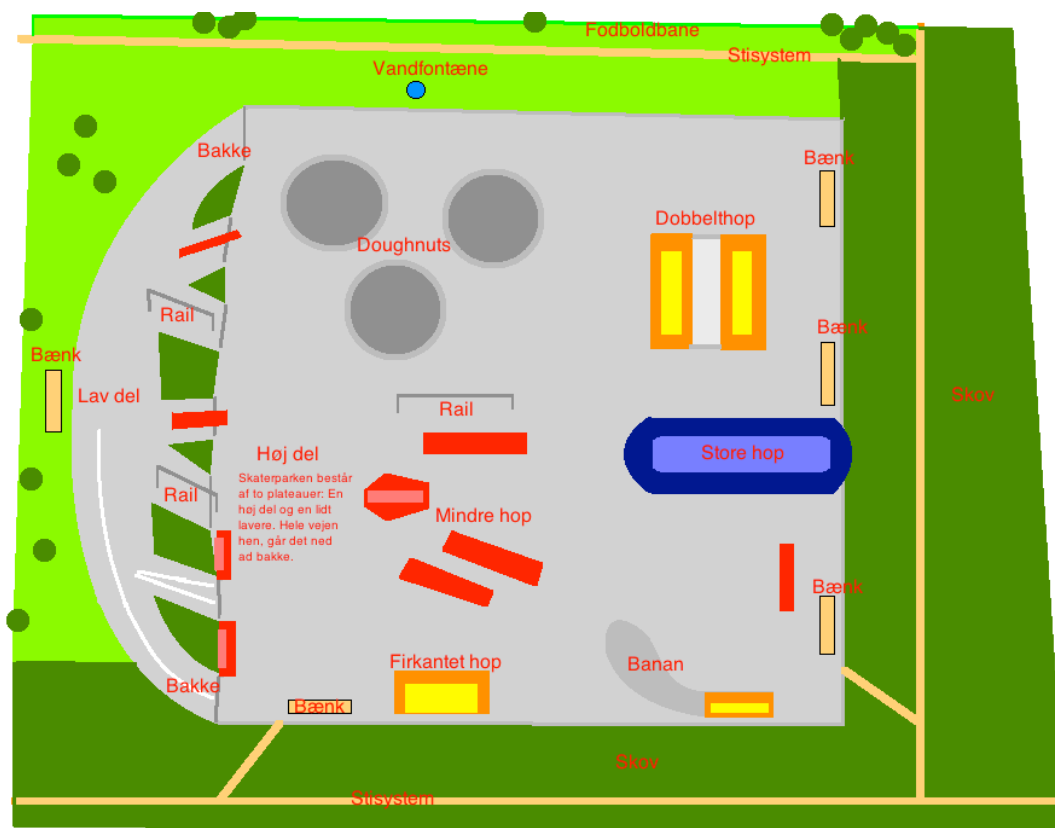
I parken er der udover skaterområdet, legepladsen og fodboldbanen en cykel-motorikbane, samt grønne områder. Der er endvidere en hundeskov tæt på og parken ligger i tilknytning til et stisystem langs Odense Å. En del af parken har været udviklet gennem Odense kommunes strategi med etablering af en legerute gennem byen med playspots og legemuligheder for byens borgere (OS/NI-061016). I undersøgelsen af Skt. Jørgens Parken i Odense har genstandsområdet været parken som helhed med et særligt fokus på skaterområdet, fordi det primært er her børnene og de unge opholder sig.

Skaterområdet består af en række skater-elementer, hop, rails, bowls og obstacles, der enten er støbt på stedet eller kommet som standardelementer i forskellig størrelse og form. Af hensyn til naboerne er materialevalg som træ og metal fravalgt, da man tidligere oplevede, at det gav støjproblemer.

*Parken har et bredt areal med gode muligheder for at forbedre sig. Skt. Jørgens Skatepark indeholder 3 små “bowls” som er fordybninger i asfalten og hele underlaget er udgjort i asfalt. Handrail, manualpads, eurogap, pyramide, bank, hips, er bare nogle af de obstacles du kan boltre dig med i denne streetinspirerede park*¹⁷

¹⁶ Dette ses bl.a. i præsentationen af området på diverse hjemmesider (http://spot-guiden.dk/spots/Skt,_Jørgens_Parken).

¹⁷ <http://skateparks.dk/fyn/skt-jorgens-skatepark/>, 15/12 2016

Skitse af skaterområdet i Skt. Jørgens Parken i Odense (A. Hadberg)

Området fremstår ganske rått med grå nuancer omkranset af grøn bevoksning i form af træer og buske. Materialerne er overvejende asfalt og beton og skaterelementerne er udsmykket med en del graffiti. Området fremstår som en blandet park med mulighed for aktiviteter for flere forskellige aldersgrupper. De små børn kan lege på det traditionelle legeområde, og de lidt større kan træne cykel-motorik. Ved siden af skaterområdet på de grønne plæner med fodbolddmål kan man fx spille bold eller hænge ud. Der er en enkelt vandpost og nogle bænke i området, men ikke noget toilet. Der er meget grønt i og omkring parken, så den fremstår med et både naturligt og urbant præg.

Hvordan bliver stedet brugt af målgruppen?

Parken er åben hele døgnet og ifølge planlæggerne er den kendt af byens borgere, hvilket medvirker til, at der kommer mange forskellige grupper i parken. Parken bliver brugt uorganiseret af forskellige målgrupper, fx hundeluftere, børnefamilier, børn og unge, og den bliver bl.a. også brugt i forbindelse med børnefødselsdage og af skoleklasser.

N: *"Det er en park, der sker meget i – der sker rigtig meget her. Der er mange interesser hernede. Om sommeren er der mange hernede - folk kender godt skaterparken."* (OS/NI-061016)

Der kommer generelt mange børn og unge i området, men de kommer i højere grad i weekenderne end i hverdagene. I selve skaterparken er det mest de lidt større børn og unge, som kommer – og det er primært drengene.

D1: *"Altså jeg tror bare at skating, det er ikke sådan en pigesport eller hvad sådan noget nu hedder, tror jeg... fordi piger de er mere sådan, de vil ikke komme til skade og sådan noget..."* (OS/GI-220916)

Optællinger fra observationer viser, at der på en hverdag kommer ca. 15 børn i aldersgruppen 10–15 år på skaterområdet, mens der i weekenderne kommer omkring 45 børn og unge. Andelen af piger er i hverdagene relativt lille (ca. 10 %), mens den er lidt højere i weekenden (ca. 35%). En af forklaring på dette er, at pigerne ofte kommer sammen med familien i weekenden.

Vejret, specielt regnvejr, har afgørende betydning for børnenes og de unges brug af området, da det ikke er godt at skate på en våd bane. Er det dårligt vejr, kommer børnene og de unge derfor ikke i parken.

Drengene kommer i skateparken hver dag, hvis vejret og godt og banen er tør. De gider ikke være der, hvis banen er våd. (OS/FS-100916). Man kan ikke rigtig køre på banen, når det er vådt, fordi alting så bliver glat (OS/FS-130916)

På hverdage kommer børnene og de unge typisk lige efter skole og de bliver ofte i området i længere tid (op til 5-6 timer) og laver forskellige aktiviteter på og omkring skaterbanen.

D3: *"Altså det er forskelligt. Nogen gange så kommer man lige fra skole. Nogen gange så kommer man først ved en fire-tiden og så kører man her resten af dagen, og så tager man hjem og så spiser man og så går man i seng..."* (OS/GI-220916)

Børnene kommer ikke i området om aftenen, med mindre der er særlige arrangementer. Her besøges området af en ældre målgruppe med andre vaner og behov.

D2: *"... ikke når det er mørkt, fordi jeg kan ikke lide.. altså der er sygt mange, der ryger hash herovre og sådan noget og laver graffiti og sådan noget... (...) ... Med mindre der er arrangement, så kan man godt blive der..."* (OS/GI-220916)

Børnene og de unge aftaler typisk på forhånd at mødes med vennerne i parken. Det virker imidlertid ikke som om, det er afgørende at have aftaler, og mange – især drenge – kommer alene og snakker med dem, der er i området.

D3: *"Ringer nogen gange til dem [vennerne] og... spørger, om de ikke kommer her-
ned..."*

I: *"Hvis ikke du har lavet nogen aftaler, kommer du så alligevel?"*

D3: *"Ja, fordi så ved jeg, at der er nogen her... som kører her..."* (OS/GI-220916)

Oplevelser og betydning for målgruppen

Børnene og de unge bruger primært Sct. Jørgens Parken til forskellige former for skating, samtidigt med at området har stor betydning for deres sociale liv. Deres oplevelsesmotiveer centrerer sig omkring flg. tematikker: 1) socialt mødested, 2) leg, mestring, selvscenesætelse og udfordring samt 3) oplevelsen af frirum, 4) andre oplevelser og aktiviteter.

Socialt mødested

Det sociale har stor betydning for børnene og de unge. De hænger ud i området på eller omkring skaterbanen, og parken fungerer tydeligvis som socialt mødested og ramme om et socialt fællesskab. Børnene og de unge kommer ofte flere sammen til området og aktiviteterne foregår også ofte flere sammen. De samarbejder, udfordrer hinanden og snakker sammen fx om tricks og tekniske detaljer. Indimellem de skater-relaterede aktiviteter på området udfolder der sig et socialt liv blandt børnene og de unge. De holder pauser fra skatingen, hvor de slapper af og snakker sammen, spiser mad eller drikker sodavand.

Der sidder tre drenge... (...) ... på en bænk i kanten af skaterparken. De har alle tre løbehjul med. De sidder med deres mobiltelefoner fremme og dåsesodavand i hånden. De snakker, viser hinanden noget på telefonerne og drikker af sodavandene. (OS/OBS-100916)

D3: *"Nej, nogen gange så har man lige brug for en pause og så sidder man og snakker med hinanden..."* (OS/GI-220916).

Pauserne er mere end blot optankning af energi og restitution fra de fysiske udfoldelser, og de har tydeligvis stor betydning for børnenes og de unges sociale samvær og liv.

Skatingen synes at give børnene og de unge en følelse af fællesskab, hvor det er i orden at snakke sammen, også selvom man ikke kender hinanden. Tricks og ideer til nye teknikker udveksles således med skatingen som fælles referenceramme.

E står på toppen af det store hop. A kommer trækkende op til ham med løbehjulet. "Hvad hedder du", spørger E. A svarer og de snakker lidt. B kommer også op til dem, og sammen står de ved siden af hinanden og kigger ud over parken... (...) ... E og A mødes på kanten af en doughnut, hvor de bytter løbehjul. "Fuck, det er let...", siger E om As løbehjul, hvorefter han suser afsted. Han vender om og kommer tilbage med løbehjulet og de bytter igen. (OS/OBS-160916)

Områdets karakter af socialt mødested synes at overskride evt. mulige konflikter mellem forskellige grupper af skatere eller mellem skatere og andre brugere af parken. Det virker som om man oftest - trods fordomme og forskelle mellem brugergrupperne - finder ud af at deles om området.

D3: *"Altså, det er tre forskellige ting, og de tre forskellige ting de bliver sure på hinanden, fordi altså der er nogen, de hader jo løbehjul, der er nogen, de hader skateboard, der er nogen, de hader rulleskøjter..."* (OS/GI-220916-s.65)

D1: *"Altså hvis vi er herovre og der er både er scootere (løbehjul) og skatere (skateboards) på u-rampen, så plejer vi bare at tage en halvdel hver..., det plejer ikke at være noget problem..."* (OS/GI-220916)

Leg, mestring, selviscenesættelse og udfordring

Skaterområdet bliver brugt til flere forskellige former for skateraktivitet. Mange drenge kører på skateboards og laver tricks sammen to og to. Der er relativt mange, som løber på løbehjul, og her er pigerne mere aktive. Rulleskøjter, BMX-cykler og almindelige cykler bliver også brugt på anlægget. Som ved Munkebo Multipark er det de fire oplevelsesmotiveer: leg, mestring, selviscenesættelse og udfordring, der gør sig gældende.

En del af aktiviteterne på området har karakter af *leg*, hvor børnene og de unge udvikler regler og udfordrer hinanden i en legende stemning. De laver tricks og øver sig i at mestre redskabet, kroppen og særlige tekniske elementer. Det sociale har betydning og de fleste aktiviteter bliver lavet sammen med nogen – typisk to og to.

Skating er en teknisk aktivitet, og børnene og de unge er meget optaget af det tekniske og oplevelsen af at kunne *mestre* forskellige tricks og teknikker er vigtig for dem. De øver ofte den samme bevægelse eller det samme trick igen og igen. Det er typisk drengene og de ældste i målgruppen, som er mest optaget af mestringen

D2: *"Det kommer an på, om det virkelig er noget, man har øvet sig på, som Simon, han har øvet sig på sådan noget som hed 'Kick-flip', hvis I kender det, det har han øvet sig på i sygt lang tid, nu har han lært det, men han kan ikke hver gang og det tror jeg, han synes, er rimelig irriterende."*

D1: *"Jaaarh!"* (Alle griner).

I: *"Men hvad så, når det lykkes?"*

D1: *"Så er det fedt!"* (OS/GI-220916).

De tre drenge på løbehjul øver sig stadig i at køre fra det store hop til dobbelthoppet. En af dem lykkes med en bestemt bevægelse og han råber meget højt "yes!", mens de to andre drenge klapper (OS/OBS-100916)

Børnene og de unge skater ofte sammen to og to og inspirerer og lærer af hinanden ligesom de kan blive inspireret af andre i området. Skatingen udgør på den måde en form for praksisfællesskab (Lave & Wenger, 2003), hvor man er sammen i en gruppe af skaterne uden at man nødvendigvis kender hinanden. I praksisfællesskabet lærer børnene og de unge nye tricks og

teknikker ved hjælp af mesterlære, ligesom de også bruger teknologi og sociale medier som fx YouTube.

D1: *"Jo, men det kommer an på, hvis nu man ser, at de laver sådan en mega fedt trick, så kan jeg godt sådan lige finde på at kalde på D2 og så stiller vi os lige over og så kigger vi lidt på... (...) ..."*

D2: *"Altså, vi spørger også nogen gange nogen om hjælp herovre... Sidste gang vi var herovre, så var der en flink skater, som hjalp os med... ja"*

D: *"... nogle tricks..." (siger D1 og D2 i munden på hinanden) (OS/GI-220916)*

Den ene af drengene, spørger den afrikansk-udseende dreng, hvordan man kommer op i 'et bestemt move'... (...) ... Han forsøger at forklare ham det: "For det første skal du have nok fart på..." Derefter kører han over til de rails og ramper, der ligger nordligst, ned ad bakke. Han kører godt og stærkt, og drengene kigger meget på ham, og er meget optaget af, hvordan han kører og hvad han gør (OS/OBS-100916).

Skateraktiviteten har relation til *selviscenesættelse*, og det har betydning for børnene og de unge, at der er nogen, som ser på og observerer, at de mestrer de vanskelige udfordrende tricks på skateboard eller løbehjul. Det er tydeligt, at mestringen af et trick bliver endnu mere værdifuld, når andre, fx venner og familie, ser på og efterfølgende kan anerkende præstationen eller kunststykket. Mange bruger deres mobiltelefoner og de sociale medier til at gemme videoklip og til at kommunikere om deres præstationer.

Den ene dreng ligger stadig og kører frem og tilbage på dobbelthoppet. "Wow...", råber han, "så I det...", råber han til to andre drenge. "... Nej...", råber den ene tilbage, "...vi skal jo ligesom lave vores egne ting..." (OS/OBS-140916).

Faderen kommer over til drengene. Han giver sig til at filme den ene... (...) ... De første par gange mislykkes drengen med det hop, han gerne vil lave. "Den kommer næste gang..", siger han til faderen. "Ja ja..." svarer faderen og filmer videre. Endelig lykkes det ham og faderen klapper. Derefter spørger faderen, hvad han så vil finde på – nu må han jo lave noget nyt. Drengen tænker lidt, hvorefter han forsøger et nyt trick. Derefter stiller han sig hen til faderen og giver sig til at kigge på dennes telefon. (OS/OBS-100916)

Skatingen handler både om at mestre særlige teknikker men i høj grad også om at lege og opleve kropslige *udfordringer* med aktiviteter, som er lidt farlige. Det farlige og risikobetonede med mulighed for at fejle og måske komme til skade er motiverende og giver børnene og de unge – især drengene - en god oplevelse.

I: *"... Hvad med sådan noget med, at det er lidt farligt, er det fedt?"*

D2: *"Ja det, det er sådan ret fedt!"*

D1: *"Så føler mig ikke som sådan en lille pivfis, der sidder derhjemme og spiller playstation..." (OS/GI-220916)*

Dette perspektiv kan sættes i relation til teorier om risky play, hvor de farlige lege og aktiviteter ses som en central og nødvendig del af børns udvikling (Sandseter 2009, 2011). Det handler for børnene og de unge om at finde udfordringer, som passer til deres kropslige og færdighedsmæssige kompetencer, så de lige akkurat bliver udfordret så meget, at de får den gode oplevelse. Børnene og de unge har en klar fornemmelse af egne kropslige og tekniske kompetencer, som gør, at de kan vælge den rette udfordring.

D1: *"... fordi at mig og Vito, vi er sådan ikke særlig gode til sådan noget [hop, rails osv.]... (...)... vi kører mest sådan fladt, og så er det bedst derinde [skateranlæg ved Tingløkkeskolen], for det er sådan bedst asfalt. Og så også de rails, der er her, de er sådan... enten så er de runde eller også så er de firkantede, men dem som er firkantede, det er nok dem jeg bedst kan lide at slide på og sådan noget, de er bare lidt høje..., så højt kan jeg ikke lige hoppe på et skateboard."* (OS/GI-220916)

Drengene vil gerne blive bedre, og søger derfor udfordringer, der presser dem både fysisk og psykisk. Indimellem er det imidlertid også godt for dem at vende tilbage til noget, de allerede kan:

D2: *"Nogen gange så øver jeg mig derovre [nogle af de andre ramper i parken], og så... (...) ...føler man sig god nok til at prøve nogle af de andre ting, men alligevel så går det galt... (...) ...Så vender jeg tilbage til de andre ting [BMX-rampen eller U-rampen]... (...) ...og bliver bedre til det..."* (OS/GI-220916)

Når børnene og de unge omtaler udfordringerne og de kropslige oplevelser i relation hertil anvender de meget ekspressive udtryk. Det er tydeligt, at udfordringerne giver meget stærke kropslige oplevelser, som opleves fascinerende og motiverende.

Sammen kører de [drengene] op på det store hop, hvor de står et øjeblik. Derefter kører de ved siden af hinanden ned mellem de hop i dobbelthoppet og videre ned i den nærmeste doughnut, mens de begge hviner: "wuhhhhhh, yeahhh". (OS/OBS-160916)

I forhold til udfordring og mestring er det vigtigt at der i området er mange muligheder for at variere sværhedsgrad og udfordring. De mange mindre og meget forskellige ramper og skaterfaciliteter i Sct. Jørgens Parken tilgodeser muligheden for at variere udfordringerne og tilpasse aktiviteten til eget niveau.

Oplevelsen af frirum

Sct. Jørgensparken har karakter af et frirum for børnene og de unge, hvor de har mulighed for at være sig selv uden for mange regler og uden indblanding fra voksne. I hverdagen kommer børnene og de unge i området typisk sammen med venner eller alene, hvor der i weekenderne oftere kommer grupper af familier. De unge oplever stedet som deres eget, og de oplever tilsyneladende også en form for ejerskab. Nogle af de unge har været med til at forme stedet og bestemme, hvordan det skal se ud og hvilke faciliteter, der skal være. De har selv stået for udsmykningen med graffiti, og det virker i det hele taget som om, de oplever det som deres eget sted, hvor de har frihed til at komme og hænge ud og lave deres egne aktiviteter sammen med jævnaldrende:

N: "Jeg spekulerer på, om det ikke også er det der med, at man kan blive lidt væk fra de voksne. At man ikke er så eksponeret – som fx i byen. Hernede er det måske også karakter af at man kan være lidt sig selv?" (OS/NI-061016)

Børnene og de unge kommer tydeligvis ikke i området på grund af naturen eller for at få naturoplevelser. Alligevel virker det til, at naturen og det grønne har en betydning i forhold til at give en følelse af tryghed og intimitet og til at de føler det er deres sted.

D1: "Altså jeg tænker, når det er sådan noget her, så er det lidt mere sådan familieudflugts-agtigt-noget, så kommer der jo flere mennesker og sådan nogle ting..."

D3: "Det er også sådan mere trygt ved at være her, ved at der er sådan... noget uden om det..." (OS/GI-220916)

Området omkring skaterbanen med andre faciliteter og med træer og buske værdsættes af børnene og de unge. Det medvirker til, at der er liv og aktivitet på området og skaber tydeligvis en positiv oplevelse af tryghed og intimitet.

Andre oplevelser og aktiviteter

Børnene og de unge bruger af og til skateranlægget og området rundt omkring til forskellige andre aktiviteter fx frisbee, fodbold, kroket, Pokemon-go og forskellige former for leg. De værdsætter muligheden for andre aktiviteter, og det virker til, at disse aktiviteter opstår spontant i mellemrummene eller at det er aktiviteter, som hænger sammen med familiebesøg i parken og måske med mindre søskendes aktiviteter.

D3: *"Nogen gange så har vi en bold med, en fodbold med.*

D2: *Mine søskende de plejer at være ovre på legepladsen der, og så skal jeg nogen gange over til dem og lege med dem, siger min mor, eller også tager mig og min bror over og spiller fodbold..."* (OS/OBS-220916).

Hvordan kan stedet udvikles?

Børnene og de unge er tilfredse med området, men har en del ideer og ønsker til forbedringer. Deres ønsker og ideer handler primært om tre ting. De vil gerne have bedre vedligeholdelse af området og flere basis faciliteter til understøttelse af det sociale liv. Derudover ønsker de sig bedre faciliteter og forhold til deres primære aktivitet - skating. Endelig forslår de en række tiltag, som kan skabe nye andre aktiviteter og oplevelsesmuligheder.

Vedligehold og basis faciliteter

Børnene og de unge har flere forslag til, hvordan parken kan forbedres med bedre vedligeholdelse og udbygning af de basale faciliteter. Det handler dels om reparation af eksisterende faciliteter, som er gået i stykker, og det handler om at udvikle nye muligheder for aktiviteter og oplevelser. En del af skater faciliteterne er gået mere eller mindre i stykker og trænger til at blive repareret. De har forslag om at etablere lys på området, så det bedre kan bruges om aftenen. D2: *"Ja lygter, det kunne være fedt, ligesom på et fodboldstadion eller sådan noget, sådan nogle kæmpe lygter..."* (OS/GI-220916). Et andet forslag handler om at lave et stort halvtag, så man også kan skate, når det regner. Børnene og de unge værdsætter at skatingen foregår udendørs, men de vil samtidigt gerne undgå de vejræssige konsekvenser, nemlig at banen ikke kan bruges, når det regner. Derudover ønsker de sig flere bord-bænkesæt, så man bedre kan sidde og spise mad på området. Det er interessant, at de ikke har ønsker om bedre toilet faciliteter, som ellers er meget sparsomme.

Forbedring af skateranlægget

Børnene og de unge har en række ønsker til konkrete forbedringer af skateranlægget, som kan give dem mulighed for flere udfordringer, som bedre matcher deres kompetencer. Målet er at give mulighed for bedre og mere varieret skating, som kan tilpasses forskellige skaters niveau. Det drejer sig ikke om højere og farligere udfordringer, men snarere om mindre og mere moderne faciliteter, som kan tages i brug af begyndere og mindre øvede skatere og som kan bruges i bestræbelserne på at mestre forskellige teknikker. I forhold til den konkrete udfordring og arten af faciliteter er alder og teknisk niveau afgørende, og der stor forskel på

de specifikke ønsker til ramper og rails. Børnene og de unge er tydeligvis meget bevidste om egne kompetencer, og hvad det betyder for kravene til de fysiske rammer.

De kunne godt tænke sig, hvis der var lidt flere ting i parken. Særligt ville de gerne have lidt flere rails (enkeltstående jernstænger, man kan slide på). De vil gerne have et, der går ned ad bakke, men som er lidt mindre end det, der er i parken nu. Det der er nu, er lidt for stort og svært at starte med, så de vil gerne have noget, der var lidt lettere at bruge i begyndelsen. (OS/OBS-100916)

En anden ide, som relaterer sig til skatingen, handler om opsætning af et skur, hvor man kan låne eller leje skaterudstyr. Dette kan ses som en service til fx børn, unge og familier som kommer på besøg fx i forbindelse med en ferie, og som en service for dem, der gerne vil prøve noget andet (fx skatere der gerne vil prøve løbehjul).

Nye tiltag – andre aktiviteter og oplevelsesmuligheder

Udover forslag til forbedring af skateranlægget har børnene og de unge ideer til helt nye og andre aktiviteter, som kan forbedre deres oplevelse af stedet. Det handler bl.a. om bedre muligheder for at spille fodbold, samt mulighed for klatring og fysisk træning. Forestillingerne

og ønskerne knytter sig tydeligvis til anlæg og faciliteter, som de har oplevet andre steder. Et ønske er en fodboldfacilitet, som giver mulighed for at spille fodbold, selvom man bare er to. Et andet ønske er et klatreanlæg med klatrebaner højt oppe i træerne¹⁸ og et udendørs træningsanlæg med fitness-redskaber til fysisk træning.

D3: *"... så skulle det måske være den der fodbold-ting der, når man sparker den der bold på, så flyver den tilbage til dig... jeg kan ikke huske, hvad den hedder..." (OS/GI-220916)*

D3: *"Måske, hvis man kunne komme højt op i træerne, ligesom nede ved Egeskov, der har de lavet den der bane rundt..." (OS/GI-220916)*

D1: *"Det kunne også være fedt, jeg ved ikke om I har set det nogle steder, men hvor man kunne træne og sådan noget, sådan nogle træningsdimser." (OS/GI-220916)*

Børnene og de unge foreslår desuden, at der bliver etableret et musikanlæg på området, som kan kommunikere med deres mobiltelefoner og elektroniske devices, og som er sikret mod hærværk og tyveri.

D1: *"Og så måske også noget musik herovre..."*

D2: *"Ja, musik det kunne altså virkelig være fedt!" (OS/GI-220916)*

Det virker til at være et stærkt ønske og en ide, der ville betyde meget for de unge. Samtidigt er de dog klar over, at det sandsynligvis vil møde en del modstand fra naboerne.

Børnene og de unge har ideer til, hvordan man får flere piger til at komme i området. De nævner først og fremmest trampoliner og dernæst – måske mest i spøg – opsætning af ipads og storskærme.

I: *"... men hvordan kan man få flere, og specielt også piger, til at komme her?"*

D1: *"Der kunne måske være sådan nogle trampoliner henede... Det ved jeg ikke, om I har set før, sådan nogle udendørstrampoliner... (...) ... Pigerne fra vores klasse de kan i hvert fald godt lide sådan noget... eller det er der i hvert fald nogen af dem, der godt kan lide at lave sådan noget gymnastik..."*

D3: *"Jeg tror, du skal sætte en Ipad hver anden stop på vej hened, så kommer de sikkert hened..."*

D2: *"... eller en kæmpe fladskærm, ligesom i USA, når man skal i biografen..."(OS/GI-220916)*

Det er tydeligt, at de har en opfattelse af, at deres jævnaldrende pigerne ikke er særligt interesseret i skating, men derimod er meget optaget dels af trampoliner og dels af elektroniske devices.

¹⁸ Børnene er her tydeligvis inspireret af klatreanlæg af typen Funky Monkey (<http://funkymonkeypark.dk>), som de tidligere har prøvet.

Opsummering

Skt. Jørgens Parken er en lokal multifunktionel bypark i det centrale Odense med et både urbant og et mere naturligt præg. Parken rummer en række områder og faciliteter med bl.a. legeplads, cykelbane og grønne arealer. Det centrale område ift. gruppen af børn og unge er imidlertid skaterparken, som skaterne selv har været med til at udvikle.

Det er overvejende de lokale børn og unge, der kommer, og nærhed og kendskab til området har stor betydning. Det er primært de lidt ældre børn og unge, som bruger skaterområdet og det er mest drengene. De kommer typisk efter skole eller i weekenden og bliver i området i flere timer. Mange kommer sammen to og to eller i mindre grupper, men enkelte kommer også alene.

Børnene og de unge bruger parken og skaterområdet til flere aktiviteter. Den centrale aktivitet er skating, hvor der primært køres på skateboards, løbehjul og rulleskøjter. Børnene og de unge holder pauser indimellem skatingen hvor de snakker, udveksler ideer og evt. spiser mad. Af og til leger de i området og spiller bold eller frisbee.

Mange børn og unge kommer i parken for at skate, men det sociale har stor betydning. De mødes i parken og på skaterområdet og har et fællesskab omkring aktiviteten, hvor de kan få ideer fra hinanden og hygge sig sammen. Selve skatingen har tilsyneladende flere betydninger for dem. Det betyder meget at kunne mestre forskellige teknikker og tricks. I forbindelse hermed er det vigtigt, at der er nogen, som ser på og kan beundre og evt. kommentere på kunststykkerne. Kamera, video og sociale medier spiller her en rolle. Den kropslige og mentale udfordring er vigtig, og det handler for børnene og de unge om at finde udfordringer, som passer til eget niveau og kompetence, samt om en vekselvirkning mellem på den ene side udfordring og på den anden side leg, øvelse og mestring.

Området har betydning for børnene og de unge som et socialt mødested og et frirum, hvor de kan koble af fra hverdagen med skole og familie samtidigt med, at de kan være sig selv eller sammen med jævnaldrende. I området indgår de i et socialt praksisfællesskab, og de har tydeligvis en form for ejerskab til stedet i kraft af stedets karakter og udvikling.

Børnene og de unge er ganske godt tilfredse med skaterparken, som den er nu, men de har en del ideer til, hvordan den kan forbedres. Børnene og de unge værdsætter det grønne, og det giver dem en følelse af tryghed. De oplever af og til konflikter med andre brugere eller med voksne, men finder oftest de en løsning

Afslutningsvis præsenteres to tabeller som i stikordsform opsummerer de væsentligste resultater fra analysen med særligt fokus på:

- Hvilke oplevelsesmotiver har betydning for børnene og de unge, og hvordan bliver de tilgodeset i rummet og det fysiske miljø;
- Hvilke forslag til forbedring af rummet og det fysiske miljø har børnene og de unge.

Oplevelsesmotiver	Eksempler - uddybning	Krav til rum og faciliteter
Socialt mødested - fællesskab	<p>Børnene og de unge bruger parken som et socialt mødested, hvor de kan mødes med vennerne, snakke sammen og hænge ud.</p> <p>Skatingen udgør en fælles referenceramme om den sociale aktivitet og skaber en form for praksisfællesskab blandt skaterne.</p>	<p>Skater-anlægget fungerer som centrum for den sociale aktivitet, som foregår på og omkring banen.</p> <p>Anlæg og faciliteter som understøtter det sociale liv er meget begrænset i parken. Bænke m.m. omkring skaterområdet bruges og de unge efterspørger flere sociale faciliteter.</p>
Leg, mestring, selviscenesættelse og udfordring	<p>Mange af børnene og de unge er meget optaget af de tekniske elementer i skating. Det handler om at lege og kunne mestre særlige teknikker samt om at opleve udfordring og vise sig frem for vennerne.</p>	<p>Det er her vigtigt at skater-anlægget tilbyder de rette udfordringer til børnene og de unge.</p> <p>Der skal være varierede faciliteter rettet mod begyndere og mere øvede.</p> <p>Anlægget skal kunne anvendes af forskellige skatere (med skateboard, rulleskøjter, løbehjul m.m.).</p> <p>Det er vigtigt, at der er faciliteter, som tilgodeser pigerne, som tydeligvis ikke er så optaget af udfordringerne, men i højere grad søger det sociale og legende.</p>
Et frirum til at være sig selv	<p>Børnene og de unge oplever parken som et frirum og et sted, hvor de kan være sig selv.</p>	<p>Børnene og de unge har selv været med til at udvikle og forme stedet. Det er accepteret, at de sætter deres præg på stedet i form af graffiti.</p> <p>Børnene og de unge har stor grad af frihed til at komme i området, og de bestemmer selv, hvad de vil lave, når de er der.</p> <p>Parken og skaterbanen ligger lokalt i et mindre boligområde. Det fremstår ikke urbant og er bl.a. omkranset af træer – hvilket har betydning for børnene og de unges oplevelse af stedet som deres eget.</p>
Andre oplevelser og aktiviteter	<p>Børnene og de unge bruger af og til området rundt til boldspil og forskellige former for leg.</p>	<p>De åbne arealer omkring skater-anlægget giver dels mulighed for at børnene og de unge kan lave andre aktiviteter (lege og boldspil), og dels at familier med mindre børn kan komme.</p>

Tematik - ønsker	Eksempler – uddybning - kommentar
Vedligehold og basis faciliteter	Bedre vedligeholdelse og reparation af de eksisterende faciliteter. Lys på området og et halvtag – så man kan skate og hænge ud om aftenen og når det regner. Bord-bænkesæt.
Forbedring af skateranlægget	Flere udfordringer, som matcher deres kompetencer, og dermed mulighed for mere varieret og udfordrende skating Flere variationsmuligheder (rails, ramper m.m.), som giver individuelle udfordringer til forskellige skatere.
Nye tiltag – andre aktiviteter og oplevelsesmuligheder	Bedre muligheder for at spille fodbold og for klatring og fysisk træning – ønsker om en fodboldfacilitet samt klatrebaner i træerne og fitness-redskaber. Et musikanlæg som kan kommunikere med mobiltelefoner og andre elektroniske devices.
Aktivitetmuligheder især til piger	Drengene mener, at man med opsætning af bedre trampoliner og af ipads og stor-skærme kan få flere piger til at komme i området

Opsummering og diskussion på tværs af cases

Intentionen med dette afsnit er at samle trådene fra de fire casestudier ved at opsummere og diskutere de væsentligste resultater på tværs af de fire cases og steder. Det handler således både om at opsummere og diskutere de centrale resultater og erfaringer og om at holde fast i interessante forskelle og nuancer i resultaterne, fx mellem de forskellige steder og mellem drenge og pigers brug af stederne.

Intentionen med studiet er at undersøge hvor og hvordan børn og unge er aktive udendørs i fritiden, samt hvilken betydning de fysiske rammer har for deres hverdagsfriluftsliv. Fokus er på gruppen af børn og unge i 10-15 års alderen og de valgte cases er områder og steder, som er anlagt og bl.a. tænkt til at facilitere målgruppens aktive udlev i hverdagen. Der har gennem analysen vist sig to overordnede og gennemgående tendenser: stederne som sociale mødesteder og fraværet af piger på stederne. Først og fremmest er det bemærkelsesværdigt at det sociale betyder så meget for målgruppen. På tværs af stederne og uanset deres egenart og tiltænkte funktion bliver de først og fremmest brugt som sociale mødesteder af børnene og de unge. Dernæst er det interessant at pigerne tilsyneladende er så lidt synlige og aktive på de udendørs steder. Det er overvejende drenge, som kommer på stederne og det er dem, som er mest aktive og synlige.

Stederne som sociale mødesteder

De valgte cases set som udvalgte steder for børn og unge fungerer primært som sociale mødesteder for børnene og de unge. Det betyder rigtigt meget for dem at mødes med vennerne og have et socialt liv sammen, hvor man kan snakke, hygge sig, lave aktiviteter – men først og fremmest være sammen.

Børnene og de unge er sammen på forskellige måder på stederne. Der er tale om, at de kommer relativt spontant til stederne (fx OS, MM), hvor de oplever at være en del af et praksisfællesskab i kraft af en særlig aktivitet, fx skating. Børnene og de unge kommer også på stederne i grupper og sammen med venner, ofte som resultat af en hurtig aftale i løbet af skoledagen. Enkelte steder kommer børnene, især drengene, af og til alene (fx OS og FH). Når børnene og de unge er i områderne veksler de mellem at være aktive, fx skate, bade eller springe i vandet, og lave mere rolige sociale aktiviteter, fx sidde sammen eller gå rundt og snakke. Skating kan ses som en særlig aktivitet, der fungerer som grund til at komme til stedet og dermed som centrum for det sociale liv, som udfoldes omkring banen og imellem aktiviteterne. Dette ses eksempelvis i Odense Skaterpark og Munkebo Multipark, hvor mange børn og unge samles omkring skaterbanen, og oplever at være med i et socialt liv og en del af et praksisfællesskab (Wenger, 2000; Lave & Wenger, 2003).

For at et sted kan fungere som et socialt mødested for børnene og de unge, er det først og fremmest nødvendigt, at det ligger tæt på, hvor de bor og at det er tilgængeligt. Placeringen af området i forhold til afstand og transportmuligheder er derfor afgørende. Ligeledes er oplevelsen af sikkerhed og tryghed et vigtigt parameter, således at børnene og de unge har lyst til og også får tilladelse fra forældrene til at komme i området på egen hånd.

Det sociale liv og stedets funktion som socialt mødested afhænger derudover af, hvorvidt der er etableret velegnede evt. mere utraditionelle sociale støttefaciliteter i tilknytning til aktivitetsstedet. Resultaterne peger dermed på at de fysiske rammer kan facilitere og indbyde til sociale aktiviteter og at de har betydning for børnenes og de unges sociale liv. Det er vigtigt, at der er gode muligheder for at bevæge sig rundt i området og at der er en form for åbenhed med forskellige variationsmuligheder, så børnene og de unge selv kan vælge hvor de vil sidde, gå og opholde sig. Gode siddepladser, fx i form af bord-bænkesæt, hvor man kan sidde og snakke er vigtige. Anderledes og nye former for sidde- og mødepladser, hvor man har tænkt mere utraditionelt fungerer flere steder rigtigt godt i forhold til det sociale. Gode eksempler er de buede trædæk og hængekøjerne ved Fåborg Havnebad samt liggestole og strandstole ved Amager Strandbad.

Det er vigtigt, at der er mulighed for forskellige former for socialt samvær, hvor børnene og de unge både kan være sammen i større grupper, fx omkring en aktivitet og også være sammen mere intimt i mindre grupper (fx MM). Dette tilgodeses med en variation af både store åbne rum og mindre mere intime pladser til at sidde og hænge ud i. Forskellige størrelser på rummene og stederne, variation og valgmuligheder samt evt. forskellige niveauer synes at spille en rolle for det sociale liv og dermed for hverdagsfriluftslivet.

De sociale støttefaciliteter og evt. nye utraditionelle faciliteter værdsættes og efterspørges flere steder af børnene og de unge. Samtidigt fungerer et område tilsyneladende godt som socialt mødested, hvis blot tiltrækningen eller attraktiviteten i aktiviteten (fx skating) er tilstrækkelig stor. Børnene og de unge foreslår flere steder basisfaciliteter i form af traditionelle bord-bænkesæt og er tilsyneladende ikke voldsomt bekymrede over manglende toiletfaciliteter. Det er således bemærkelsesværdigt hvor få støttefaciliteter til understøttelse af det sociale liv, der findes i Odense Skaterpark.

I forbindelse med funktionen som socialt mødested for gruppen af børn og de unge har det også stor betydning, at de opfatter stedet som deres eget, hvor de kan komme på egen hånd uden voksne, og hvor de selv kan få lov til at bestemme.

Kønssforskelle – drenge og pigers forskellige aktiviteter og behov

Det er overvejende drenge, som kommer på stederne og det er dem, som er mest aktive og synlige. Pigerne er ikke særligt synlige og aktive på de udendørs steder, hvilket viser, at børnenes og de unges aktiviteter og brug af stederne i høj grad er kønsspecifikt i denne alder. Det er bemærkelsesværdigt, at der tilsyneladende er så stor forskel på drenge og piger i forhold til deres brug af stederne.

Pigerne bliver, sammenlignet med drengene, ikke i samme grad motiveret af den konkrete aktivitet, fx skating eller udspring, og de er ikke på samme måde optaget af udfordring og mestring. Det virker som om, pigerne primært kommer af sociale grunde og, i det omfang de deltager, motiveres af leg og evt. motion og træning. Pigerne søger tilsyneladende ikke, på samme måde som drengene, de farlige og udfordrende oplevelser, og de er ikke så optaget af mestring af særlige teknikker (fx skating). De har generelt en mere social og legende tilgang til aktiviteterne. Pigerne vil dog gerne være med og de vil gerne hænge ud og være

en del af det sociale liv omkring aktiviteten, hvor de imidlertid ofte indtager tilskuerrollen. Dette perspektiv understøttes af en række nyere undersøgelser af drenge og pigers fritids- og idrætsvaner (Ibsen et al, 2015; Laub & Pilgaard, 2012).

Der kan være mange mulige forklaringer på disse forhold. En enkel forklaring kan være at piger i denne alder ikke i samme grad som drenge har behov for at komme ud og for at være kropsligt aktiv og deltage i vilde lege og aktiviteter. Denne forklaring kan ses som et resultat af biologiske forskelle eller kulturelle forhold knyttet til socialiseringen af henholdsvis drenge og piger, og den kan relateres til psykologiske studier af drenge og pigers leg og aktivitet, som viser markante kønsforskelle (Roessler, 2003). Et andet relevant perspektiv handler om, at mange idrætsanlæg og steder for børn i dag ofte er indrettet på drengenes præmisser. Der er i udformningen overvejende taget udgangspunkt i drengenes behov for fysisk aktivitet med fokus på mestring, udfordring og vilde lege. Dette perspektiv og denne forklaring underbygges af nyere studier, som viser piger og drenges forskellige syn på eksisterende idrætsfaciliteter (Ibsen et al., 2015)

Forskellen på drenges og pigers aktiviteter i uderummet og deres forskellige motiver for deltagelse og oplevelse peger på, at man i forhold til uderum og faciliteter i højere grad bør tilgodesee pigernes behov. Det er relevant at fokusere på at udvikle steder for børn og unge som i højere grad er tilpasset pigernes behov og ønsker, hvor stederne dels indbyder til deltagelse i legende og evt. motionsrelaterede aktiviteter og dels rummer gode muligheder for at være sammen i mindre grupper og sociale fællesskaber. Resultaterne fra den kvantitative undersøgelse af børn og unges hverdagsfriluftsliv bekræfter pigernes ønsker om anderledes mere socialt orienterede og evt. motionsrettede rammer (Andkjær et al., 2016).

Andre centrale tendenser

Udover de to centrale tendenser viser resultaterne en række særlige tematikker, som i større eller mindre grad er gældende på tværs af de fire cases. Tematikkerne knytter sig til børnenes og de unges oplevelsesmotiver og bliver mere eller mindre tilgodeset i kraft af rummet og det fysiske miljø, og de kan endvidere knyttes til børnenes og de unges egne forslag til forbedring af stederne.

Oplevelse af leg, udfordring og mestring

Det er vigtigt for børnene og de unge at have en aktivitet at samles om og specielt for drengenes vedkommende er der stort engagement forbundet med aktiviteter, fx skating eller udspring i vandet. De leger, eksperimenterer, øver sig og udfordrer sig selv og hinanden. Det er vigtigt og ofte forbundet med prestige, at man mestrer særlige teknikker. Mestringen finder ofte sted i et socialt fællesskab, hvor man kan vise sine færdigheder for andre, og selviscenesættelse og de sociale medier spiller en rolle i denne sammenhæng.

Børnene og de unge ønsker, at anlæg og faciliteter (fx til skating og udspring) skal kunne give mulighed for både leg og udfordring, og de har generelt et realistisk billede af egne kompetencer. Det er derfor vigtigt, at faciliteter, anlæg og steder planlægges og udformes så de tilbyder en affordance (Gibson, 1979; Roessler 2003), som giver mulighed for variationer

og differentierede aktiviteter og udfordringer i forhold til deres kompetence og mestring. De varierede muligheder for udspring ved Faaborg Havnebad er et godt eksempel på dette. I den forbindelse er der flere steder gode erfaringer med at inddrage børnene og de unge i udviklingen af faciliteterne (fx OS, MM). De har tydeligvis et indgående kendskab til, hvad der virker og hvad der ikke gør. Samtidigt kan medbestemmelsen og inddragelsen medvirke til at de oplever ejerskab og ansvar for stedet.

Stederne skal naturligvis være bygget med de rigtige materialer og helst uden forstyrrende elementer (fx sand ved skating). Det skal endvidere være fleksibelt, så det kan tilpasses eller bruges af børn og unge på forskelligt niveau, og der skal være mulighed for variation og progression, så der også er udfordringer, når man bliver bedre. Børnene og de unge pendler ofte mellem at forsøge at gøre det svære og derefter gå tilbage til det sikre. Det er derfor vigtigt, at der er mange og forskellige variationsmuligheder. Faaborg Havnebad er et godt eksempel med forskellige udfordringer til udspring i form af platforme i forskellige højder. Hvis ikke udfordringerne findes indbygget i faciliteterne vil børnene og de unge ofte vælge selv at konstruere udfordringerne og dermed overskride den intenderede affordance, fx som ved Faaborg Havnebad at kravle udenfor hegnet.¹⁹

Stederne som frirum

Børnene og de unge oplever i udstrakt grad stederne som frirum hvor de kan være sig selv og selv bestemme, hvad de skal lave. De oplever, at stederne er deres frirum i kraft af, at de må komme der på egen hånd uden opsyn af eller følgeskab med voksne. Det har betydning, at de kan være sammen og også være alene på et sted, som ikke er relateret til skole, institution eller hjem. Det er tydeligvis vigtigt for børnene og de unge at have et fristed, hvor de kan være sig selv og slappe af fra skole, lektier, familie m.m., og oplevelsen af frirum spiller på den måde sammen med funktionen som socialt mødested.

Det betyder meget for børnene og de unge, at de selv kan bestemme, hvad de skal lave, og at der er ingen eller kun minimal voksenstyring eller tydelige pædagogiske intentioner. Stederne fremtræder generelt åbne og tilbyder mange muligheder for aktivitet. Man kan være aktiv, fx bade, springe eller skate, og man kan også være mindre aktiv og bare hænge ud, sidde ned eller gå rundt, snakke sammen eller være optaget af mobilen. I den forbindelse er det vigtigt, at stederne fremtræder med en passende balance mellem at invitere til særlige aktiviteter, fx skating (OS, MM), og at være et mere åbent rum, som tilbyder mange muligheder (fx FH, AS). Der må gerne i rummet være en klar intention og affordance, som peger på en konkret aktivitet, fx skating, men det er vigtigt at der også er mere åbne områder, som kan tages i brug på forskellig vis. De mange og varierede muligheder for aktivitet og det relativt åbne rum præget af blød funktionalisme harmonerer tydeligvis godt med børnenes og de unges ønsker og behov for et frirum i hverdagen.

Børnenes og de unges oplevelse af frirum hænger sammen med oplevelsen eller følelsen af ejerskab til stedet. På flere af stederne er det tydeligt, at børnene og de unge oplever at det er deres sted (fx FH, OS, MM). Stederne er ikke bare steder de bruger, fordi de tilfældigvis

¹⁹ En interessant overvejelse i denne forbindelse er om og hvordan det vil være muligt at designe og bygge med tanke på at overskride den intenderede affordance for på denne måde at facilitere børn og unges ønsker om at gå udenfor rammerne og komme på kanten? Næste overvejelse vil naturligt være hvorvidt der så reelt vil være tale om en overskridelse af intentionen?

er der, det er i højere grad steder de føler noget for og hvor de har en form for ejerskab og tilhørsforhold (Kyle et al., 2003; Moore et al., 1994).

Oplevelsen af ejerskab eller tilhørsforhold kan komme i stand på forskellig vis. Hvis man har været involveret i udviklingen og etableringen af et særligt sted (som fx OS, MM), vil der være stor sandsynlighed for, at man kommer til at opleve ejerskab og tilhørsforhold (Andkjær et al., 2012). Ved Odense Skaterpark og Munkebo Multipark har børnene og de unge således været inddraget i udviklingen af områderne, bl.a. med tegning af faciliteter og med ansøgning om midler til fonde. Brugerinddragelse på forskellige tidspunkter i udviklingen og etableringen, måske også i driften, er en måde at skabe gode betingelser for børn og unges oplevelse af ejerskab og tilhørsforhold. Et andet forhold som kan spille ind er graden af tillid og kontrol. Hvis der er en udstrakt grad af tillid og dermed kun lille grad af kontrol og forbud eller påbud knyttet til et område, synes betingelserne for oplevelse af ejerskab og tilhørsforhold at være større. Faaborg Havnebad og Odense Skaterpark er gode eksempler på dette. Der er imidlertid tydeligvis forskel på et stort sted som Amager Strandpark, som ligger i storbyen, og et mindre sted i provinsbyen Faaborg. I Faaborg er det primært de lokale, som kommer, og det opleves fx som en frihed, at der ikke er en livredder. På Amager Strandpark kommer mange forskellige brugergrupper, og her oplever mange en form for tryghed i kraft af tilstedeværelsen af politi og livreddere på området. Det har endvidere betydning hvis man, dvs. børnene og de unge, kan være medskabende på området og dermed har mulighed for at sætte sit eget præg på stedet. Det kan ske i kraft af udsmykning, fx i form af graffiti, eller i kraft af at børnene og de unge finder eller udvikler særlige samlingssteder på stederne, som får egne navne fx knyttet til særlige kropslige oplevelser (Andkjær et al., 2013).

Oplevelsen af at det er børnenes og de unges eget sted har tydeligvis betydning for deres brug af stedet. Hvorvidt det har betydning på længere sigt i forhold til fastholdelse af vaner med aktivt udoliv og hverdagsfriluftsliv samt evt. betydning for graden af konflikter og hærværk på stederne ved vi imidlertid endnu for lidt om.

Naturoplevelse og æstetik

Det kan diskuteres i hvor høj grad de fire valgte cases kan karakteriseres som steder i naturen (jf. metodeafsnit), og resultaterne i forhold til naturoplevelse ville muligvis være anderledes hvis de valgte cases havde været mere natur-nære. Stederne er alle i høj grad tilrettelagt og rummer i varierende og relativt lille grad naturlige elementer. Børn og de unge har imidlertid generelt et meget åbent og bredt begreb om natur, og de oplever til en vis grad stederne som natur. Det er dog ikke noget, som synes at have den store betydning for deres brug af eller holdninger til stederne. De værdsætter, at man kan se ud over vandet (FH) og de naturlige elementer tilbyder en god og hyggelig ramme (OS), men det er tydeligvis ikke naturoplevelsen, de søger eller kommer for på stederne. Oplevelsen af natur kan ses som en ekstra gevinst, som børnene og de unge får, når de kommer på stederne, men det sociale liv og aktiviteterne er tydeligvis det vigtigste. Det er således karakteristisk at børnene og de unge i snakken om skateranlæg sammenligner med indendørs anlæg (OS og MM), og foreslår forbedringer som bl.a. handler om kunstigt lys og overdækning.

Børnene og de unge giver udtryk for, at det har en vis betydning, at stederne fremstår æstetiske, samt at de er rene og vedligeholdte. Det er vigtigt, at der er rent og at de enkelte

faciliteter er vedligeholdte og fungerer efter hensigten, fx omklædningsrum og trædæk på Faaborg Havnebad. Børnene og de unge lægger stor vægt på det funktionelle fx i forhold til sociale mødesteder og aktiviteter, og de lægger tilsvarende mindre vægt på den rent arkitektoniske æstetik. Det virker imidlertid som om, de også værdsætter det særlige ved formgivningen, fx ved Faaborg Havnebad, som fremtræder som noget særligt, hvilket medvirker til oplevelsen af ejerskab og tilhørsforhold. Den rå og moderne urbane arkitektur på Amager Strandpark er et andet eksempel, som synes at tiltale og have betydning for målgruppen.

Basis faciliteter

Det betyder noget for børnene og de unge, at det er rart at være på stederne og at de kan opholde sig der i længere tid, sådan som de tydeligvis gør de fleste steder. Det har derfor betydning, at der er en række basale faciliteter, som medvirker til, at det er rart at være der. Toiletter og omklædningsrum er eksempler på basisfaciliteter, som børnene og de unge sætter pris på. Odense Skaterpark fremstår som en undtagelse, uden toiletter og med få andre faciliteter, men hvor børnene og de unge alligevel kommer.

Borde og siddepladser, evt. bord-bænkesæt, er en anden type basisfacilitet, som betyder, at børnene og de unge kan sidde og spise mad, mens de er sammen og samtidigt være tæt på aktiviteterne. Enkelte steder (fx OS, MM) efterspørger børnene og de unge en form for overdækning, som vil betyde, at de kan mødes og også være aktive (fx skate) uanset vejret. De har også ønsker om lys, så det er muligt at samles og være aktive på flere tidspunkter af døgnet og i vinterhalvåret, hvor det bliver tidligt mørkt. En form for musikanlæg foreslås flere steder af børnene og de unge og kan betragtes som et element, de mener vil kunne forstærke den gode oplevelse af at være på stedet og måske også af ejerskabet til stedet. Børnene og de unge kan dermed også lydæssigt sætte deres præg på området eller stedet.

De nævnte basis faciliteter hænger sammen med stedernes funktion som sociale mødesteder og er elementer, som medvirker til at forstærke den gode oplevelse af stedet og måske ejerskabet eller tilhørsforholdet til stedet.

Modsætninger og kontraster

Gennem analyserne og på tværs af stederne fremkommer en række interessante modsætninger eller kontraster som afslutningsvist præsenteres og diskuteres.

To af stederne har relation til vand eller hav og ligger i kystmiljøet, hvor de to andre har karakter af park i tilknytning til en mindre by. Der er ingen tvivl om at vandet og kysten rummer en umiddelbar attraktion for børnene og de unge. De oplever det som et element af natur, som tydeligvis giver en række spændende oplevelse- og aktivitetsmuligheder som dog er meget afhængig af vejret. Vandet kan bruges til mange aktiviteter og rummer samtidigt den kvalitet, at det ikke kræver, at man gør noget bestemt. Der er tale om en form for åbent mulighedsrum, som de kan bruge på mange forskellige oplevelsesmåder og som ikke kræver noget af dem. I parkerne virker det som om, mulighederne i højere grad skal gennemtænkes, formes og målrettes fx i form af skating.

Der er tilsyneladende forskel på om stedet ligger i en storby eller i en mindre provinsby. I

storbyen vil man ofte skulle rette sig mod en større og bredere målgruppe, og man kan i højere grad tænke stedet som en destination, som involverer længere transporttid for brugerne. Derudover synes oplevelsen af sikkerhed at være forskellig. Faaborg Havnebad, som ligger i en mindre provinsby, opleves trods fravær af livreddere som sikkert og trygt, og børnene og de unge oplever at stedet giver dem frihed til at være sig selv. Anderledes forholder det sig på Amager Strandpark, som ligger i storbyen. Her giver børnene og de unge udtryk for at livreddere og politi giver dem en følelse af sikkerhed.

Der er forskel på om faciliteterne og stederne retter sig mod tekniske og mestrings-orienterede aktiviteter eller det i højere grad handler om aktiviteter med en legende og evt. kreativ eksperimenterende tilgang. Tilsvarende er der stor forskel på om faciliteterne eller stedet er designet til et bestemt formål og aktivitet, eller den er mere åben for fortolkning og tilbyder flere muligheder (blød funktionalisme). Skatebanen i Odense Skaterpark er et eksempel på en relativt lukket facilitet, hvor man kan skate på mange måder og med flere forskellige redskaber, men hvor det primært handler om skating. Omvendt er trædækket på Faaborg Havnebad et eksempel på en mere åben facilitet, som ikke umiddelbart giver anvisninger på brug og aktivitet, og hvor man derfor vil kunne lave mange forskellige ting. Børnene og de unge synes at værdsætte de stramme strukturer og anlæg knyttet til bestemte aktiviteter, fx skating. Samtidigt har det stor betydning for dem, særligt i relation til sociale mødesteder og oplevelsen af ejerskab, at stedet er åbent og giver mulighed for variation i anvendelsen. Dette peger på, at det er vigtigt at finde den rette balance mellem faciliteter som rummer en klar intention og styring, og mere åbne faciliteter, som tilbyder et bredere mulighedsfelt i forhold til anvendelse og aktiviteter.

Resultaterne tydeliggør en interessant kontrast mellem på den ene side at tænke nyt og innovativt i forhold til de fysiske rammer og på den anden side at tænke mere traditionelt. Børnene og de unge bliver i undersøgelsen spurgt, hvilke fysiske rammer de kunne tænke sig. De har her tydeligvis vanskeligt ved at forestille sig noget helt nyt, hvorfor de nævner genstande og faciliteter, de kender eller de sammenligner med steder, de har været. Eksempler er bord-bænkesæt til at facilitere ophold og spisning på stederne, samt skater faciliteterne i Fælledparken og i en velkendt indendørs skaterhal. Ambitionen om at skabe nye, innovative og inspirerende rammer for børns aktive udlev udfordres således af børns relativt traditionelle tænkemåde, hvilket peger på, at der ved brugerinddragelse med fordel kan eksperimenteres med nye metoder til ide- og konceptudvikling.

Afslutningsvis præsenteres diskussionen af de tværgående temaer og opsummeringen i en oversigtsfigur. Figuren tjener til at svare på det overordnede forskningsspørgsmål ved at give et samlet overblik, men er naturligvis en kraftig reduktion af materialet og resultaterne.

Tematik	Forordringer og perspektiver i relation til det fysiske miljø
Socialt mødested	<p>Faciliteter til en fælles samlende aktivitet (fx skating) eller til motiverende og spændende aktiviteter for målgruppen (badning og udspring).</p> <p>Sociale støttefaciliteter og evt. helt nye anderledes faciliteter til understøtning af det sociale liv – fx buede trædæk, hængekøjer, liggestole eller mere traditionelle bord-bænkesæt.</p> <p>Muligheder for at være sammen i større eller mindre grupper – dvs. forskellige større og mindre, åbne og mere intime, rum som giver varierede muligheder for socialt samvær.</p> <p>Involvering og oplevelse af ejerskab til stedet.</p>
Flere piger som er aktive på stederne	<p>Større fokus på pigers behov ved planlægning og udformning af udendørs steder.</p> <p>Et særligt fokus på de sociale kvaliteter samt på mulighed for leg og motion</p>
Leg, udfordring og mestring	<p>Mange forskellige muligheder og faciliteter til leg, aktiviteter og udfordringer – som tilgodeser variation og progression i forhold til kropslig kompetence og mestring.</p> <p>Evt. mulighed for at børnene og de unge selv kan være medskabende i forhold til udformning af udfordringer</p>
Stederne som frirum	<p>Selvbestemmelse – ingen voksenstyring eller tydelige pædagogiske intentioner. Stor grad af tillid og lille grad af kontrol og forbud</p> <p>Balance mellem at invitere til særlige aktiviteter (fx skating) og et mere åbent rum, som tilbyder mange muligheder. Mange og varierede muligheder for aktivitet og et relativt åbent rum præget af blød funktionalisme</p> <p>Nærhed og tilgængelighed samt oplevelsen af tryghed (både børn og forældre)</p> <p>Involvering i udviklingen og etableringen af det særlige sted.</p> <p>Mulighed for at være medskabende til området og for at sætte sit eget præg på stedet, fx udvikling af særlige samlingssteder på stederne med egne navne og særpræg.</p>
Naturoplevelse og æstetik	<p>Naturoplevelser har ikke den store betydning, men naturlige elementer tilbyder en god og hyggelig ramme om aktiviteterne og det sociale liv</p> <p>Overvejende fokus på det funktionelle fremfor det æstetiske. Den særlige og evt. rå arkitektur værdsættes og har betydning for oplevelsen af ejerskab og tilhørsforhold</p>
Basis faciliteter	<p>Det har betydning at der er en række basale faciliteter, som medvirker til at det er rart at være på stedet fx toiletter og omklædningsrum</p> <p>Borde og siddepladser, evt. bord-bænkesæt, giver mulighed for at sidde og spise mad og samtidig være tæt på aktiviteterne.</p> <p>Musik og overdækning kan forstærke den gode oplevelse af stedet og måske ejerskabet eller tilhørsforholdet til stedet</p>
Modsætninger og kontraster	<p>Forskel på steder med relation til vand eller hav i kystmiljøet og parker i tilknytning til mindre by</p> <p>Storby eller i en mindre provinsby - forskel på stedets fokus samt oplevelsen af sikkerhed og tryghed</p> <p>En kontrast mellem faciliteter og steder rettet sig mod tekniske og mestrings-orienterede aktiviteter, eller faciliteter og steder rettet mod aktiviteter med en legende og evt. kreativ eksperimenterende tilgang</p> <p>Faciliteter eller steder designet til et bestemt formål og aktivitet, eller steder som tilbyder en mere åben fortolkning med flere aktivitets- og oplevelsesmuligheder</p> <p>Børn og unge tænker relativt traditionelt og har vanskeligt ved at forholde sig innovativt til de fysiske rammer, hvilket udfordrer arbejdet med brugerinddragelse og peger på nødvendigheden af at inddrage nye metoder.</p>

Afrunding

Natur og friluftsliv rummer en række potentielle kvaliteter og udvikling og styrkelse af børn og unges aktive udeliv er vigtigt af en lang række årsager (Pedersen & Brodersen, 1997; Sandseter 2009; Sandseter & Kennair, 2011; Fjørtoft, 2004). Børn og unge kommer mindre i naturen sammenlignet med tidligere generationer og steder i naturen har i udstrakt grad mistet deres betydning som sociale mødesteder (Paltved-Kaznelson, 2009; Louv, 2008; Skår, 2010; Sandberg, 2012; Muñoz, 2009). Samtidigt viser studier, at børn og unge gerne vil mere ud i naturen, men at en række forhold begrænser dem og opleves som barrierer (Andkjær et al., 2016). Resultaterne fra denne undersøgelse viser, at det i særlig grad er de sociale fællesskaber og muligheden for at være sig selv og selv bestemme, der er vigtigt for børn og unge på de udendørs steder. Endvidere bliver det tydeligt at der er stor forskel på drenge og pigers aktivitetsmønstre, og at en stor udfordring handler om at få flere piger til at være aktive i uderummet.

Undersøgelsen giver en række bud på mulige tiltag som – på baggrund af kvalitative studier på udvalgte udendørs steder – kan medvirke til at flere børn og unge kommer ud. Forslagene til tiltag knytter sig til forestillingen om, at strukturelle tiltag er en virkningsfuld metode til at skabe ændringer i en given gruppes adfærd. Tanken er således at ved at ændre i det fysiske miljø inspireres børnene og de unge til i højere grad at komme ud. De får, i kraft af nye og inspirerende rammer, lyst til at komme ud og ambitionen er, at de vælger at gøre det – uden at der er nogen, som fortæller dem, hvad de skal gøre. Der er med andre ord tale om en form for strukturel nudging (Thaler & Sunstein, 2008). De fysiske og strukturelle tiltag og ændringer har dog visse begrænsninger og kan sjældent stå alene. For at skabe ændringer i adfærd og aktivitetsmønstre vil det ofte være nødvendigt med forskellige former for aktive- ring, fx med brug af information, events eller pædagogiske metoder.

Det er samtidigt væsentligt at være klar over, at gruppen af børn og unge i alderen 10 – 15 år er en vanskelig gruppe i forhold til påvirkning og ændring af adfærd. De er i en overgangs- fase fra barn til voksen, hvor de stadig er under indflydelse af forældre, lærere og pædagoger, men hvor venner, medier og selvstændighed får stigende betydning. Det betyder, at det er vanskeligt at påvirke denne gruppe og at deres eget liv og egne steder, samt skiftende moder og trends har stor betydning. Børnene og de unges oplevelse af medbestemmelse og ejerskab spiller således en meget stor rolle for, i hvor stor grad man kan lykkes med en evt. interven- tion. Hertil kommer de lokale forhold, bl.a. sammensætningen af målgruppen, alders- og kønsfordelingen samt forskellige etniske grupper, som har betydning for hvad der kan lykkes.

Det betyder at det er vanskeligt at pege på hvordan man skaber det *gode sted i naturen* for børn og unge. Der er ikke nogen enkel opskrift og undersøgelsen har vist at en lang række faktorer har betydning: nærhed og tilgængelighed, frihed og valgmuligheder med varierede sociale faciliteter og udfordrende aktivitetsmuligheder samt oplevelsen af trykthed og ejer- skab til stedet. Resultaterne peger på en række forskellige forhold, som har betydning på de konkrete steder, men viser også at der er behov for yderligere forskning. Det handler bl.a. om viden om hvordan man kan skabe steder som tilgodeser pigers ønsker og behov samt om at forstå betydningen af ejerskabet til stedet og hvordan denne viden anvendes i praksis.

I forsknings- og interventionsprojektet NatureMoves er det intentionen, med baggrund

i forskningsresultater og med udgangspunkt i lokale forhold, at udvikle nye og innovative rammer for børn og unges hverdagsfriluftsliv og aktive udeliv. Dette sker i form af en række *visionsprojekter*, som udvikles og implementeres forskellige steder i landet i samarbejde med eksterne partnere. Efter interventionerne vil hvert enkelt projekt blive evalueret for at undersøge og dokumentere, hvilke tiltag som har haft betydning og hvilken betydning de har haft for hvem. På den måde vil interventionsprojekterne bygge videre på den eksisterende forskning og skabe ny viden om hvordan man kan udvikle børn og unges hverdagsfriluftsliv og aktive udeliv.

Fremdriften i NatureMoves kan følges på projektets hjemmeside, hvor der løbende vil blive informeret om resultater og tiltag.

Referencer

- Andkjær, S., (2005). *Friluftsliv under forandring*. Slagelse, Bavnebanke.
- Andkjær, S. (2008). *Friluftsliv i Danmark. Unges deltagelse i friluftsliv set i kulturelt perspektiv*. Institut for Idræt og Biomekanik Odense: Syddansk Universitet. Ph.d.-afhandling
- Andkjær, S., Arvidsen, J., & Dalgaard, K. (2013). *Rum og rammer for aktivt udeliv. Kvalitative casestudier*. Forskningsenheden Active Living, Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet
- Andkjær S., Arvidsen J., & Høyer-Kruse J. (2014): *Teoretisk og forskningsmæssig baggrund for NatureMoves. 2014. Vidensblad 1*. Institut for Idræt og Biomekanik, Forskningsenheden Active Living, Syddansk Universitet (www.sdu.dk/naturemoves)
- Andkjær, S., Høyer-Kruse, J. & Arvidsen, J., (2016). *Børn og unges hverdagsfriluftsliv*. Movements, 2016:2. Odense: Institut for Idræt og Biomekanik.
- Arvidsen, J., Dalgaard, K. & Andkjær, S. (2012). *Rum og rammer for aktivt udeliv. Et litteraturstudie om naturlige omgivelser betydning for aktivt udeliv*. Movements 2012:6. Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.
- Bandura, Albert (1997). *Self-efficacy – The Exercise of Control*. W.H. Freeman and Company. New York.
- Baumeister & Leary (1995). The need to belong: desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*. 1995 May;117(3):497-529
- Bentsen, P., Andkjær, S & Ejby-Ernst, N., (2009). *Friluftsliv: Natur, samfund og pædagogik*. København: Munksgaard.
- Bjerke, T. (1994): *Barn – natur – friluftsliv*. Lillehammer: Landbruksforlaget.
- Cele, S. (2006): *Communicating place: methods for understanding children's experience of place*. PhD thesis, Stockholm: Stockholms Universitet.
- Faaborg Midtfyn Kommune (2010): Faaborg Havnebad og Blå Støttested. Konkurrenceprogram.
- Fasting, M.L. (2012): *"Vi leker ute!": en fenomenologisk hermeneutisk tilnærming til barns lek og lekesteder ute*. PhD thesis, Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse, Pedagogisk institutt. Trondheim: NTNU.
- Fink, Hans (2002). Et mangfoldigt naturbegreb. In Fink, H. (red.): *Naturens verdi: Vinkler på danskernes forhold til naturen*. København. Gad.
- Flyvbjerg, B. (1991). *Rationalitet og magt, bind I, Det konkrete videnskabelige*. Århus: Akademisk Forlag
- Flyvbjerg, B. (2001). *Making Social Science Matter: Why Social Inquiry Fails and How It Can Succeed Again*. Translated by Steven Sampson. Cambridge: Cambridge University Press.

- Fog Olwig, K. & Gulløv, E. (2003): *Childrens places. Cross cultural perspectives*, London: Routledge Palmer.
- Fjørtoft, I. (2001): Landscape as Playscape. Learning effects from playing in a natural environment on motor development in children, PhD thesis, Norges Idrettshøgskole.
- Fjørtoft, I & Reiten, T. (2003). *Barns og unges relasjoner til natur og friluftsliv. En kunnskaps-oversikt*. HiT-skrift 10-2003. Bø: Høgskolen i Telemark
- Fjørtoft, I. (2004). Landscape as playscape: the effects of natural environments on children's play and motor development. *Children, Youth and Environments*, 14(2), 23-44. 92
- Gibson, J. (1979). *The ecological approach to visual perception*. Boston: Houghton
- Grahn, P. (2000). *Børns udeleg - betingelser og betydning*. Børn og Unge.
- Hart, Roger (1979): *Children's experience of place*. Oxford, England. Irvington.
- Heft, H. (1988). Affordances of children's environments: A functional approach to environmental description. *Children's Environments Quarterly*, 5 (3).
- Hviid Jacobsen, M., Quotrup Jensen, S. (2012). *Kvalitative udfordringer*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Ibsen, B., Pilgaard, M., Høyer-Kruse, J., & Støckel, J. T. (2015). *Pigers idrætsdeltagelse. Hvorfor er der så mange piger, der ikke går til idræt?* Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet.
- Järvinen & Mik-Meyer (2017). *Kvalitativ analyse. Syv traditioner*. Kbh. Hans Reitzels Forlag.
- Kristiansen, S., & Krogstrup, H.K. (1999). *Deltagende observation: introduktion til en samfundsvidenskabelig metode*. København, Hans Reitzels Forlag
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Interview - introduktion til et håndværk*. København, Gyldendal, Akademisk.
- Kusenbach, M. (2003). Street Phenomenology: The Go-Along as Ethnographic Research Tool. *Ethnography* 4 (3): 455–485. doi:10.1177/146613810343007.
- Kyle, G., Graefe, A., Manning, R., & Bacon, J. (2003). An examination of the relationship between leisure activity involvement and place attachment among hikers along the Appalachian Trail. *Journal of Leisure Research*, 35(3), 249-273.
- Larsen, K. (2005): *Arkitektur, krop og læring*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Larsen, K. (2003). Den tredje bølge – på vej mod en ny bevægelseskultur. *Lokale- og Anlægsfondens skriftserie nr. 8*. København: Lokale og Anlægsfonden.
- Laub, T. & Pilgaard, M. (2012). *Hvor dyrker danskerne idræt? Notat om brug af faciliteter på baggrund af undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner 2011'*. København: Idrættens Analyseinstitut.

- Launsøe, L. & Rieber, O. (2011). *Forskning om og med mennesker - forskningstyper og forskningsmetoder i samfundsforskning*. København: Arnold Busch.
- Lave, J. & Wenger, E. (2003). *Situeret læring og andre tekster*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Louv, R. (2008). *Last child in the woods. Saving our children from nature-deficit disorder*. New York: Workman Publishing.
- Maaløe, E. (1996). *Case-studier af og om mennesker i organisationer*. København: Akademisk Forlag.
- Marcus, B. H., & Forsyth, L. H. (1999). How are we doing with physical activity? *American Journal of Health Promotion*, 14, 118–124.
- Moore, R. L. & Graefe, A. R. (1994). Attachments to recreation settings: The case of rail-trail users. *Leisure Sciences*, 16, 17-31.
- Munkebo Bypark (2014). *Munkebo i bevægelse. Ansøgning om støtte til ny bypark*. Møller & Grønborg, Copla Legepladser Aps, Learningspaces.
- Munoz, S. (2009). *Children in the Outdoors. A literature review*. Sustainable Development Research Centre, Horizon Scotland.
- Nielsen, G. A., & Breum, L. (2010) : Hverdagsmotion I nærmiljøet. I: Troelsen, J. (red.): *Bevægende Rammer. Omgivelsernes betydning for fysisk aktivitet og sundhed*. pp. 75-94. Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Niras (2015). *Evaluering af havnebade*. København: Lokale og Anlægsfonden.
- Paltved-Kaznelson, C. (2009). *Natur i generationer*. Danmarks Naturfredningsforening.
- Pawlowski, C. S, Christiansen, L. B., Schipperijn, J. & Troelsen, J. (2013). *EN GOD OMVEJ – Bevægelse i lokalområdet: Samlet evaluering af otte kommunale anlægsprojekter til fremme af rekreativ fysisk aktivitet*. Odense: Institut for Idræt og Biomekanik.
- Pedersen, B. & Brodersen, A. (1997). *Haser i Skoven*. Odense: Odense Socialpædagogiske Seminarium.
- Raffan, J. (1993). *The Experience of Place: Exploring Land as Teacher*. In.: The Journal of Experiential Education 16(1): 7
- Ramian, K. (2007). *Casestudiet i praksis*. Kbh. Hans Reitzels Forlag.
- Rasmussen, K. (2004). Places for children – childrens places. *Childhood* 11 (2)
- Rasmussen, K. (2006). *Børns steder – om børns egne steder og voksnes steder for børn*. Værløse: Billesø & Baltzer.
- Relph, E. (1976). *Place and placelessness*. London, Pion Limited.

- Roessler, K.K. (2003): *Arkitekturpsykologi – idrætsrum som med- og modspiler*. København: Lokale og Anlægsfonden.
- Sandberg, M. (2012): *De är inte ute så mycket. Den bostadsnära naturkontaktens betydelse och utrymmet i storstadsbarns vardagsliv*. PhD thesis, Institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi. Göteborg: Handelshögskolan.
- Sandseter E. B. H. (2009). Characteristics of risky play. *Journal of Adventure Education & Outdoor Learning*, 9:1, 3-21.
- Sandseter, E. B. H. & Kennair, L. E. O. (2011). Children's Risky Play from an Evolutionary Perspective: The Anti-Phobic Effects of Thrilling Experiences. *Evolutionary Psychology – ISSN 1474-7049 – Volume 9(2)*.
- Sallis, J.F., Cervero, R.B., Ascher, W., Henderson, K.A., Kraft, M.K. & Kerr, J. (2006). An ecological approach to creating active living communities. *Annual Review of Public Health*. 27: 297-322.
- Schipperijn, J., Ekholm, O., Stigsdotter, U., Toftager, M., Bentsen, P., Kamper-Jørgensen, F., & Randrup, T. (2010). Factors influencing the use of green space : Results from a Danish national-representative survey. *Landscape and Urban Planning*, Vol. 95, Nr. 3, 04.2010: 130-137.
- Skår, M. (2010). *Experiencing nature in everyday life*. Ph.D. afhandling. 2010:07, Ås: UMB.
- Specht Pedersen, L. (2014). *Legepladsens betydning for legen: Sammenhænge mellem leg og arkitektur*. Ph.D. afhandling. Odense, Institut for Idræt og Biomekanik.
- Thaler, R. H., & Sunstein, C. R. (2008). *Nudge - Improving Decisions About Health, Wealth, and Happiness*. London: Yale University Press.
- Troelsen, J., Roessler, K. K., Nielsen, G. & Toftager, M. (2008). *De bolignære områders betydning for sundhed: hvordan indvirker bolignære områder på sundheden? – og hvordan kan udformningen gøres bedre?*. Odense, Institut for Idræt og Biomekanik.
- Troelsen, J. (red.) (2010): *Bevægende Rammer. Omgivelsernes betydning for fysisk aktivitet og sundhed*. Odense. Syddansk Universitetsforlag.
- Tuan, Y. (1974). *Topophilia. A study of environmental perception, attitudes, and values*. New York: Columbia University Press.
- Vallgård, S., & Koch, L. (2007). *Forskningsmetoder i folkesundhedsvidenskab*. København: Munksgaard.
- Vigsø, B., & Nielsen, V. (2006). *Børn og udeliv*. CVU Vest Press 1.
- Wenger, E. (2000): *Communities of Practice and Social Learning Systems*. Social Science Collections. London, Thousand Oaks, CA and New Delhi. Volume 7(2): 225-246.

Serien MOVEMENTS

Se de tidligere udgivelser i rapportserien på CISC's hjemmeside: www.sdu.dk/cisc

- 2017:2 Klaus Levinsen og Bjarne Ibsen: Foreningers samarbejde med kommunale institutioner.
- 2017:1 Bjarne Ibsen og Klaus Levinsen: Kommunale institutioners samarbejde med foreninger og frivillige - omfang, holdninger og udfordringer.
- 2016:4 Karsten Elmoose-Østerlund og Christian Røj Jørgensen: Undersøgelse af foreningsudvikling med 'DM i foreningsudvikling' som case.
- 2016:3 Bjarne Ibsen og Klaus Levinsen: Unge, foreninger og demokrati.
- 2016:2 Søren Andkjær, Jens Høyer-Kruse og Jan Arvidsen: Børn og unges hverdagsfriluftsliv.
- 2016:1 Jens Høyer-Kruse, Peter Forsberg, Christian Gjersing Nielsen og Casper Due Nielsen: Undersøgelse af idræt- og fritidsfaciliteter i Lejre Kommune.
- 2015:10 Signe Højbjerg Larsen, Lise Specht Petersen, Bjarne Ibsen og Ilir Hasani: Parkourfaciliteter i Danmark.
- 2015:9 Jens Høyer-Kruse, Trygve Laub Asserhøj og Casper Due Nielsen: Skoleelevers og voksne borgeres deltagelse i idræts- og fritidsaktiviteter i Greve Kommune.
- 2015:8 Lise Specht Petersen og Bjarne Ibsen: Klubhusets betydning for idrætsforeningerne og deres medlemmer.
- 2015:7 Karsten Østerlund: Undersøgelse af 'DM i foreningsudvikling' 2013-2014.
- 2015:6 Bjarne Ibsen, Karsten Østerlund og Hans-Peter Qvist: Foreningsdeltagelse og frivilligt arbejdes betydning for demokratisk deltagelse.
- 2015:5 Karsten Østerlund, Bjarne Ibsen, Anne Sofie Berg og Sandra Christiansen: Muligheder og barrierer for forankring af Projekt Fokus.
- 2015:4 Bjarne Ibsen, Heidi Trankjær Bøndergaard og Peter Mindegaard: Evaluering af Projekt Fritidspas i Fredericia Kommune.
- 2015:3 Lise Specht Petersen: Aktivitetsoaser i Rudersdal Kommune.
- 2015:2 Kirsten Kaya Roessler (red.): Arkitektur og Psykologi: Casestudier i sygehuse, arbejdspladser og byrum.
- 2015:1 Bjarne Ibsen, Maja Pilgaard, Jens Høyer-Kruse og Jan Toftegaard Støckel: Pigers idrætsdeltagelse: Hvorfor er der så mange piger, der ikke går til idræt?
- 2014:15 Kamilla Ryding og Ejgil Jespersen: At mestre livet med et synstab - kursus for nyblinde som led i en rehabiliteringsindsats.
- 2014:14 Peter Mindegaard og Søren Thorgaard Skou: Bedre Liv med Artrose – en folkesygdom med slagside: Patientuddannelse og træning til borgere i Hvidovre Kommune med artrose i knæ og hofter og kort eller ingen uddannelse.
- 2014:13 Peter Mindegaard: Sund i Hømarken.
- 2014:12 Karsten Østerlund: Social kapital i gymnastik og fitness: En undersøgelse for landsudvalget i DGI Gymnastik & Fitness.
- 2014:11 Ejgil Jespersen: Handicapforskning i idræt og bevægelse - Statusnotat om Center for Handicap og Bevægelsesfremme, August 2014.
- 2014:10 Jim Toft og Maja Ahler: Bevægelse, krop & sind: Idræt, sport og motion i socialpsykiatrien i Ringsted, Slagelse og Sorø Kommune.
- 2014:9 Karsten Østerlund, Kamilla Ryding og Ejgil Jespersen: Idræt, fritid og helbred for mennesker med funktionsnedsættelse.

- 2014:8 Jens Høyer-Kruse og Bjarne Ibsen: Undersøgelse af Farum Arena.
- 2014:7 Rikke Agnete Andersen: Stemmer i Idrætshuset.
- 2014:6 Karsten Østerlund: Undersøgelse af 'DM i foreningsudvikling' 2012-2013.
- 2014:5 Jens Høyer-Kruse og Lau Tofft-Jørgensen: Undersøgelse af idrætfaciliteter i Skanderborg Kommune.
- 2014:4 Kurt Lüders: Sprækker i ADHD-diskursen.
- 2014:3 Peter Mindegaard og Bjarne Ibsen: Brugerundersøgelse af AquaPunkt-vandtræning.
- 2014:2 Bjarne Ibsen: 10 års forskning i bevægelser - CISC 2004-2014: Statustrapport for Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund - baggrund, undersøgelser og publikationer.
- 2014:1 Anna Staal: Unge, idræt og recovery: Evaluering af udviklingsprojekt om idræt for sindslidende.
- 2013:12 Maja Ahler: Lars Legemester og HandiLeg.
- 2013:11 Bjarne Ibsen, Malene Thøgersen og Klaus Levinsen: Kontinuitet og forandring i foreningslivet: Analyser af foreningslivets udbredelse, sammensætning og karakteristika i 00'erne.
- 2013:10 Thomas Gjelstrup Bredahl: Slutevaluering af projektet "Sund Rekrut"
- 2013:9 Peter Mindegaard, Bjarne Ibsen, Anne-Merete Kissow og Jan Sau Johansen: Brugerundersøgelse af undervisning i varmtvandsbassin.
- 2013:8 Sigrid Alison Rytz, Lars Elbæk og Bjarne Ibsen: Matematik- og læsetræning i en fodboldklub: Evaluering af Projekt Helhed i B 1909.
- 2013:7 Jens Høyer-Kruse og Bjarne Ibsen: Undersøgelse af 'DM i foreningsudvikling'
- 2013:6 Michael Fehsenfeld, Peter Mindegaard og Bjarne Ibsen: YOUR GAM3: Gadeidræt i udsatte boligområder.
- 2013:5 Jan Toftegaard Støckel: Fysisk aktivitet i skolefritidsordninger: En analyse af institutionsstrukturer og kulturer under forandring.
- 2013:4 Kurt Lüders og Ejgil Jespersen: Idrætsdeltagelse blandt unge voksne med sindslidelser.
- 2013:3 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: EN GOD OMVEJ – Bevægelse i lokalområdet: Samlet evaluering af otte kommunale anlægsprojekter til fremme af rekreativ fysisk aktivitet.
- 2013:2 Jan Toftegaard Støckel: Evaluering af Anbragte Børn i Bevægelse.
- 2013:1 Bjarne Ibsen, Malene Thøgersen og Lau Tofft-Jørgensen: Fritidsfaciliteterne i Fredensborg Kommune.
- 2012:17 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Naturparken Mellem Bakkedrag og Dalstrøg - Evaluering af en omdannet græsmark ved boligbebyggelse i Sønderborg.
- 2012:16 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: En Voldsom Omvej - Evaluering af en omdannet støjvold i Solrød.
- 2012:15 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Pixlpark - En Digital Legeplads - Evaluering af en omdannet plads i en ny bydel i Roskilde.
- 2012:14 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Et bevægelseksperimentarium - Evaluering af en omdannet park ved Sundhedscentret i Nykøbing Sjælland.
- 2012:13 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Sidesporet - Evaluering af en omdannet asfaltplads ved Nørre Aaby station.
- 2012:12 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Opfordring til udfordring - Evaluering af omdannede restarealer i Kolding Bycentrum.

- 2012:11 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Byens Arena - Evaluering af en omdannet parkeringsplads ved boligbebyggelse i Høje Gladsaxe.
- 2012:10 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Dronningens Bastion - Evaluering af en omdannet bastion på et historisk voldanlæg i Fredericia.
- 2012:9 Thomas Skovgaard, Kurt Lüders, Jesper von Seelen, Mette Munk Jensen, Bjarne Ibsen, Casper Due Nielsen og Tobias Marling: Svømning i den danske folkeskole.
- 2012:8 Bjarne Ibsen, Venka Simovska og Henrik M. Larsen: Tilgængelighed til og deltagelse i idræt blandt børn og unge på Vesterbro: Evaluering af DGI-byens børne- og ungeprojekt Go-Active.
- 2012:7 Bjarne Ibsen ... et al.: Idrættens outsiders - Inklusion eller eksklusion af vanskeligt stillede børn og unge i idræt: Evaluering af puljen til idræt for vanskeligt stillede børn og unge.
- 2012:6 Jan Arvidsen, Karen Dalgaard Pedersen og Søren Andkjær: Rum og rammer for Aktivt Udeliv: Et litteraturstudie om naturlige omgivers betydning for Aktivt Udeliv.
- 2012:5 Bjarne Ibsen: Human Resource Management for Volunteers in Sports Organisations in Europe.
- 2012:4 Charlotte Skau Pawlowski og Jens Troelsen: EN GOD OMVEJ - Bevægelse i lokalområdet: Kvalitativ analyse af den kommunale planlægnings- og implementeringsproces forbundet med projektet.
- 2012:3 Louise Kamuk Storm, Simon Madsen og Bjarne Ibsen: Evaluering af projekt Grib Chancen.
- 2012:2 Louise Bæk Nielsen og Bjarne Ibsen: Idrætsdeltagelse og idrætsfaciliteter i Vordingborg Kommune.
- 2012:1 Thomas Gjelstrup Bredahl: Slutevaluering af Greve Kommunes metodeudviklingsprojekt "MultiMinen" - For 6-8 årige børn med overvægt.
- 2011:6 Peter Lund Kristensen: Evaluering af 'Sunde vaner fra barnsben': Den kvantitative del - Vejle Kommune.
- 2011:5 Louise Kamuk Storm, Simon Madsen og Bjarne Ibsen: Evaluering af 'Bevæg dig sund og glad: Et projekt i Esbjerg Kommune for overvægtige børn og deres familier.
- 2011:4 Jan Toftegaard Støckel: Evaluering vedrørende projekt Idrætszen.
- 2011:3 Bjarne Ibsen og Louise Bæk Nielsen: Idræt og idrætsfaciliteter på Bornholm.
- 2011:2 Jakob Haahr og Søren Andkjær (red.): Muligheder og begrænsninger for friluftsliv: Konferencerapport - artikler og abstracts.
- 2011:1 Ejgil Jespersen: Evaluering af Krop og Kontor forsøgsprojekter.
- 2010:7 Pernille Andreassen: Evaluering af 'Sunde vaner fra barnsben' - Vejle Kommune.
- 2010:6 Forskningsenheden for 'Bevægelse, Idræt og Samfund' (BIS): Forskningsprofil og udviklingsplaner for 2010-2014.
- 2010:5 Bjarne Ibsen, Anne Mette Walmar Hansen og Eva Vennekilde: Ændringer i kommunal idætspolitik efter kommunalreformen.
- 2010:4 Karsten Østerlund: Gå i Gang: Slutevaluering.
- 2010:3 Lise Specht Petersen: Rum for idræt og leg på Vesterbro.
- 2010:2 Bjarne Ibsen og Carsten Hvid Larsen: Aktivitet eller idrætspolitisk arbejde? Frivilligt arbejde i DGI Vestsjælland og DGI Nordsjælland.
- 2010:1 Bjarne Ibsen, Jan Toftegaard Støckel og Charlotte Klinker: Børn og fysisk aktivitet på Vesterbro.
- 2009:7 Lise Specht Petersen og Bjarne Ibsen: København – en by i bevægelse: evaluering af Københavns Kommunes motionsstrategi.
- 2009:6 Ole Lund: Evaluering af projekt 'Sund Cirkel'.

- 2009:5 Carsten Hvid Larsen og Bjarne Ibsen: Frivilligt arbejde i Gigtforeningen.
- 2009:4 Ole Lund: Sund indskoling – evaluering af sundhedsfremmende indsatser i SFO og indskoling i Frederikshavn Kommune.
- 2009:3 Kirsten Kaya Roessler: Gruppesamtaler som psykologisk behandling af kroniske smerter: erfaringer fra projektet ”Tilbage til arbejdet”.
- 2009:2 Lars Breum Christiansen og Jens Troelsen: Bevægelsesmuligheder i Kolding By 2008.
- 2009:1 Ole Lund: Rend og Hop – Vi si’r stop: et sundhedsprojekts bestræbelser på at skabe bedre betingelser for det sunde liv i Varde Kommune.
- 2008:10 Lars Breum Christiansen og Jens Troelsen: Bevægelsesmuligheder i Roskilde By.
- 2008:9 Per Jørgensen: Idrætspolitik i Gentofte Kommune gennem 100 år.
- 2008:8 Jens Høyer-Kruse, Malene Thøgersen, Jan Toftegaard Støckel og Bjarne Ibsen: Offentlige-frivillige partnerskaber omkring børn og fysisk aktivitet.
- 2008:7 Pernille Vibe Rasmussen: Foreninger og integration: Undersøgelse af foreningers vilkår for integrationsarbejde i Københavns Kommune.
- 2008:6 Thomas Gjelstrup Bredahl: Ekstern evaluering af Motion på Recept i Frederiksberg Kommune: September 2007.
- 2008:5 Thomas Gjelstrup Bredahl: Evaluering af Motion på Recept i Nordjylland 2007.
- 2008:4 Jens Troelsen, Kirsten Kaya Roessler, Gert Nielsen og Mette Toftager: De bolignære områders betydning for sundhed: hvordan indvirker bolignære områder på sundheden? – og hvordan kan udformningen gøres bedre?
- 2008:3 Ole Lund og Pernille Andreassen: Gå i gang: evalueringsrapport.
- 2008:2 Jan Toftegaard Støckel (red.): Parallel leg eller integreret leg? – partnerskaber om børn, leg og bevægelse.
- 2008:1 Pernille Vibe Rasmussen og Kirsten Kaya Roessler: Stofmisbrug og fysisk aktivitet: Evaluering af ”Krop og læring – Mere styr på eget liv”.
- 2007:1 Bjarne Ibsen: Børns idrætsdeltagelse i Københavns Kommune 2007.

